

VERKKOFEATURE-TUOTANTOJA UUDEN MEDIA-AJAN YLEISÖILLE

Tommi Parkkinen

Opinnäytetyö
Marraskuu 2015
Mediatuottamisen ko.
Medianomi (YAMK)

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto, medianomi (YAMK)
Mediatuottamisen koulutusohjelma

TOMMI PARKKINEN:

Verkkofeature-tuotantoja uuden media-ajan yleisöille
Opinnäytetyö 84 sivua, joista liitteitä 2 sivua
Marraskuu 2015

Yleisradion uutistoiminnassa käynnistyi keväällä 2015 toimintatapauudistus, jonka tarkoituksena on ottaa huomioon median katselun muuttuminen ja suunnata uutistuotantoa enemmän verkkoon. Eri tutkimukset osoittavat median katselun olevan muutoksessa ja yleisöjen haluavan uutisilta enemmän tutkivaa ja taustoittavaa journalismia. Yle Etelä-Karjalan aluetoimituksessa tuotettiin taustoittava uutiskokonaisuus eli verkkofeature vastaamaan tähän tarpeeseen, joka näyttäytyy tutkielman keskeisenä tutkimusympäristönä. Tuotanto tehtiin yhteistyössä Lappeenrannan toimituksen ja Pasilan (Helsinki) Plus-deskin kanssa.

Tutkielman tarkoituksena on kehittää Yle Etelä-Karjalan aluetoimituksen uuden journalismin osaamista sekä parantaa työntekijöiden välistä yhteistyötä laajoissa verkkouutistuotannoissa. Muita tarkoituksia ovat narratiivisen journalismin soveltuvuuden tutkiminen ja uuden median konventioiden hyödyntäminen verkkofeatureissa. Tulokset hankittiin *He valvovat rajojamme* –verkkofeaturen pilottituotannosta kerätyillä kokemuksilla. Saaduilla tuloksilla tavoitellaan sujuvampia ja vähemmän aikaa vieviä työtapoja sekä kokemuksen kartuttamista tulevia feature-tuotantoja ajatellen.

Realistinen evaluaatio valittiin tutkimusotteeksi yhteistyön parantamisen arvioimiseksi. Ennen tuotantoa laadittiin ohjelmateoreettinen mallinnus, jossa tiimityötä kehitettiin sykleittäin interventtioiden avulla. Tietoa kerättiin observoimalla, asiantuntijahaastatteluilla, reflektioaineistolla ja uuden median/journalismin tietoperustalla. Verkkofeaturen katselua tutkittiin sivuvausten määrän perusteella. Lisäksi havainnoitiin sen jakamista sosiaalisessa mediassa sekä julkaisun ympärille kehittyneitä keskustelua.

Uuden median/journalismin osaaminen kehittyi vähän työryhmässä, mutta hyödyntäminen onnistui sisällöntuotannossa. Yhteistyöstä löytyi puutteita tekstin ja kuvien yhteensovittamisen syklissä. Paikkakuntien visio tuotannon sisällöstä poikkesi toisistaan, joka johtui puutteellisesta johtamisesta. Kirjoittaminen helpottuu ja sisällöstä saadaan kiinnostavampi, kun työntekijät ovat tietoisempia kokonaiskuvasta. Narratiivinen kirjoitus tyyli todettiin aikaa vieväksi ja haastavaksi, mutta soveltuvaksi Yleisradion feature-uutisiin. Sivuvaauksia saatiin vain puolet tavoitellusta. Sisällön yllätyksellisyyttä lisäämällä ja julkaisun otsikointia kehittämällä on mahdollista saada lisää katsojia. Tuotannon saama positiivinen katsojapalaute oli yllätys, jossa kiiteltiin poikkeuksellista toteutustapaa ja toivottiin lisää vastaavaa. Tuloksista pääteltiin olevan hyötyä Ylen aluetoimituksille, koska taustoittavat feature-tuotannot nähdään yhtenä uutisten tuotantomallina tulevaisuudessa.

Asiasanat: Yle uutiset, verkkofeature, feature, uusi media, uusi journalismi, multimedia

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Master's Degree Programme in Media Production
Master of Culture and Arts

TOMMI PARKKINEN:

Producing Multimedia Feature Stories for New Media Audiences
Master's thesis 84 pages, appendices 2 pages
November 2015

Finnish Broadcasting Company (Yle) launched a news production reform in the spring 2015 to produce more web-based online news as a response to changing media consumption. Yle South Karelian regional news office (Yle Etelä-Karjala) launched an analytic multimedia feature production for online as a response to this demand. The production was carried out in collaboration with the Yle office in Lappeenranta and in Helsinki (Pasila, Plus-desk).

The main purpose of this study was to broaden employees' new media knowledge and improve collaboration between the employees. This study also aims to study narrative journalism and new media/journalism conventions and implement the findings in the multimedia feature story *He valvovat rajojamme (The Guardians of Our Borders)*. Suitability for online news making was also studied and applied. The objective was to produce more efficient and less time-consuming working methods considering the online features in the future.

A realistic evaluation research approach was chosen for this study. Model of a programme theory and cycled interventions was developed and implemented. The data was collected using observing, elite interviews, reflection notes, feedback and knowledge basis, which include contemporary media watching, narrative journalism, multimedia feature online stories and topics of new media/journalism. The feature's success in online was measured by counting the number of site openings and sharing in social media.

The key findings: Expertise of new media/journalism was broadened less than expected, but implementing these topics in the multimedia feature was successful. Certain deficiencies were found in collaboration in the cycle where narrative text and photos were combined, as well as in communication between the two news offices. The visions of the two offices concerning the feature production differed from one another due to inadequate leadership. Conclusions: Writing becomes easier, and the content more interesting for the viewers, when employees are kept informed of the big picture. The narrative writing style was stated to be time consuming but suitable for Yle's online news. Less online viewers were counted than was hoped for. Viewers' feedback was positive. In the future, the amount of viewers can be increased by for example changing the feature headlines into a more interesting form. The results of this study can be useful for Yle's regional news. As a production model, the analytic feature productions can in the future become more commonly used.

Key words: Yle News, multimedia feature story, new journalism, new media,

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	TUTKIELMAN KUVAUS JA TUTKIMUSMENETELMÄT	7
2.1	Tutkielman tarkoitus ja tavoitteet	8
2.2	Menetelmät ja konteksti	9
2.3	Tiedonhankinta	12
2.4	Arviointikriteerit	13
3	TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	15
3.1	Median muuttunut käyttö	16
3.2	Mitä on feature-kirjoittaminen?	23
3.3	Feature-journalismi verkossa.....	26
3.4	Miksi uutiset kiinnostavat?.....	30
3.5	Mitä on uusi journalismi?.....	34
4	OHJELMATEORIA.....	38
4.1	Verkkofeatureilla vastaamaan median käytön muutokseen?.....	38
4.2	Mallinnuksen kuvaus ja interventiosuunnitelma	40
4.3	Mallinnus	43
4.4	Näkyvyys sosiaalisessa mediassa ja katselu	44
4.5	Johtaminen ja haasteet.....	44
5	INTERVENTIOIDEN VAIKUTUKSET.....	46
5.1	Esisuunnittelu.....	46
5.2	Sykli 1.....	48
5.3	Sykli 2.....	50
5.4	Sykli 3.....	52
5.5	Sykli 4 ja 5.....	53
5.6	Sosiaalinen media	57
5.7	Toteutuneet interventiot, mallinnus	59
6	POHDINTA	60
6.1	Sivuavaukset, sosiaalinen media ja palaute.....	60
6.2	Arviointikriteerien toteutuminen	64
6.3	Yhteistyö ja johtaminen.....	72
6.4	Validiteetti, reliabiliteetti ja hyödynnettävyys.....	74
	LÄHTEET	77
	LIITTEET.....	85
	Liite 1. Realistisen evaluaation prosessi.....	83
	Liite 2. Katsojien palautteita	84

1 JOHDANTO

Median käyttäjien lukutottumukset ovat muutoksessa tämän tutkielman kirjoittamisen aikana syksyllä 2015. Tämä aiheuttaa haasteita mediataloille maailmalla ja Suomessa. Katselun muuttuminen näkyä käyttäjien hakeutumisena etsimään sisältöjä internetin palveluista perinteisten median välityskanavien sijaan tai luomaan niitä itse. Uutissisältöjä katsellaan tietokoneen näyttöpäätteen lisäksi yhä enemmän mobiililaitteiden välityksellä. Vastauksena tähän muutokseen Yleisradiossa käynnistettiin keväällä 2015 toimintatapauudistus, jonka tarkoituksena on siirtää uutistoiminnan painopistettä verkkoon.

Tämä tutkielma on mediatuottamisen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen vaadittava loppuraportti. Kyseessä on Yle Etelä-Karjalan alueuutistoimituksen organisaatioon liittyvä työelämän kehittämishanke, jonka aiheena on verkkofeature-julkaisun tuotantoprosessin kehittäminen, uuden median ja journalismin tietoisuuden lisääminen sekä tuotantoon osallistuvien työntekijöiden välisen yhteistyön parantaminen. Lappeenrannassa sijaitsevan aluetoimituksen ja Yleisradion Pasilan Plus-deskin kesken tuotettiin *He valvovat rajojamme* –uutiskokonaisuus, josta käytetään nimitystä verkkofeature. Tällä tarkoitetaan verkkosivuilla esitettyä journalistista uutiskokonaisuutta, jonka tarkoitus on taustoittaa syvällisemmin ilmiöitä ja tapahtumia.

Kyseinen uutiskokonaisuus kertoo multimedialla keinoihin kahden Nuijamaan rajanylityspaikalla työskentelevän rajavartijan työstä, samalla taustoittaen paikan toimintaa ja merkitystä. Rajavartijoiden henkilökuvien toteutuksessa käytettiin narratiivista kerrontaa. Siinä käytettävää perinteisestä uutistekstistä poikkeavaa kuvailevaa kirjoitusasua kutsutaan tässä tutkielmassa laajemmin feature-kirjoittamiseksi. Taustoittavuutta ja analyttisyyttä tuotiin valokuvilla, infografiikoilla sekä kartoilla. Tässä formaatissa on mahdollista käyttää tarinallisia ja multimediallisia elementtejä monipuolisemmin verrattuna perinteiseen tekstipainotteiseen verkkouutiseen. Julkaisuun viitatessani käytän termejä verkkofeature tai feature-juttu.

Tuotannosta muotoutui Lappeenrannan aluetoimituksen toistaiseksi suuritöisin verkkoon tehty yksittäinen sisältökokonaisuus. Toteutukseen osallistui yhteensä kahdeksan Ylen työntekijää kahdelta eri paikkakunnalta. Tuloksia saadakseni käytin realistisen

evaluaation tutkimusotetta. Valmis verkkofeature julkaistiin Ylen verkkosivuilla 6.5.2015 ja on löydettävissä verkko-osoitteesta:

http://yle.fi/uutiset/he_valvovat_rajojamme_tervetuloa_tyovuoroon_itarajalle/7971896

Käytän tässä tutkielmassa käsitettä *uusi media-aika*. Tällä tarkoitan nykyistä aikakautta, joka on saanut alkunsa digitalisaation mahdollistavasta internetin kehityksestä. Uusi media ei ole vain internetin luoma tila vaan on seurausta post-modernin ajan kokonaisvaltaisesta digitaalisesta kehityksestä. Sen syntyyn ovat vaikuttaneet esimerkiksi tietotekniikan, mikrosirujen, mobiililaitteiden ja sosiaalisen median kehityssuunnat. Tämä ilmenee digitaalisessa kaikkialla läsnä olevassa ubiikissa ajassa, joka näkyy esimerkiksi ihmisten osallistumisena julkiseen vuorovaikutukseen blogeissa, keskustelupalstoilla ja sosiaalisten medioiden alustoilla. Mediakonvergenssi on synnyttänyt tapoja seurata verkkosisältöjä sekä viihdettä, mistä on osoituksena esimerkiksi sosiaalisen median ja verkkovideopalvelujen suosio. Tästä näyttää olevan seurauksena esimerkiksi laskevat painomediatuotteiden levikit ja tv-viihteen katsojaluvut sekä sitä kautta alan työntekijöiden irtisanomiset. Journalismin instituutiot eivät enää nauti niin suurta luottamusta kansalaisten keskuudessa kuin ennen. Tämä on saanut mediatalot Suomessakin miettimään uusia journalistisia tapoja tehdä uutisia näille uudentlaisille yleisöille, josta on esimerkkinä alussa mainitsemani Ylen toimintatapauudistus.

Käytän alaotsikossa monikkoa viitatessani median seuraajiin. Puhun *yleisöistä* siksi, koska Heikkilän, Ahvan, Siljamäen & Valtosen (2012) mukaan yleisö näyttää nykymediassa pirstoutuneen, eikä katsojia voida ajatella enää pelkkänä massana mediatalojen näkökulmasta. He muodostuvat useista vastaanottavista ryhmistä, joiden median seuraamista ohjaavat esimerkiksi sosiaaliset syyt, uteliaisuus ja halu vaikuttaa julkisuudessa. Globaalissa ja ubiikissa maailmassa heillä on valittavinaan monia vaihtoehtoja, mitä kautta seurata sisältöjä. Tässä johdannossa esitettyihin huomioihin palaan myöhemmin tutkielman tietoperustassa.

2 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tämä tutkielma sai alkunsa vuoden 2014 lopussa, kun tutustuin työssäni Yle Tampereen aluetoimituksen tekemään nettiuutiseen Tampereen kaupungin alittavasta tunnelityömaasta (Yle Tampere 2014). Vähän aiemmin Yle oli ilmoittanut suunnitelmista käynnistää toimintatapauudistus keväällä 2015. Samoihin aikoihin näin The New York Timesin verkkosivuilla jo vuonna 2012 julkaistun verkkofeaturen Snow Fall – The Avalanche at Tunnel Creek (The New York Times 2012). Kyseessä on multimediaalinen sekä narratiivinen uutisjuttu, joka voitti tuona vuonna arvostetun Pulitzer-palkinnon.

En ollut ennen nähnyt näin monipuolisesti ja laadukkaasti toteutettua verkkojuttua, kuten The Snow Fall. Vaikuttavinta oli sen voimakkaan immerssiivinen eli mukaansa tempaava, ajan ja paikan tajun kadottava sekä narratiivinen kerrontatapa, joka ei ollut fiktiota vaan perustui todellisiin tapahtumiin todellisten ihmisten näkökulmasta. Tässä uutisessa käytetään vaikuttavasti multimediaalista kerrontaa, kuten tekstiä, grafiikkaa, grafiikka-animaatioita, videokuvaa sekä äänimaisemia. Featuressa selitetään asioita hyvin analyttisesti edellä mainituilla animaatioilla ja infografiikoilla. Yle Tampereen tekemä uutisjuttu rohkaisi ajattelemaan meidänkin pystyvän samaan ehkä vielä kunnianhimoisemmin.

Olen ollut mukana tuotannoissa, joista puuttuu vastuuhenkilö, joka pitäisi huolen kokonaisuudesta ja seuraisi kaikkien vaiheiden valmistumista. Tuotannot ovat usein pirstonaisia. Toimeksiantoja annetaan joskus ohimennen tai ylimalkaisesti. Olisiko uutistoimituksessa aikaa keskittyä suurempiin ja kunnianhimoisempiin uutistuotantoihin päivittäin vaihtuvien ”perusuutisten” sijaan sekä mahdollisuuksia toteuttaa sisältöjä systemaattisemmin. Internet on avannut väylän monipuoliseen sisällönvälitykseen, mutta samalla täysin uutena jakelukanavana tuonut lisää kiirettä uutistoimituksiin. Halusin ottaa selvää voimmeko saada aikaan The New York Times’n kaltaista multimediasisältöä Ylessä sekä toteuttaa se suunnitelmallisesti. Yle Etelä-Karjalan päällikkö piti ajatusta kiinnostavana. Tästä ideasta syntyi tämän tutkielman kehittämisen aihe.

Yle Etelä-Karjala on Lappeenrannassa toimiva Suomen Yleisradion aluetoimitus, jossa työskentelee 25 henkilöä. Toimitukset julkaisevat uutisia paikallisradiossa, alueellisissa tv-uutisissa sekä internetissä koko maan laajuisesti. Verkossa sisältöjä julkaistaan myös sosiaalisessa mediassa, kuten Facebookissa, Twitterissä ja Instagramissa.

2.1 Tutkielman tarkoitus ja tavoitteet

Tutkielman tarkoituksena on kehittää Yle Etelä-Karjalan aluetoimituksen uuden journalismin osaamista sekä parantaa työntekijöiden välistä yhteistyötä laajoissa verkkouutistuotannoissa. Tämä toteutettiin *He valvovat rajojamme* –verkkofeaturen pilottituotannosta kerätyillä kokemuksilla, joka pyrittiin tekemään uuden median ja journalismin nykyodotuksia vastaavaksi. Kokemusten perusteella pohdin, kuinka samantyyppisten tuotantojen suunnittelua ja toteutusta voidaan kehittää. Löydetyillä ratkaisuille tavoitellaan työläiden feature-juttujen työprosessien keventämistä, jossa aikaa vievästä sisällön tekemisestä saadaan nopeampaa, vaivattomampaa ja sujuvampaa. Tämän mahdollistaa myös toimiva yhteistyö työryhmän sisällä sekä kahden eri paikkakunnan toimitusten välillä.

Yleisradiossa keväällä 2015 aloitetussa toimintatapauudistuksessa pyritään vastaamaan digitalisaation ja median muuttuneen käytön haasteisiin. Tässä muutoksessa Ylen toimitukset tekevät uudenlaista sisältöä verkkoon. Tutkielman tavoitteena on tutkia median muuttunutta käyttöä sekä uuden median ja journalismin piirteitä. Teen johtopäätöksiä valmiista verkkofeaturesta pohtimalla onnistuimmeko hyödyntämään uudessa mediassa käytettäviä pelisääntöjä? Lisäksi tutkin feature-uutistyyppiä ilmiönä sekä siitä saadun tiedon hyödyntämistä jutussamme. Kysymykset, joihin etsin vastauksia ovat: kehittyikö uuden journalismin osaaminen, onnistuiko kirjoitustyylin käyttäminen tuotannossa ja työntekijöiden välinen yhteistyö? Featuren suosiota mitattiin katselumäärillä sekä jakamisen määrällä sosiaalisessa mediassa. Tavoitteeksi asetimme 50 000 sivuvausta. Näihin kysymyksiin teen johtopäätökset tulosten ja havaintojen perusteella tutkielman lopussa.

Pidän myös tarpeellisenä taustoittaa nykyisen aikakautemme mediakulttuuria, koska haluan tarkastella sitä miten mediaa seurataan ja uutisia luetaan. Näillä oli merkitystä featuren sisällöllisiin ratkaisuihin. Haluan myös selventää lukijalle uuden median ja journalismin käsitteitä, koska näiden ilmiöiden vuoksi koko verkkofeature-tuotanto sai alkunsa. Tässä tutkielmassa kehittämisen kohde on pilottituotantona toteutettu verkkofeature *He valvovat rajojamme*. Realistisen evaluaation tutkimusotetta hyödyntäen keskityn tuottamaan vastauksia tutkielman tarkoituksiin ja tavoitteisiin.

Tutkielmalla on myös tarkoituksena tuottaa havaintoja ja kokemuksia, joilla vastaavia tuotantoja voidaan kehittää Ylen aluetoimituksissa. Jos tällaiset tuotannot yleistyvät tulevaisuudessa, voidaan ne ottaa päivittäiseen työhön yhtenä uutiselementtinä. Uusista työtavoista tarvitaan kokemusta, jolloin tuloksilla voidaan välttää helpot aloittelijoiden virheet.

Ylen aluetoimituksissa on jo tehty vain muutamia feature-tuotantoja syksyyn 2015 mennessä. Näitä ovat Yle Tampereen (Yle Tampere 2014) ja Yle Kuopion (Yle Kuopio 2014) tekemät feature-jutut. Tarkastelun perusteella koko Suomen mittakaavassa verkosta löytyy vähän uutiskokonaisuuksia, joita voidaan pitää verkkofeature-julkaisuina. Tuloksista on tarkoitus olla hyötyä koko Yleisradiolle.

2.2 Menetelmät ja konteksti

Tuloksia hankin *realistisella evaluaatiolla*. Tämä lähestymistapa antaa mahdollisuuden teoreettisella tasolla miettiä etukäteen toimenpiteitä, joilla tavoiteltuun lopputulokseen pyritään. Minua kiinnosti voimmeko tuottaa uutisjulkaisun, joka kiinnostaa katsojia. Tutkimusotteen tavoitteena on löytää keinoja, joilla voimme tehostaa ja kehittää tuotantotapoja verkkofeature-tuotannoissa. Sovellan realistista evaluaatiota tässä tutkielmassa Pirkko Anttilan teoksen pohjalta (Anttila 2007, 158; Liite 1). Tutkielman rakenteena on käytetty realistisen evaluaation prosessin mallinnusta, jonka olen soveltanut kehittämistehtävääni sopivaksi. Viittaan myös Pawsonin ja Tilley'n teokseen (Pawson & Tilley 1997), koska heitä pidetään tutkimusotteen uranuurtajina (Westhorp 2014).

Anttilan (2007) mukaan realistinen evaluaatio on saanut alkunsa työelämän kehittämisen lähtökohdista. On huomattu havainnoitujen ilmiöiden evaluoinnin tuottavan parempia tuloksia työelämän kehittämisen kannalta verrattuna perinteisiin tutkimusmenetelmiin. Työnantajat ovat alkaneet arvostaa pragmaattisempaa lähestymistapaa työn tehokkuuden ja tuottavuuden tutkimuksessa. Yleensä tieteessä yritetään arvioida tutkittavaa kohdetta tieteellisen teorian valossa ja sitä kautta selittää ilmiöitä. Realistisessa evaluaatiossa tämä korvataan teoreettisella *mallinnuksella* työn prosesseista, jonka toimivuus testataan käytännössä oikeassa työympäristössä. Ratkaisuja haetaan *interventioimalla* sekä *reflektoimalla*.

Realistisessa evaluaatiossa etsitään vastauksia kysymyksiin *mikä toimii, mitä varten, kenelle ja missä kontekstissa?* (Anttila, P. 2007, 93; Pawson & Tilley 1997, 85). Anttilan mukaan kyseessä on verraten uusi paradigma tieteellisessä tutkimuksessa. Uutta on se, ettei tässä pyritä löytämään ehdotonta tulosta tai totuutta vaan menetelmässä hyväksytään kehittämishankkeen tulos sellaisenaan kuin se hankkeen lopussa on. Anttilan sanoin evaluoinnin logiikka tähtää ensisijaisesti tuloksen hyväksymiseen eikä niinkään sen todeksi vahvistamiseen (Anttila 2007, 104). Toisin sanoen kehittämisessä pyritään olosuhteiden mahdollistamaan riittävän hyväksyttävään lopputulokseen. Johtopäätöksiä tehdään pragmaattisella tasolla ilmiöistä ja havainnoista, evaluoiden niitä vasten etukäteen pohdittuja *kriteerejä* ja *arvoja*. Käytännön vastaukset kysymyksiin *miten ja miksi* antavat käyttökelpoisempaa dataa verrattuna pelkkiin teoreettisiin pohdintoihin. Kehittämishanke liitettynä työympäristöön ja työprosessiin antaa työnantajalle vastauksia mitä prosesseissa on kehitettävää.

Teoreettista viitekehystä tarvitaan tässä tutkielmassa. Tarkastelen nykymediaa median murroksen, digitalisaation, uuden median ja journalismin teorioiden näkökulmista. Tämä siksi, koska näen tarpeelliseksi perustella ratkaisut, joita verkkofeaturen tuotannossa tehtiin. Tutkielmaa arvioidaan myös yleisen hyödyn tuottamisen kontekstissa Yle Etelä-Karjalan toimitukselle, katsojille, työntekijöille ja sitä kautta koko Yleisradiolle.

Pawsonin ja Tilley (1997, 4, 85) mukaan realistisessa evaluaatiossa on luonnollista käyttää pluralistista arviointimenetelmää. Anttila puhuu pluralismista viitaten monimenetelmälliseen evaluointitapaan (Anttila 2007, 73), jota tässäkin tutkielmassa käytetään. *Kvalitatiiviset ja kvantitatiiviset* tutkimussuuntaukset ovat tieteellisen tutkimuksen vaikiintuneita paradigmoja erilaisia ilmiöitä tutkittaessa. Realistisessa evaluaatiossa voidaan aihetta lähestyä *monimenetelmällisin* keinoin (ks. Anttila 2007, 73). *Objektiivinen ja käytännönhakuinen* eli pragmaattinen lähestymistapa sopivat työprosessien ja ympäröivän kontekstin tutkimiseen.

Arvioinnissa käytettiin *prosessievaluatation* paradigmaa, jolla arvioitiin havaintoja ja tuloksia pragmaattisella tasolla. Tämä käytännön taso näyttäytyy *interventioiden* toimenpiteissä. *Kriittis-realistinen* tieteellinen katsomussuuntaus nojaa arviointia suorittavien kokemukselliseen asiantuntijuuteen työprosesseissa. (Anttila 2007, 25, 104-127). Tässä kehittämishankkeessa se nojaa omaani sekä muiden tuotantoon osallistuvien asiantuntijuuteen media-alan ammattilaisina. Oma *positioni* on arvioida ja havainnoida

kehittämisprosesseja mediatoimittajan näkökulmasta, joka vaikuttaa siihen *perspektiiviin* mistä suunnasta kehittämistä katsotaan. *Kontekstiin* kuuluvat esimerkiksi työntekijät, yleisesti totutut työtavat (konventiot), työkuultuuri, arvomaailmat sekä koko työyhteisö. *Arviointi* eli evaluaatio suoritetaan kriittisesti tuloksia ja havaintoja pohtien, vasten etukäteen asetettuja *arviointikriteerejä*.

Realistisen evaluaation tutkimusmenetelmässä *interventiot* ovat toimenpiteitä, joilla toimintaa suunnataan kohti haluttua tavoitetta. Niitä käytettiin verkkofeaturen tuotannossa kehittämään eri työvaiheita ja työntekijöiden välistä yhteistyötä. Interventiot toteutetaan *sykleittäin*, joissa toimenpiteitä toistetaan tarpeen vaatiessa. Tuotannossa syklit näkyivät tuotantovaiheina uutismateriaalin hankinnassa sekä jälkituotannossa verkkofeaturen koostamisessa. Sisällöntuotanto on tiivistä yhteistyötä eri osa-alueiden osajien kesken, jolloin toiminnan muuttaminen interventioilla kohti haluttua aiheuttaa muutoksia ryhmän työprosesseissa ja kommunikoinnissa. Huomioita yhteistyön toteutumisesta ja sen kehittämisajatuksista kerron tämän tutkielman lopussa.

Toimenpiteitä käsitellään *itsereflektiolla* ja *ryhmäreflektiolla*, joissa käydään läpi mitä niistä opittiin, ja tuottivatko ne haluttuja tuloksia. *Reflektointi* suoritettiin tässä tutkielmassa kokoustamalla syklien jälkeen. Tuloksia verrataan vasten etukäteen mietittyjä *kriteerejä* ja *arvoja* (luku 2.4).

Tässä tutkielmassa asiantuntijoina toimivat kaikki feature-jutun tuotantoon osallistuvat Yle Etelä-Karjalan ja Pasilan Plus-deskin tiimit. Tätä tutkimusta voidaan arvioida *prosessievaluaation* avulla. Tässä tietoteoreettisessa näkökulmassa on tyypillistä tutkia ilmiötä laajemmassa perspektiivissä, minkä monimenetelmällinen paradigma mahdollistaa. (Anttila 2007, 110-111). Työyhteisössä vaikuttavat henkilöt ovat oman ammattinsa asiantuntijoita. Jokaisella työyhteisön jäsenellä on oma käsitys työstään ja toimintatavoista, joiden esille saaminen ja yhteensaattaminen voi tuoda hienoja tuloksia.

2.3 Tiedonhankinta

Tämän tutkielman arvioinnissa tuloksia ja havaintoja heijastetaan ennalta määriteltyyn *teoreettiseen viitekehukseen* eli tietoperustaan. Selitän teoreettisesti kontekstia, jossa nykymediaa tarkastellaan median murroksen, digitalisaation ja uuden median teorioiden

näkökulmista. Etsittäessä vastauksia verkkofeatureiden tuottamisen lähtökohtiin ja ratkaisuihin, on avattava yhteiskunnan ja median nykytilaa, jossa uutisia tänä päivänä tehdään. Digitalisoitumisen vaikutus mediateollisuudessa ja kansalaisten median käytössä on edennyt nopeaan tahtiin viime vuosina. Vaikutus näkyy Yleisradiossakin, jonka tuottamien sisältöjen katselusta jo puolet tehdään mobiililaitteilla (Ylen Uutis- ja ajankoh- taistoiminta uudistui 2015). Näen tarpeelliseksi selittää nyky-yhteiskuntaa ja median tilannetta, jotta voin perustella havainnot ja ratkaisut, joita verkkofeaturen tuotannossa käytetään. Tätä viitekehystä kuvaan tutkielman luvuissa 3 - 4.

Monimenetelmällisen tutkimusmenetelmän laadullista evaluaatiota varten hankin tietoa *asiantuntijahaastatteluilla, osallistuvalla observoinnilla sekä reflektointiaineistoilla*. Käytin puolistrukturoitua asiantuntijahaastattelua, joka soveltuu tiedon keräämiseen etukäteen harkitusta aiheesta. Asiantuntijoina ovat Pasilan Plus-deskin ja Lappeenran- nan tuotantoon osallistuneet työntekijät, joiden asiantuntijuus näyttäytyy reflektointiko- kouksista tehdyissä muistioissa sekä haastatteluissa. Määrällistä aineistoa hankin Ylen omalla mittarointityökalulla, jolla mitataan verkkofeaturen katselumääriä. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 97 & Anttila 2007, 108-128).

Valitsin asiantuntijahaastatteluihin median ammattilaisia, joilla tiedän olevan kokemus- ta media-alalta sekä tietämystä siitä työympäristöstä, jossa tämä tutkielma tehtiin. Olen haastatellut Pasilan Plus-deskin tuottajaa, graafikkoa ja enkoodaajaa. Tuottajalle tein *puolistrukturoidun puhelinhaastattelun*. Haastattelin graafikkoa ja enkoodaajaa käydes- säni Plus-deskissä tutustumiskäynnillä, ja kirjasin muistiinpanot. Verkkofeaturen val- mistuttua pidimme työryhmien kesken kaksi loppupalaveria, jotka ovat äänitallennettuja ja litteroituja. Muita tietolähteitä ovat tuotannon aikana järjestetyistä palavereista ja ref- lektiokokouksista kirjaamani *muistiot*. Kaikki puhelinhaastattelut ovat litteroitu teksti- tiedostoiksi. Käytän tietoperustana myös omia Ylessä työskentelyn aikana saamiani kokemuksia viimeisen 10 vuoden ajalta.

Tietoperustaan kuuluvat realistisen evaluaation teoriaa, median nykytilaa, uutta journa- lismia, median nykykäyttöä ja feature-kirjoittamisen tyyliä koskeva tietokirjallisuus ja tutkimukset, kuten myös verkkofeaturen katselua ja jakamista koskeva data. Tietoa on kerätty painetusta kirjallisuudesta sekä verkosta löytyvistä julkaisuista, blogiteksteistä ja tutkimuksista. Olen hyödyntänyt sellaisia lähteitä, jotka olen todennut viittaavan mieles- täni luotettaviin lähteisiin, kuten tunnettuihin suomalaisiin ja kansainvälisiin uutistoimi-

tuksiin sekä tunnettujen tutkimuslaitosten tutkimuksiin. Perustelen monipuolista verkkodokumenttien käyttöä sillä, että digitalisoitumisen aiheuttama median murros on edennyt viime vuosina nopeasti ja ilmiöstä löytyy ajankohtaisia artikkeleita ja julkaisuja juuri verkosta. Eri organisaatioiden edustajien ja asiantuntijoiden kirjoittamat blogitekstit ovat kätevä media saada tietoa heidän ajatuksistaan ja ilmiöistä juuri tässä ajankuvassa. Korkeassa asemassa olevien henkilöiden tekstit ovat mielestäni luotettavia heidän asemansa vuoksi. Olen ollut verkkotekstien valinnassa kriittinen ja valinnut sellaisia lähteitä joiden kirjoittajilla ei mielestäni ole kyseessä esimerkiksi kaupalliset intressit, jonka vuoksi tekstit voivat olla tarkoituksella kärjistettyjä tai jopa provosoivia, yrityksenään vaikuttaa ilmiöihin ja markkinoihin mediamaisemassa.

2.4 Arviointikriteerit

Tälle tutkielmalle on määritelty tarkoitus ja tavoitteet. Näiden toteutumisen selville saamiseksi tuloksia täytyy arvioida asetettuihin kriteereihin ja arvostukseen vertaamalla. Tässä tutkielmassa arviointi suoritetaan sisäisesti. Ensimmäinen arviointi kohdistui luvussa 5 interventioihin, joilla toimintaa pyrittiin suuntaamaan kohti tavoitteiden mukaisista laadukasta verkkofeaturejulkaisua. Ennen varsinaista käytäntöä suunnittelin ohjelmateoriaan kuuluvan *mallinnuksen* ja siihen kuusi toimintasykliä tuotannon eri vaiheiden perusteella. Tuotannon jälkeen laadittuun *toteutuneeseen mallinnukseen* päättyi viisi sykliä. Luvussa 5 arvioin sykleissä toteutuneita interventioita. Verkkofeaturen menestymistä verkkosivuilla ja Facebook-sivuilla arvioin luvussa 6 mittaroinnista saaduilla tuloksilla. Sisällöntuotantoa pohdin feature-kirjoittamisen ja visuaalisuuden perusteella heijastaen arviointia uuden journalismin visuaalisiin ja toiminnallisiin konventioihin luvussa 5 ja 6. Itse verkkofeaturen sisältö ja sen julkaisuperusteet arvioidaan jo suunnitteluvaiheessa Lappeenrannan toimituksen ja Plus-deskin painottamien uutiskriteerien mukaan.

Yhteistyön arviointi kohdistui tuotantotiimin henkilöihin tuotantoprosesseissa sekä sisällöntuotannossa. Pohdin verkkofeaturen tuotantotiimin yhteistyötä kappaleissa 5 ja 6, kuten myös minun ja Plus-deskin sekä heidän yhteistyötä koko Lappeenrannan tuotantotiimin välillä. Arvioinnissa keskitytään kahden kirjoittavan toimittajan, Lappeenrannan tuottajan ja minun keskinäiseen yhteistyöhön sekä materiaalin keruutilanteisiin Nuijamaalla.

Olen havainnut, kuinka Ylen eri puolella Suomea sijaitsevilla aluetoimitusten työkuultuureissa on havaittavissa *sisäisiä arvoja*, joita ei välttämättä näe muissa aluetoimituksissa. Tällaisia paikallisia arvostuksia ovat esimerkiksi Yle Etelä-Karjalassa positiivisen sosiaalisen ilmapiirin ylläpitäminen ja yleinen ”hyvä meininki”, jota vieraillevien yleisradiolaisten mielestä näkyy vain harvassa toimituksessa. Tällainen ilmapiiri heijastuu helposti työhön tehden siitä mielekästä, joka näkyy lopulta katsojalle laadukkaana sisällönä. Mielestäni hyvä ryhmähenki parantaa ”uutistuetta”, joka on se yleisön arvioinnin kohteena oleva konkreettinen lopputulos.

Arvioinnissa tutkitaan myös sisällön kiinnostavuutta. Sitä on vaikeaa mitata, koska se on ilmiönä abstrakti käsite. Kiinnostavuutta voidaan pitää diskurssina uutisisällön ja katsojan välillä. Siihen vaikuttaa esimerkiksi katsojien sosiaaliset kontekstit, uutisen aihe ja sen edustamat arvot katsojalle sekä käytetyn visuaalisen estetiikan ”trendikkyys” verrattuna muihin verkossa näkyviin julkaisuihin. Arvioin *He valvovat rajojamme* -verkkofeaturen kiinnostavuutta mitattavien kriteerien perusteella. Näitä ovat verkkofeaturen katsojamäärät, sosiaalisessa mediassa jakamisen määrä, aiheen ympärille rakentunut keskustelu sekä saatu palaute. Olimme asettaneet tavoitteeksemme 50 000 avausta. Pilottihankkeen onnistumista arvioidaan hankkeen valmistumisen jälkeen asetettujen ja saavutettujen tavoitteiden toteutumisen perusteella. Aineistona käytettiin työryhmän palautekeskusteluista tehtyjä johtopäätöksiä, jota olen pohtinut luvussa 6.

Tässä tutkielmassa arviointi tehdään formatiivisesti eli vaiheittaisesti sekä summatiivisesti eli kokoavasti. Formattiivista arviointia käytän luvussa 4, jossa uuden journalismin teoreettiseen viitekehykseen peilaten perustelen verkkofeaturen sisällöntuotantoa. Luvussa 5 ja 6 arvioin interventioista saatavia tuloksia ja huomioita, mittaroinnista saatuja tuloksia sekä palautetta. Lopuksi teen summatiivisen arvioinnin luvussa 6.

3 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Tässä luvussa selitän millainen on median tila syksyllä 2015. Viime vuosina mediakentässä on ollut nähtävillä muutos, jonka vuoksi ihmiset ovat muuttaneet median käyttötapojaan. Kerron tutkimusten perusteella, millä välineillä suomalaiset ovat mediaa viime vuosina käyttäneet. Lukijan on hyvä tietää keskeiset piirteet tämän hetken digitaalisesta kulttuurista ymmärtääkseen syitä miksi ja miten yhteiskunnassa verkkouutisia halutaan lukea. Tämä toimintaympäristön osio kuuluu tämän tutkielman kontekstiin ja tietoperustaan, jonka vuoksi toimintaympäristön taustatiedon kerääminen oli välttämätöntä.

Ensimmäisessä luvussa 3.1 käsittelen median muuttunutta käyttöä tutkimusten perusteella. Luvussa 3.2 kerron feature-kirjoittamisen tyyliuunnasta, koska se oli tärkeässä osassa tuotannossamme. Kyseinen tyyli ja etenkin narratiivinen journalismi ovat melko vieraita Yleisradion uutistoiminnassa. Mielestäni on perusteltua selvittää, mistä tässä journalistisessa kirjoitustyyliä on kyse. Luvussa 3.3 kerron miten feature-journalismi näyttäytyy internetissä, ja minkälainen se on uutistyyppinä. Tämä siksi, koska näen tarpeelliseksi selittää formaatin taustoja. Kerron myös siinä käytettävistä elementeistä sekä siitä, kuinka taustoittava uutisointi näyttäytyy Ylen verkkosivuilla.

Lukuun 3.4 olen koonnut perusteluja siihen miksi ihmiset seuraavat mediaa. Tietoa on haettu tutkimuskirjallisuudesta. Tämä on tarpeellista perustellakseni niitä ratkaisuja mitä verkkofeaturen sisällöntuotannossa tehtiin. Tavoitteena oli tuottaa uutiskokonaisuus, jolla pyrittiin antamaan katsojille sellaista sisältöä minkä ajateltiin kiinnostavan heitä verkkofeaturessa. Näitä tarjoamiamme ratkaisuja käsittelen vielä luvussa 3.5, jossa selitän uuden journalismin käsitettä, jonka kontekstiin tämäkin tutkielma asettuu. Uutta journalismia olen tutkinut käyttäen apuna tieteellisiä tutkimuksia ja kirjallisuutta.

Sosiaalisen median suosio ihmisten kommunikointi- ja uutistenlukupaikkana laajentaa tutkielman kontekstia käsittämään journalismin muuttumista koko maailmanlaajuisena ilmiönä. Yhtäläillä suomalaisten kuin ulkomaalaisten mediatalojen toimituksissa mietitään, kuinka saada väheneville sanomalehtien lukijoille heitä kiinnostavaa sisältöä.

3.1 Median muuttunut käyttö

Perinteinen media on ollut keskeisessä asemassa valtioiden kulttuurin muokkaamisessa (Leppänen, Heino & Mäntymäki 2010). Tutkimukset osoittavat, kuinka medioita seurataan yhä enemmän verkon kautta tietokoneella ja mobiililaitteilla. Journalistiikan emeritaprofessorin Ullamaija Kivikurun mukaan syitä muutokseen ovat esimerkiksi globalisaatio, internet ja medioiden konvergenssi (Kivikuru 2012, 173). Lee-Wright lisää syiksi monikanavaisen mediaympäristön (digitalisaation) hallitsemiseen mahdollistavan teknologian sekä vapauden käyttää välineitä ja tietolähteitä, jotka ennen kuuluivat tiedotusvälineille (Lee-Wright 2010, 73). Nämä tekijät muuttavat perinteisten tiedotusvälineiden sisällöntuotantoa ja taloutta. Vähentyneet yleisöt ja sen vuoksi vähentyneet mainostuotot tuottavat kaupallisille mediataloille paineita siirtää tuotantoaan verkkoon. Heinosen ja Ruotsalaisen mukaan internet on luonut uuden kulttuurisen ja yhteisöllisen kerroksen, joka sekoittaa perinteistä mediaa ajaen tiedotusvälineet käyttämään uudenlaisia keinoja journalismissa (Heinonen & Ruotsalainen 2014, 11).

Uutisjournalismin tilassa on kansainvälisesti nähtävillä kymmenen meneillään olevaa trendiä: kiire, journalistien vähentynyt autonomia ja työsuhteiden muuttuminen, journalismin laadun ja tutkivan journalismin heikkeneminen ja väheneminen, kansalaisjournalismin lisääntyminen, uutissisällön ja viihteen sekoittuminen, kentällä työskentelevien toimittajien auktoriteetin väheneminen ja nykyisen uutistoiminnan rahoituksen ja omistajuussuhteiden haasteellisuus (Lee-Wright, Phillips & Witschge 2012, 149-150, xi). Trendeissä näkyy selvästi internetin aikaansaama vaikutus. Toimitusten tarve saada oma sisältönsä yleisöjen nähtävälle ennen muita tuottaa kiirettä, ja laskevat mainostulot ajavat toimittajien vähentämiseen, jolloin taas tutkivan journalismiin vaadittava aika vähenee. Kansalaisjournalismi madaltaa ammattijournalismin asemaa ja voi laskea journalistien arvostusta. Konvergenssi yhdentää medioita verkkoon ja vähentää lähetysten suosiota perinteisillä median kanavilla.

Edellä mainitut seikat mediakentän muutoksesta ovat tuttuja monelle. Päivittäin uutistyötä tekevät ovat huomanneet näitä omassa työssään, kuten epäilemättä mediaa seuraavat kansalaisetkin uutissisällön laadussa ja viihteellistymisessä. Jälkimmäinen näkyy nytkin niin sanottuna ”klikkausjournalismina”, jossa kilpaillaan lukijoista, joskus jopa harhaanjohtavilla uutisotsikoilla. Digitalisaatio ja medioiden konvergenssi ovat muuttaneet yhteiskuntamme mediankulutuskulttuuria. Olen itse nähnyt kymmenenvuotisen

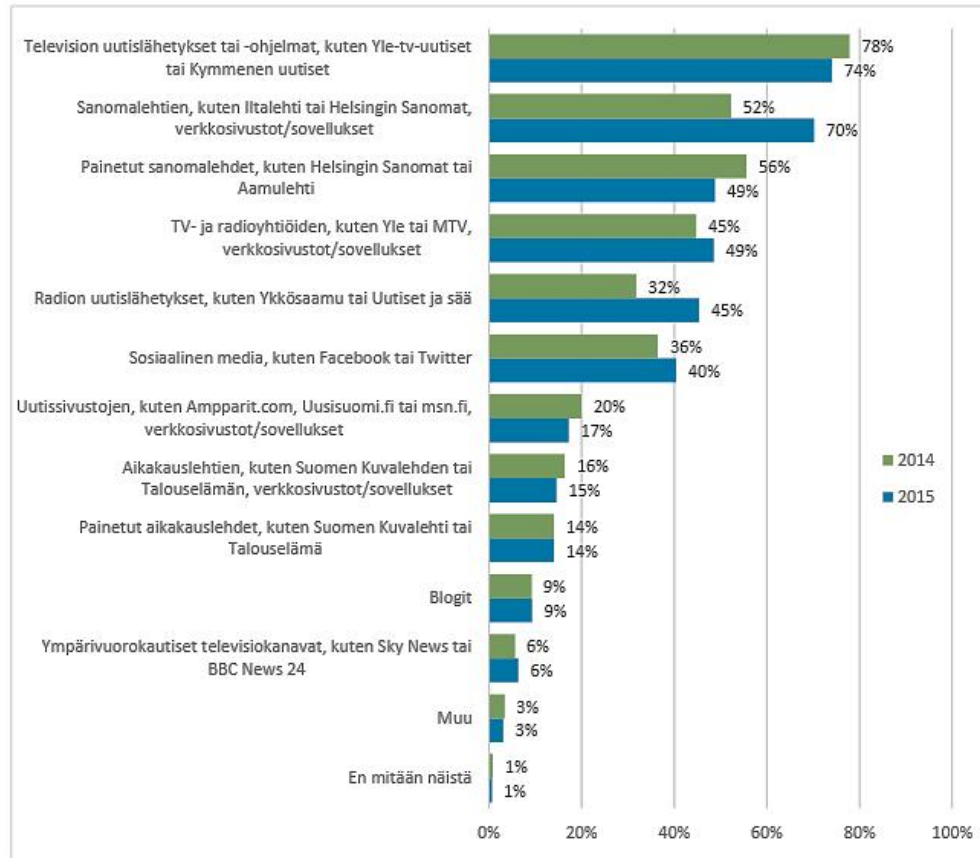
työurani aikana Ylen alueuutistoimituksessa, kuinka internet on muodostunut uutistuo-
tannon pysyväksi julkaisualustaksi. Yleisradiossa ja median tutkimuksissa puhutaan
muuttuneesta median käytöstä, tai median lukutottumusten muutoksesta. Kyseessä on
mediakentän sekä koko paradigman muutos, jossa mediakulttuuria tarkastellaan (Ramo-
net 2012). Perinteiset mediat, kuten sanomalehdet, televisio ja radio eivät ole enää tie-
donvälittämisen yksinvaltiaita. Ubiikkiyhteiskunnassa informaatio on kaikkialla läsnä ja
saatavilla verkon välityksellä.

Tutkimusten perusteella vaikuttaa median katselun muuttumisen olevan yhtenä syynä
mediatalojen mainostulojen pienenemiseen (Nordenstreng & Wiio 2012). Yleisöt ovat
siirtyneet katsomaan sisältöjä verkosta, josta kuka tahansa voi lukea uutiset jonkun uu-
tistoimituksen sivuilta ilman tilausmaksua. Mainostulojen vähentyminen sekä median
katselun siirtyminen verkkoon on näkynyt viime vuosina toimittajien irtisanomisina.
Vuodesta 2008 lähtien Suomessa oli irtisanottu lähes 800 toimittajaa vuoteen 2012
mennessä (Sundqvist 2012). Irtisanomiset ovat jatkuneet yli 170 irtisanotun journalistin
vuosivauhtia (Journalistiliitto 2015). Yhdysvalloissa luvut ovat olleet vielä hurjempia.
Ranskalaisen toimittaja-kirjailija Ignacio Ramonetin mukaan Atlantin takana irtisanot-
tiin yli 25 000 toimittajaa vuosien 2008 ja 2010 välisenä aikana (Ramonet 2012, 25).
Professori Des Freedmanin mukaan syyt perinteisten medioiden ahdinkoon ovat mai-
nostamisen vähenemisessä. Nuorison siirtyminen pois television äärestä internetin sisäl-
töjen pariin on saanut mainostajat siirtymään heidän perässään verkkoon (Freedman
2010, 35).

Selitän seuraavassa mobiilikatselun yleisyyttä uutisten lukemisessa. Graafit kertovat
painetun lehden ja verkkolehden lukemisesta sekä niiden lukemisesta verkosta ja mobiil-
ilaitteilla. Vaikka painetun lehden suosio näkyy Suomessa vielä vahvana, lehtien sisäl-
töjä luetaan verkosta koko ajan enemmän. Vuonna 2015 Reuters Instituutin kyselyssä
49 % vastaajista kertoi lukevansa uutisia painetuista sanomalehdistä ja 70 % sanomaleh-
tien verkkosivuilta (KUVA 2). Pudotusta on tullut vuodesta 2014 painetun lehden lu-
kemisen osalta 7 % ja nousua lehtien verkkosivujen katselussa jopa 18 %. Kansallisen
mediatutkimuksen kyselyssä vuonna 2014 painettua lehteä oli lukenut 88 % (KUVA 3,
s. 19), ja lukeminen on vähentynyt vuodesta 2011 tasaisesti. Lehtien lukemisessa tieto-
koneella on hajontaa vuodesta 2011, mutta lukema pysyy 60 % tietämissä. Tilastokes-
kuksen tutkimuksessa vuonna 2014 verkkolehden ja televisioyhtiöiden uutissivuja oli

lukenut viikon aikana 68 % tutkimukseen osallistuneista (Tilastokeskus 2014, 13). Nousua on tullut vuodesta 2010 lähtien 6 %.

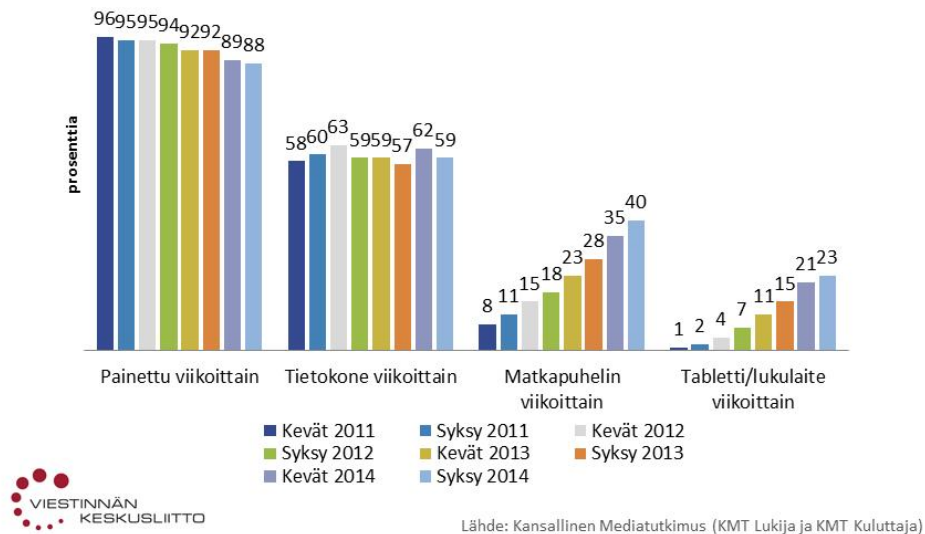
Kuvio 2. Eri viestinten käyttö uutislähteenä Suomessa (viikkotavoittavuus).

Q5: Mitä seuraavista mahdollisesti käytit viimeisen viikon aikana uutislähteenä? Valitse kaikki sopivat vastaukset. (N=kaikki vastaajat; 2015: 1509, 2014: 1520)

KUVA 2. (Lähde: Reuters Institute Digital News Report 2015).

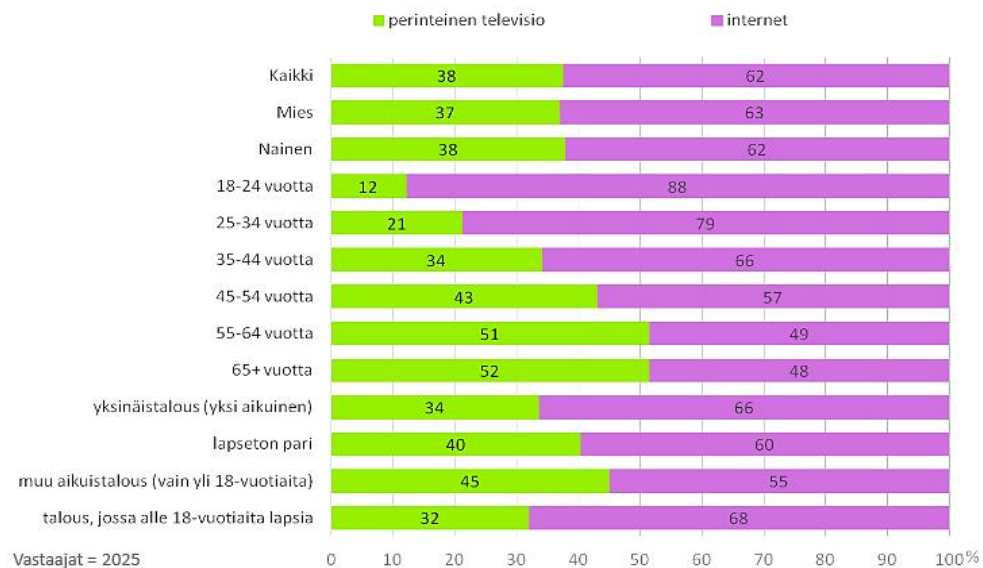
Aikakauslehtien ja sanomalehtien yhteinen viikkotavoittavuus eri lukuvälineillä 2011-2014

KUVA 3. (Lähde: Kansallinen mediatutkimus)

Verkon käyttö on yleistä etenkin nuorten keskuudessa. Vuoden 2014 lopussa Tilastokeskus kysyi suomalaisilta internetin käytöstä. Nuorista 16-24-vuotiaista 87 % oli lue-
nut verkkosisältöjä mobiililaitteilla viimeisen kolmen kuukauden aikana. Lisäksi päivit-
tään verkkolehtiä tai uutisyhtiöiden uutisia luki 43 % kaikista yli 16-vuotiaista. (Tilasto-
keskus 2014). Taloustutkimuksen tulosten (KUVA 4) mukaan internet voittaa suosiossa
television nuorten kohdalla. Vuoden 2014 syksyllä Taloustutkimuksen TeliaSoneralle
tekemässä tutkimuksessa (KUVA 4) saatiin selville 18–24-vuotiaista 12 % pitävän tele-
visiota internetiä tärkeämpänä medianä. Vanhemmat ihmiset arvostavat televisiota
enemmän kuin nuoret.

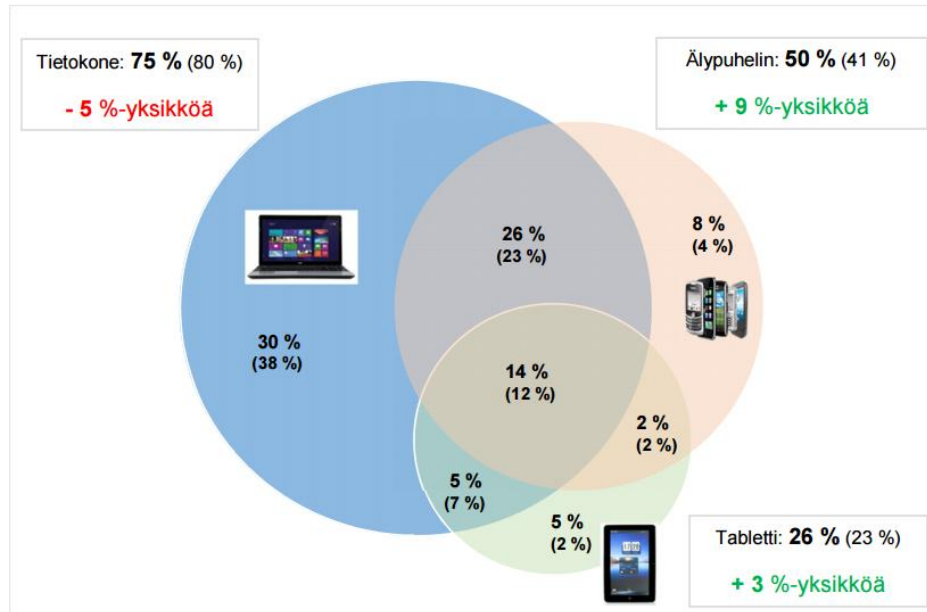
Kummasta mediasta et voisi kuvitella luopuvasi eli kumpi media on Sinulle tärkeämpi? 1/2

KUVA 4. (Lähde: Taloustutkimus 2014. Soneran Koti ja Tv-tutkimus 2014)

Tutkimukset viittaavat etenkin nuorten katselevan sisältöjä enemmän internetistä kuin televisiosta. Helsingin yliopiston median tutkimuskeskuksen tutkimuksessa vuonna 2013 ennustettiin mobiililaitteilla tehtävän katselun yleistyvän tuntuvasti tulevina vuosina, mikä näyttääkin toteutuneen (Matikainen & Villi 2013, 45). Niiden suosio näyttää edelleen kasvavalta trendiltä. 40 % suomalaisista luki aikakaus- ja sanomalehtiä mobiililaitteilla viikoittain vuonna 2014 (KUVA 3). Älypuhelimien ja tablettien käyttäjistä lähes kaksinkertainen määrä kertoi niiden olevan erittäin tärkeitä viihdevälineitä kotona verrattuna vuoteen 2013 (Taloustutkimus 2014, 14). Tähän mobiilikatselun kasvuun on havahduttu myös Yleisradiossa, jonka verkkosivuilta noin puolet lukijoista katseli uutisia jollain mobiililaitteella vuoden 2015 alussa (Ylen Uutis- ja ajankohtaistoiminta uudistui 2015).

Kuvio 6. Tietokoneella, tabletilla ja älypuhelimella kuluneen viikon aikana uutisia seuranneiden osuudet Suomessa (sulkeissa osuudet vuonna 2014).

Q8b: Mitä seuraavista mahdollisesti käytit seurataksesi uutisia viimeisen viikon aikana? Valitse kaikki sopivat vastaukset. Vain verkossa (tietokone, matkapuhelin, tabletti, e-lukulaite). (N=kaikki vastaajat, 2015: 1509, 2014: 1520)

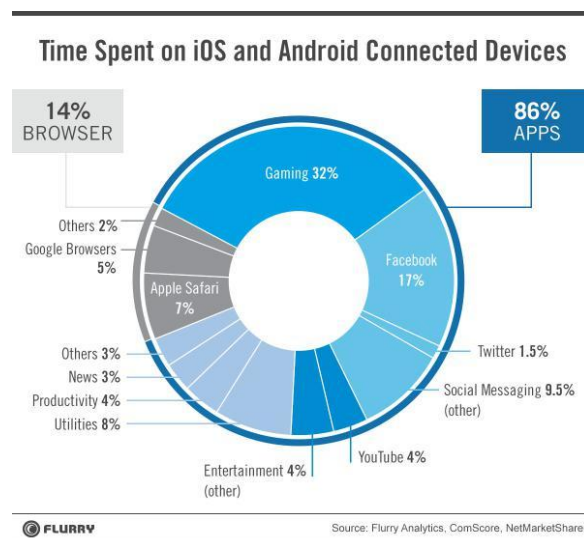
KUVA 5. (Lähde: Reuters Institute Digital News Report 2015)

Reuters Instituutin (2015) tuoreessa kyselyssä selvisi suomalaisten seuraavan uutisia mobiililaitteilla kasvavassa määrin (KUVA 5). Uutisten katselu älypuhelimella on kasvanut 9 % vuodesta 2014.

Taloustutkimuksen tuloksissa on selvästi nähtävissä, kuinka paljon vähemmän nuoret katsovat televisiota kuin vanhemmat (KUVA 4). Soneran kuluttajaliiketoiminnan johtajan Jussi Salmisen (Soneran lehdistötiedote 2014) mukaan nuorison nykyinen television seuraamisen väheneminen kertoo uudentyyppisestä median katselusta, joka tulee muuttamaan television katselukulttuuria tulevaisuudessa. Soneran lehdistötiedotteessa tutkimusjohtaja Kari Roosen (Soneran lehdistötiedote 2014) mukaan nuoret eivät ole vieroitautuneet yhteiskunnallisen asioiden seuraamisesta, vaan he seuraavat maailmaa verkon ja sosiaalisen median kautta. Uutisten julkaisemisella nuorten käyttämällä verkkoalustoilla voidaan tavoittaa heidät parhaiten. Siksi internet ja sosiaalinen media ovat tulevaisuudessa tiedotusvälineille entistä tärkeämpiä. Mitä tapahtuu painetun sanomalehtien ja television katselulle vuosikymmenten päästä kun nykyiset nuoret ovat keski-ikäisiä, on vaikeaa arvioida. On epätodennäköistä, että nuoret omaksuisivat tulevaisuudessa printtimedian lukutavat verkkoaineistojen sijaan.

Käytettyjen tutkimusten vastausmäärät olivat seuraavat: Tilastokeskus 4850, Reuters Instituutti 1509 ja Taloustutkimus 2025 vastaajaa. Johtopäätökset ovat suuntaa antavia vastaajien melko pienen määrän vuoksi, mutta antaa viitteitä siitä, kuinka uutisten lukeminen verkon ja mobiililaitteiden kautta yleistyy.

Ulkomaiset suoratoistopalvelut, kuten Netflix ja HBO tarjoavat viihdettä kuukausimaksua vastaan vieden perinteisen televisioviihteen asiakkaita. Ulkomaiset suoratoistopalvelut nimittävät ilmiötä termillä ”binge-watching”, jossa katsojat ahmivat useita kalliiden tv-sarjojen tuotantokausia kerrallaan (Jurgensen 2012). Ericssonin kansainvälisen tutkimuksen mukaan 75 prosenttia ihmisistä katsoo jotain streamattua on-demand sisältöä verkosta useita kertoja viikossa (Ericsson 2014). Internetin tarjoamat sisällöt eivät ole riippuvaisia lähetyksajoista ja niitä voidaan katsella mihin aikaan halutaan. Enää ei rauhoituta entiseen tapaan sohvalle television ja iltautisten ääreen tiettyyn kellonaikaan päivästä. Sisältöjä voidaan katsella vaikka aamuruuhkassa raitiovaunussa tai auton takapenkillä älypuhelimella. Poikkeuksen tekevät vanhemmat ihmiset, jotka ovat tottuneet television tarjontaan broadcast-aikaan.

KUVA 6. Älypuheliiniin käytetty aika Yhdysvalloissa vuonna 2014 (Lähde: Khalaf 2014, Flurry)

Yksi tulevaisuuden kehityssuunta ovat erilaiset mobiiliapplikaatiot, joita tarjotaan älypuhelinien käyttäjille. Flurryn tekemästä tutkimuksesta Yhdysvalloissa näemme, kuinka vain 14 prosenttia älypuheliiniin käytetystä ajasta kului verkon selaamiseen vuonna 2014. (KUVA 6.). Sovelluksiin käytetään 86 % ajasta ja pelkästään uutisapplikaatioihin vain 5 %. Jos tämä suuntaus näkyy Suomessakin, on niillä potentiaalia tarjota uutissisäl-

töjä tehokkaammin käyttäjille. Kaikilla suurimmilla mediataloilla näyttää olevan omat mobiilisovellukset. Ylen, MTV3:n, Helsingin Sanomien sekä useiden aikakauslehtien sisältöjä voidaan selailta mobiilisti maksullisena tai ilmaiseksi. Ylen feature- uutisten tuotannoissa otetaan huomioon myös niiden toimivuus älypuhelin- ja tablettien näytöillä (Tebest 2015). Pelkästään feature-jutuille suunniteltu oma alusta voisi olla tulevaisuutta, jos taustoittavien uutisjuttujen kysyntä kasvaa ja niiden tuotantoon panostetaan mediataloissa.

Liikenne- ja viestintäministeriön tulevaisuuskatsauksen skenaarion mukaan kaikki televisiotoiminta siirrettäisiin laajakaistavälitteiseksi vuonna 2026. Samoissa visioissa pohditaan myös innovaatiotuen tarjoamista journalistisesti korkeatasoisille digitaalisille sisältötuotteille. (Liikenne ja viestintäministeriö 2014, 23). Valtionjohdollisella tasollakin median käytön muutos on otettu huomioon, vaikka aikaa tähän on vielä yli kymmenen vuotta. Näyttää siltä, että digitaalisen sisällön tarjonta tulee kasvamaan tulevaisuudessa ja sitä ollaan valmiita tukemaan rahallisesti. Tähän näkymään voidaan löyhästi liittää Ylen feature-julkaisujen tulevaisuus ja päätelmäni siitä, kuinka sisällöllisesti laadukas ja sivistävä verkkosisältö voi olla tulevaisuutta.

3.2 Mitä on feature-kirjoittaminen?

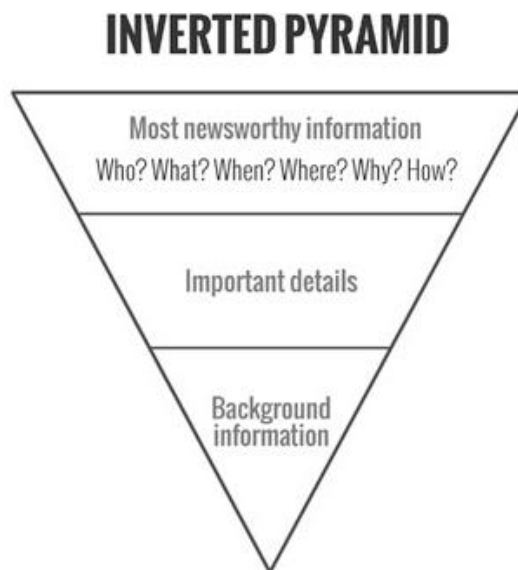
Professori Bruce Garrisonin mukaan siinä keskitytään perusuutisoinnin sijaan aiheessa esiintyvään poikkeavuuteen, epätavalliseen yksityiskohtaan tai kuriositeettiin (Garrison 2010, 7). Siinä kirjoittajan persoonallinen kirjoitustyyli, narratiivisuus ja draamallinen rakenne korostuvat. Tyylin voidaan sanoa olevan myös ei-fiktiivistä kirjoittamista (*non-fiction*). Garrisonin (2010) mukaan feature-jutut ovat tunnepitoisia, toisin kuin tavalliset asiauutiset.

Featuren yhteydessä voidaan puhua laajemmalti narratiivisesta journalismista (*narrative journalism*) (Nousiainen 2013). Sanalla *feature* ei ole journalismissa yhtä tiettyä merkitystä. Se tarkoittaa esimerkiksi erikoisartikkelia tai näyttävää lehtijuttua (MOT-sanakirja 2015). Journalistiikan opettajan Maarit Jaakkolan mukaan featuret ovat uutismaisia ilmiöjuttuja, joilla on uutisellinen kärki. Sellaisia voivat olla hänen mukaansa myös reportaasit ja henkilökuvat (Jaakkola 2013, 192-193). Vuoden 2015 Pulitzer-palkinnon hakuohjeissa featuren määritellään olevan uutisjulkaisu, joka ei kuulu perinteisiin ”ko-

viin” uutisiin (*hard news*) ja on erotettavissa muista kirjoitustyylynsä perusteella. Sen kuuluu olla mieleenpainuva raportointityylinsä, luovuuden ja vain tarpeellisten asioiden kuvailemisen ansiosta. (Pulizer-palkinnon hakuohjeet vuodelle 2015).

Feature-kirjoittamisen tyyliä hyödyntävä narratiivinen journalismi on yleinen muoto etenkin Yhdysvalloissa. Se on tyypillinen sanomalehtien ja aikakauslehtien sivuilla. Suomessa esimerkiksi Helsingin Sanomien Kuukausiliite ja Suomen Kuvalehti julkaisivat feature-juttuja. Narratiivinen journalismi on uutisen kirjoittamista fiktiosta tutuilla tehokeinoilla, mutta se perustuu faktoihin eikä ole sepitettä. *Feature* on sanana abstrakti. Sillä ei ole samanlaista ajatuksellista merkitystä, kuten sanoissa kulttuuri- tai urheilu-uutinen vaan on laajempi tyylillinen kokonaisuus ja kertoo enemmän kirjoittamisen tavasta. Kun niin sanotun kovan uutisen voi toimittaja kirjoittaa toimituksen työpöydän ääressä lähteenään organisaation lähettämä tiedote ja puhelinsoitolla hankittu yrityksen edustajan kommentti, vaatii narratiivinen kirjoittaminen uutisaiheen ja tapahtumien tarkkaa tietämystä, kenttätyötä tapahtumapaikalla silminnäkijöitä haastatteleamalla sekä taustatiedon hankkimista ja siihen perehtymistä. Feature-kirjoittajat osaavat ”haistaa” uutisesta mahdollisen tarinan, samalla kun muut toimittajat näkevät samasta aiheesta vain sen kovan asiauutisen (Witt 1991, 8, 4). Narratiivinen journalismi on jonkin ilmiön tai tapahtuman tarkkaa ymmärrystä ja siksi muistuttaakin enemmän reportaasia, joskin höystettynä kirjallisuudesta tutuilla draamallisilla elementeillä. Jännitteen luomisen ja kerronnan dramaturgian tietämys on narratiiviselle kirjoittajalle tämän vuoksi välttämätöntä.

Tavallisen uutisen rakenne voidaan kuvailla käänteisen pyramidin kaavalla (KUVA 7), jossa tärkeimmät ja olennaisimmat asiat kerrotaan uutisen alussa vähemmän tärkeiden seurattessa myöhemmin.

KUVA 7. Käänteinen pyramidi. (Duy Linh Tu 2015)

Tavalliset päiväkohtaiset uutiset esimerkiksi verkkosivuilla näyttävät rakenteeltaan melko samankaltaisilta. Tämä johtuu niiden kirjoittamisen yleisistä konventioista (Aro 2014), jonka vuoksi uutisen rakenne on kansainvälisellä tasolla hyvin samanlainen. Tyypillisesti se näyttäytyy seuraavanlaisena: ylimpänä otsikko, sen alla ingressi ja lopuksi otsikolle katteen antava selittävä leipäteksti eli uutisen taustoitus. Verkkouutisissa ennen leipätekstiä tai sen seassa voi olla uutiskuvia aiheesta. Toisin kuin kovissa uutisissa, feature-kirjoittamisessa on olennaista uutisen tarinallistaminen eli narratiivisuus.

Narratiivinen journalismi ei noudata käänteisen pyramidin kaavaa. Selkeän eron perinteiseen uutiskirjoittamiseen tekee ympäristön ja yksityiskohtien tarkempi kuvailu sekä analyttisyys. Taustatiedot ja faktat ovat tärkeässä roolissa uskottavuuden ja journalistisen tarkoituksiperän vuoksi. Tyypillistä on käyttää draaman aineksia, joita voidaan löytää myös teatterin ja elokuvien dramaturgioista (ks. Hiltunen 1999). Garrison (2010, 81) tiivistää feature-kirjoittamisessa käytetyt klassiset tarinan ainekset neljään. Näitä ovat henkilöhahmot, henkilöiden dialogi, konflikti, jännite ja kohtausten rakentaminen. Jännitteellä pyritään koukuttamaan lukija seuraamaan tarinaa loppuun saakka kaunokirjallisuuden tapaan. Feature-jutussa tapahtumat kulkevat yleensä kronologisessa järjestyksessä pyrkien toisintamaan tapahtunutta. Niitä lukiessa huomaa, kuinka toimittaja häivyttää itsensä tarinasta eikä esiinny ”reportterina”. Tapahtumat kerrotaan silminnäkijöiden näkökulmista, kuten esimerkiksi Helsingin Sanomien Syvällä –verkkofeaturessa (Helsingin Sanomat 2014).

Verkkouutissivustoilta ja alan kirjallisuudesta voi löytää feature-journalismiin viittaavia termejä. Olen havainnut seuraavia: feature-, long-form story, literary-, non-fiction, narratiivinen-, hidas-, pitkä journalismi, ilmiöjuttu, pitkä juttu, feature-juttu, verkkofeature, nettispesialisti ja verkkospesialisti. Vaikuttaa siltä, ettei tyyliin ole löytynyt täysin vakiintunutta nimeä maailmallakaan, mutta termi *feature-story* tuntuu toistuvan englanninkielisissä keskusteluissa. Osa termeistä ovat toistensa synonyymeja, osa laajempia käsitteitä, mutta kaikki viittaavat jollain tapaa samaan journalismin aihealueeseen. Laajemmin voidaan puhua termeillä kerronnallinen ja narratiivinen journalismi. Suomessa käytetään nimityksiä pitkä-, featurejuttu, hidas ja narratiivinen journalismi, verkkofeature ja verkkospesialisti.

He valvovat rajojamme –jutussa halusimme kokeilla feature-kirjoittamisen tyyliä yhdistettynä perinteisestä uutisjulkaisusta poikkeavaan ilmaisuun. Aiheemme Nuijamaan raja-asemasta ja sen toiminnan kuvaaminen Venäjän käydessä provosoivaa ulkopoliittikkaa muita valtioita vastaan tuntui vaativan moniulotteista ilmaisua, johon feature-kirjoittamisen tyyli tuntui sopivalta ja jopa välttämättömältä. Visiona oli kuvailla ja välittää realistinen ajankuva rajavartijoiden arjesta, samalla analysoiden rajan toimintaa kuvin ja grafiikoin. Kirjoittaville toimittajille tyyli oli jonkin verran tuttua entuudestaan. *The Snowfall* –verkkofeaturen näkeminen sai toimituksen kiinnostumaan formaatista ja sen mahdollisuuksista Yleisradiossa.

3.3 Feature-journalismi verkossa

Feature-journalismi on ollut perinteisesti aikakaus- ja sanomalehdistön uutistyyppi. Uudempi muoto onkin niin sanottu multimedia-journalismi, joka on päivittänyt feature-lajityypin digitaaliselle aikakaudelle. Verkkofeature-julkaisuja katsellessa huomaa, kuinka painetusta mediasta tuttujen typografian, taittamisen ja kuvien kombinaation lisäksi voidaan uutisjuttuun lisätä grafiikkaa, animaatioita ja audiovisuaalista sisältöä, kuten äänimaisemia ja haastatteluita. Sivujen navigointi voidaan ohjelmoida haluamalla tavalla, jolloin liikkuminen on epälinearisempaa verrattuna perinteiseen painettuun aikakaus- tai sanomalehden artikkeliin.

Vuonna 2012 The New York Times julkaisi verkkosivuillaan feature-tyylisen multimedia-jutun nimeltään *The Snow Fall: The Avalanche at Tunnel Creek*. Julkaisu kertoo

ryhmästä vapaalaskijoita, jotka jäävät lumivyöryn alle kohtalokkain seurauksin. Vaikuttavasti toteutettu sivusto sai laajaa huomiota ja artikkeli voitti myöhemmin arvostetun Pulitzer-palkinnon sarjassa Feature Writing. Tuolloin pohdittiin olisiko tällainen immerstiivinen sekä multimediaa uudella tavalla hyödyntävä uutisformaatti journalismin pelastaja (Greenfield 2012; Farber-Ball 2014), ja aiheesta keskusteltiin paljon keskustelupalstoilla, blogeissa ja uutiskirjoituksissa. Toimittaja ja tietokirjailija Anu Nousiainen mukaan The Snowfall on esimerkki siitä mihin suuntaan narratiivinen journalismi on menossa (Nousiainen 2013, 44).

Havaintojeni mukaan Suomessa on parina viime vuonna julkaistu muutamia uutisia, joita voi kutsua verkkofeature-julkaisuiksi. Esimerkiksi Helsingin Sanomat (2014) julkaisi vuonna 2014 featuren nimeltään *Syvällä*, joka kertoo Norjassa luolaan hukkuneiden suomalaissukeltajien tapahtumista. Julkaisu on tehty huolellisesti ja siinä keskitytään tapahtumiin sukeltajien näkökulmasta. Helsingin Sanomat ja Yle tekivät samana vuonna Estonian uppoamisesta julkaisun, kun tapahtumista oli kulunut 20 vuotta (Helsingin Sanomat 2014, Estonia; Yle Uutiset 2014). Niissä käydään kronologisesti läpi laivan tapahtumien kulku käyttäen tuon ajan uutisvideoita, animaatioita ja grafiikkaa. Tarinallisuutta on haettu kertomalla tragedian tapahtumia silminnäkijöiden näkökulmasta. Yle Tampereen aluetoimitus koosti oman feature-tuotannon koskien Tampereen alle louhittavaa maantietunnelia (Yle Tampere 2014). Sen jälkeen Yle Kuopio julkaisi oman erikoisuutisen Rautavaaran tragediasta (Yle Kuopio 2014). Näistä kahdessa ensimmäisessä näyttäisi korostuvan informatiivisuus sekä tarinallisuus pyrkimyksenä välittää lukijalle taustoittava kokemus traagisista tapahtumista. Yle Tampereen jutussa tutustutaan maantietunnelin rakennustöihin esitellen sen tekemisen vaiheita ja työntekijöiden ammatteja heidän näkökulmastaan kuvin, videoin ja animaatioin. Yle Kuopion tuotannossa seurataan pelastushenkilökunnan toimia hälytystilanteessa heidän omasta näkökulmastaan.

Yle julkaisee verkkosivuillaan Plus-osiossa taustoittavia juttuja, joihin kokeillaan erilaisia toteutustapoja. Osion tarkoitus on syventää Ylen muuta verkkouutisointia (Yle Plus). Tutkin seuraavassa mitä Yle Plus sivuillaan julkaisee, jotta saisin selvitettyä, kuinka verkkofeaturet ja feature-kirjoittaminen näkyvät Ylen uutistoiminnassa. Ylen verkkosivujen Plus-osiossa julkaistuissa uutisissa näkyy feature-tyylin piirteitä. Sisällöt ovat pääasiassa informatiivisia grafiikoita, ”Testaa tietosi...” –tyylisiä testejä, selittäviä uutisia, henkilökuvia ja muuten tiettyä aihetta syventäviä uutisia. Aiheina korostuvat ihmis-

ten tarinat, elämiseen liittyvät aiheet, kuten asuminen ja raha sekä erilaiset ympäristösämme havaittavat ilmiöt. Henkilökuvissa päästään lähimmäksi vapaamuotoisempaa feature-kirjoitustyyliä. Yksi huomio on piirre, kuinka kirjoittajat eivät häivytä itseään tekstistä, kuten narratiivisessa journalismissa yleensä. Esille tulevat tilanteet, joissa kirjoittaja on mukana tilanteissa käyttämällä lauserakenteita: ”Istumme liikenne- ja viestintäministeriön kakkoskerroksessa...”, ”Laura Rädyn sihteeri soittaa kolmannen kerran (toimittajalle)...” tai ”Kun astun sisään makuusaliin...”. Teksti vaikuttaakin asiallisen uutistekstin ja feature-tyylin sekoitukselta, jossa kuvaillaan ympäristöä melko pintapuolisesti, jotta uutistekstiä saataisiin kevennettyä.

Plus-osion artikkelien erilaisuus johtuu mielestäni siitä, että niitä toimittavat eri kirjoittajat, joilla kaikilla on oma ainutlaatuinen tyylinsä ja ammattitaustansa Yleisradiossa. Muutamassa ”on the road” -tyylisessä reportaasissa toimittajan on täysin ymmärrettävää olla mukana tekstissä, jossa kerrotaan hänen matkastaan ulkomailla. *He valvovat rajojamme* –featuressa halusimme kokeilla päähenkilöiden näkökulmasta kerrottua tarinallisuutta myös sen Ylen verkkosivuilla käyttämisen vähäisyyden vuoksi. Mielestämme oli mielenkiintoista odottaa, kuinka yleisö ja Ylen toimittajat ottaisivat sen vastaan. Yksi lähtökohta oli myös kysymys, sopiiko narratiivinen ilmaisu Yleisradion uutisointiin.

Plus-sivuilla julkaistujen uutisten ulkoasu vaihtelee. Useimmissa niissä lukija pysyy Ylen verkkosivujen sisällä tekstiä vieritettäessä. Muutama julkaisu avautuu koko ruudun peittäväksi. Pitkät artikkelit eivät ole kuuluneet Yleisradion perinteeseen uutisten tuotannossa, koska lähtökohta on ollut niiden välittäminen yleisölle radion ja television kautta. Yleisradion ottaessa internetin käyttöönsä uutisten julkaisualustana sisältö olikin pääasiassa tekstiä, jota tuettiin uutiskuvilla. Verkossa toimiminen on hiljalleen muuttanut Yleisradion kirjoitusperinnettä ja nyt pidempien tekstien, kuvien ja grafiikan merkitys verkkojulkaisuissa on kasvanut. Tämä on lisännyt näkökulmien ja viime aikoina feature-juttujen määrää verkossa. Moni toimittaja tuntuu olevan tyytyväinen mahdollisuuden ilmaista itseään paremmin. Plus-juttujen kuvituksissa käytetään usein infografiikkaa oikeiden valokuvien sijasta. Nämä havainnot perustuvat alkusyksyllä 2015 tehtyihin huomioihin Plus-juttujen sisällöstä, joka muuttuu sitä mukaa kun uusia julkaisuja ilmestyy.

Tätä kirjoittaessani lokakuussa 2015 olen havainnut selittävien uutisten (*explanatory journalism*) lisääntyneen. Yleisradio on käyttänyt niitä uutissivuilla ja uutisvideoissa, ja

niitä näkyy myös muiden mediatalojen verkkosivuilla. Esimerkiksi Helsingin Sanomat (Helsingin Sanomat 2015) ja MTV3 ovat tehneet uutisia Syyrian sodan taustoista tällä tavalla. Uutistyyppissä on tarkoitus selittää monimutkaisia asioita mahdollisimman yksinkertaisesti (Upola 2015, blogi-teksti). Olennaista vaikuttaa olevan asioiden selittäminen videon ja infografiikoiden kautta. Näyttää siltä, että perinteisestä asiauutistyylistä poikkeavat toteutukset alkavat yleistyä suomalaisten mediatalojen verkkosivuilla. Vielä on vaikea päätellä tuleeko tämä olemaan pysyvä ilmiö vai jääkö niiden käyttö tilapäiseksi.

Kiinnostus syventävien uutisjuttujen toimittamiseen näkyy yksityisellä mediasektorilla. Viime vuosina Suomeen on levinnyt verkossa uutistyyppi, josta käytetään nimitystä pitkä juttu tai hidas journalismi. Aiheen ympärille on perustettu vuoden 2013 alussa Hitaan journalismin yhdistys ry, joka julkaisee verkossa Long Play-sivustoa. Maksullisia juttuja kirjoittavat suomalaiset freelance-journalistit, jotka keskittyvät tutkivaan journalismiin ajankohtaisista asioista (Long Playn www-sivut). Järjestön verkkosivujen mukaan tarkoitus on kehittää suomalaista tutkivaa journalismia sekä feature-kirjoittamista (Hitaan journalismin yhdistys 2015). Tämä viittaa feature-kirjoittamiselle olevan tarvetta yksityisellä mediasektorilla. Long Play kertoo tilausmaksujen menevän suoraan toimittajille sekä tulevien juttujen kehittämiseen. Tällä pyritään korostamaan toimittajan merkitystä nyky-journalismissa ja vastaamaan paremmalla laadulla ja luotettavuudella ”klikkausjournalismin” yleistymiseen.

Mitä annettavaa 3D-tekniikalla on journalismille? Tätä tutkielmaa kirjoitettaessa maailmalla tutkitaan ja prototypoidaan erilaisia virtuaalimaailmasovelluksia (VR) viihde- ja hyötykäyttöön. Tulevaisuudessa feature-journalismi voi kehittyä hyödyntämään tätä tekniikkaa multimedia-juttujen toteutuksessa. *Immersiivistä journalismia* on jo kehitelty maailmalla (ks. Huet 2015). Katsoja voidaan siirtää virtuaalilasien välityksellä rinnakkaismaailmaan, jossa tarinoita kerrotaan entistä todentuntuisemmin. Joidenkin ennustusten mukaan tulevaisuudessa uutiset kuvataan 3D-kameroilla ja katsojille tarjoillaan immersiiivisiä 3D-uutiselämyksiä (Helmore 2015). Tämä taas vahvistaa sitä käsitystä miten journalismi on menossa entistä teknisempään suuntaan. Garrisonin ja Franchin mukaan parhaiten nyky- ja tulevaisuuden journalistisessa työssä pärjäävät ne, jotka taitavat moniosaamisen, ovat teknisesti lahjakkaita ja kykenevät sopeutumaan sekä uudistumaan (Garrison 2010; Franchi 2013).

Feature-kirjoittamisella on pitkät perinteet painetussa mediassa. Verkossa julkaiseminen antaa sitä käytettäessä uusia ulottuvuuksia, koska voimme lisätä siihen multimediaalisia sekä interaktiivisia elementtejä pelkkien kaksiulotteisten kuvien ja typografian sijaan. Periaatteessa eri medioiden yhdistelmiä on rajattomasti, joka antaa toteutukselle valtavasti mahdollisuuksia.

3.4 Miksi uutiset kiinnostavat?

Mitä media ja uutiset merkitsevät ihmisille ja miksi uutisia ylipäättään seurataan? Yksi digitalisaation ilmentymä on sosiaalinen media, joka mahdollistaa yksilön liittymisen internetin yhteisöihin. Verkossa voimme esiintyä yksilöinä kertoen vapaasti mielipiteistämme sekä näkemyksistämme. Sosiaalisen median verkostoista ja yhteisöistä voidaan liikkua helposti toiseen sekä poistua niistä nopeasti vain nappia painamalla.

Tällainen *yksilöllinen yhteisöllisyys* (Kangaspunta 2011; Heikkilä, Ahva, Siljamäki & Valtonen 2011, 167) on internetissä voimakkaasti nähtävissä. Varsinkin sosiaalisessa mediassa yksilöllä on mahdollisuus jakaa mielipiteitään ja erottautua massojen ajattelutavoista. Yhteisöissä voidaan toimia, vaikka oma mielipide poikkeaisikin muista. Suosittu mielipidevaikuttajat tai ”some-julkikset” voivat kerätä suuren seuraajajoukon, jotka tykkäävät ja jakavat seuraamansa henkilön julkaisemia sisältöjä. Verkon käyttäjien yhteisöllisyys mahdollistaa erilaisten yleisöjä osallistavien keinojen käytön uutisia tehtäessä. Käyttäjiltä voidaan kerätä tietoa ja kokemuksia, joiden pohjalta uutisia tehdään. Niitä käytetään esimerkiksi silloin kun halutaan herättää keskustelua yhteiskunnallisista aiheista tai jakaa ihmisillä olevaa tietoa muille. Joukkoistuksia ovat käyttäneet Yle Uutiset, Plus-deski ja Ajankohtainen Kakkonen temailloissaan.

Miksi ihmiset seuraavat mediaa? Ihmisen voidaan sanoa olevan luontaisesti utelias, mikä näyttäytyy kiinnostuksena toisiin ihmisiin ja ympäristöömme. Sosiaalisuus ja kiinnostus lajikumppaneihin näkyy aktiivisuutena sosiaalisissa mediapalveluissa (Ridell 2011). Eri tutkimukset ovat lisäksi osoittaneet ihmisten seuraavan mediaa omaa identiteettiä rakentaakseen ja sosiaalisesta tarpeesta johtuen (Kangaspunta 2011, 22). Journalismi ei ole enää ensi sijassa todellisuuden kuvaamisen väline. Siitä halutaan etsiä erilaisia merkityksiä ja sillä yritetään ymmärtää ympäröivää todellisuutta. (Heinonen & Ruotsalainen 2014, 61). Ihmiset näyttävät tulkitsevan mediasisältöjä sosiaalisissa kon-

teksteissa arjen keskellä (Heikkilä, Ahva, Siljamäki & Valtonen 2012). Medioista tunnistettuja aiheita verrataan omissa verkostoissa puhuttuihin ja arvostettuihin asioihin. Jotkut keskittyvät erikoisiin ja absurdeihin aiheisiin vain keskustellakseen niistä kaverien kanssa.

Tiedon hankinnan tavoite voi perustua ajankohtaisilla asioilla ”pätemiseen” sosiaalisissa verkostoissa. Valituista uutisista voidaan keskustella kotona, työpaikalla kahvitauoilla tai tuttujen kanssa Facebookissa. Tampereen yliopiston tutkimuksessa (Heikkilä, Ahva, Siljamäki & Valtonen 2012) on saatu todistusvoimaa siitä, kuinka ihmisten kiinnostusta ohjaavat erilaiset arvot ja tarve käsitellä abstraktejakin aiheita suhdeverkostoissaan. Näiden aiheiden käsittelyn puutteellisuus näkyy kansalaisista koostuvan tutkimusryhmän mukaan tiedotusvälineiden tavassa käsitellä esimerkiksi eettisiä ihmisoikeuksiin tai vanhuspalveluihin liittyviä aiheita. Arvokysymysten perusteella katsojat osaavat analysoida ja tarpeen vaatiessa kyseenalaistaa median toimintaa. Tiedotusvälineet eivät voi enää ajatella katsojia pelkkinä kohderyhminä, joita ohjaavat syyt seurata mediaa tarjonnan perusteella. Heitä tulisi kohdella paremminkin ajattelevina yksilöinä, joiden kiinnostusta ohjaavat sosiaaliset verkostot ja niissä toimiminen (Heikkilä, Ahva, Siljamäki & Valtonen 2012).

Ihmiset seuraavat mediaa ja uutisia, koska se on osa päivärutiinia (Heikkilä, Ahva, Siljamäki & Valtonen 2012, 112). Moni haluaa aamulehden kahvipöytänsä, koska niin on ollut tapana ennenkin eikä päivää voi aloittaa ilman sitä. Helsingin yliopiston median tutkimuskeskuksen vuonna 2013 tekemässä tutkimuksessa (Matikainen & Villi 2013, 32) saatiin selville suomalaisten jakavan päivittäin sosiaalisessa mediassa eniten juuri uutisia. Tulokset saatiin melko pieneltä hieman yli tuhannen henkilön kyselyjoukolta, joten ne voivat olla tänään jotain muuta. Joka tapauksessa tämä vahvistaa sitä käsitystä, miten merkittävää osaa media ylläpitää suomalaisten elämässä.

Laajemmassa kontekstissa median seuraaminen liittyy meidät osaksi julkisuutta ja yhteiskuntaa. Yleisöt koostuvat monenlaisista ihmisryhmistä, jotka ottavat kantaa medias- sa esitettyihin aiheisiin osallistumalla julkisiin keskusteluihin. *Julkisoista* (Pietilä 2010, 233; ks. Pietilä & Ridell 1998) puhuttaessa emme voi ajatella yleisöjen olevan passiivisia uutisten kuluttajia, jotka ainoastaan vastaanottavat heille suunnattua mediasisältöä. Tutkimusten mukaan nämä julkisot eli aktiivisesti yhteiskunnallisiin keskusteluihin verkossa osallistuvat ihmisryhmät tunnistavat mediasta aiheita, joihin he tuntevat olevansa

osallisia (Heikkilä, Ahva, Siljamäki & Valtonen 2011). Havaitessaan mahdollisuuden vaikuttaa julkiset herättelevät keskustelua yhteisöissään. Tätä voi seurata vaikkapa Twitterissä.

Ihmisten kiinnostuksen uutisia kohtaan voidaan ajatella kehittyneen jo perinteisten tiedotusvälineiden aikakaudella ennen nykyisiä sosiaalisen medioiden alustoja. Yksi sosiaalisessa mediassa näkyvä piirre on journalismin ”estetisoituminen”. Siinä visuaalisuus yleistyvät uutistekstin kustannuksella ja on katsojille merkinä laadukkaasta journalismista (Heinonen ja Ruotsalainen 2014, 31). Sosiaalisessa mediassa leviää jo nyt uutisia, joiden merkitys perustuu pelkkien kuvagallerioiden sisällöille. Heinonen ja Ruotsalainen tiivistävät asian näin:

Journalismin esteettisyys, selkeys ja kauneus ovat tulevaisuudessa yhä tärkeämpiä jo yksinkertaisesti siksi, että mediasisällöt ovat tauotta läsnä ihmisten arjessa. Kun ”informaatiovauraus” kasvaa, journalismin tarvehierarkiassa siirrytään ylemmille tasoille. Ihmiset jättävät helposti lukematta, katsomatta ja kuuntelematta sisällöt, jotka eivät ole tyyliältään, muodoltaan ja visuaaliselta ilmeeltään miellyttäviä. (Heinonen & Ruotsalainen 2014, 50-51).

Journalismin ohella estetisoituminen näkyy jo nyt sosiaalisen median palveluissa, kuten Instagramissa ja Pinterestissä, joissa käyttäjät voivat jakaa ottamiaan valokuvia. Esteettisesti näyttävillä ja laadukkailla uutissisällöillä voi olla merkitystä etenkin sosiaalisissa medioissa luontaisesti liikkuville ja uutisia omaksuville nuorille. ”Vanhanaikaiset” tai visuaalisesti köyhät uutiset voivat karkottaa tai luoda jopa epäluottamusta uutisia kohtaan, vaikka asiasisältö muuten olisi laadukasta. Samaa mieltä on Oxfordin yliopiston vieraileva tutkija Kellie Riordan, jonka mukaan perinteisten mediatalojen tulisi kiireellä sopeuttaa toimintansa digitaalisen aikakauden vaatimiin käytäntöihin, koska ilman sitä on vaarana nuorten siirtyminen ”trendikkäämmille” uutislähteille (Riordan 2014, 4).

Syksyllä 2015 tekemäni havainnot sosiaalisessa mediassa viraalina leviävistä sisällöistä liittyvän sosiaalisuuteen, tunteisiin vetoavuuteen, kotieläimiin, laadukkaisiin valokuviin, ulkonäkökeskeisyyteen, hellyttäviin kuviin tai ihmisten tarinoihin. Lähes kaikista löytyy aiheeseen liittyvä kuva tai kuvagalleria. Omassa verkkofeaturessamme yhdeksi kiinnostuksen herättäjäksi nostettiin perinteinen tarinallisuus, joka toteutettiin laadukkaalla tekstillä ja rajavartijoiden sekä heidän työpäivänsä kuvauksella. Lisäksi halusimme vas-

tata journalismin ”estetisoitumiseen” käyttämällä korkearesoluutioisia valokuvia, joilla halusimme tempaista lukijat mukaan Nuijamaan rajavartijoiden maailmaan.

Olen tiivistänyt seuraavaan havaitsemani perustelut, joiden mukaan voidaan olettaa ihmisten lukevan uutisia. Syitä ovat muun muassa (Heinonen & Ruotsalainen 2014; Rioridan 2014; Heikkilä, Ahva, Siljamäki & Valtonen 2012; Pietilä 2010; Kangaspunta 2011; Ridell 2011; Couldry, Livingstone & Markham 2007) mukaan

- esiintyminen verkossa yksilönä, vapaus ilmaista mielipiteitään
- luonnollinen uteliaisuus lajitovereihin
- mediasisältöjen tarkastelu sosiaalisessa kontekstissa
- oman identiteetin ymmärtäminen ja rakentaminen
- ympäröivän todellisuuden ymmärtäminen
- julkisuus ja halu vaikuttaa julkisena
- halu nähdä selkeitä ja ”kauniita” visuaalisia uutisia (esteettisyyden trendi)
- omien intressien hyödyntäminen julkisuudessa

Miten tämän kappaleen havainnot uutisten kiinnostavuudesta liittyvät tuottamaamme verkkofeatureen? Halusimme feature-tuotannossa kokeilla sisällöllisiä ratkaisuja, joilla voimme vastata siihen mitä luulemme nykymediankäyttäjän uutisilta haluavan. Lähdeaineistosta koottuja havaintoja käytettiin mahdollisuuksien mukaan. Pohdin lopuksi toimenpiteiden menestystä kappaleissa 5 ja 6.

Ensinnäkin uskomme jutun Nuijamaan raja-asemasta kiinnostavan, koska tutkimusten mukaan tällaisia uutisia luetaan ahkerasti ja niitä jaetaan sosiaalisessa mediassa. Epäilimme, ettei melko ”virallinen” aiheemme Nuijamaan rajanylityspaikasta välttämättä saavuta valtavaa suosiota maanlaajuisesti. Ajattelimme sen kuitenkin kiinnostavan analyttisen käsittelytavan ja poikkeavan toteutuksen perusteella. Aiheen voidaan nähdä vetoavan sosiaalisuudesta kiinnostuneisiin katsojiin, koska jutussa käsitellään rajalla toimivaa työyhteisöä. Venäjän poliittisen tilanteen vuoksi ajankohtainen lähestymistapa rajanaapuriimme voisi mietityttää. Ehkä tärkeimpänä kiinnostuksen herättäjänä näimme näkökulman kurkistaa rajavartijoiden persooniin ja Nuijamaan rajatarkastusasemaan paikkana, josta useimmat eivät ennestään paljoa tiedä.

Lisäksi verkkofeaturemme suunniteltiin esteettisesti laadukkaaksi, jonka hallitsevina elementteinä katsojille ovat korkearesoluutioiset valokuvat ja grafiikat. Jo tuotannon alkuvaiheessa olin suunnitellut niiden olevan tärkeä, katsojille merkityksiä antava elementti. Halusin painottaa verkkofeaturessa visuaalista näyttävyyttä, kuvajournalismia, narratiivista lähestymistapaa, yksityiskohtaista ja tarkkaa informatiivisuutta välitettynä tekstin, grafiikan ja kuvien keinoin sekä kiireetöntä vaikutelmaa, joka näkyisi julkaisun laadussa. Kyseessä olisi oma versiomme hitaasta journalismista. Halusimme luoda toteutuksen, jossa näkyisi siihen käytetty huolellisuus, aiheeseen perehtyminen sekä väivannäkö.

3.5 Mitä on ”uusi journalismi”?

Uudella medialla (*new media*) viitataan digitalisoitumisesta johtuvaan mediakonvergenssiin. Sillä tarkoitetaan nykyisten perinteisten medioiden ja uusien internetin verkostoissa ilmenevien viestintämahdollisuuksien yhteensulautumista. On hyvä pitää mielessä, ettei mediakonvergenssissa, kuten ei myöskään *uudessa mediassa*, ole kysymys täysin uudesta median synnystä vaan perinteisten medioiden uudentymisestä (Matikainen 2012, 295-296). Hoffmanin mukaan osa uudessa mediassa käytetyistä konventioista juontuu suoraan perinteisestä mediasta, joita sovelletaan ja parannellaan uuden median käyttöön (Hoffmann 2010, 11). Mandiberg luettelee uuden median ilmenymiä olevan käyttäjien tuottama sisältö (*user-generated content*), konvergenssi kulttuuri, osallistava media (*participatory media*), vertaistuotanto (*peer production*) ja web 2.0 (Mandiberg 2012, 2). Käyttäjien tuottamaa sisältöä julkaistaan esimerkiksi tuotearvosteluvuostoilla, blogeissa, videon- ja kuvien jakopalveluissa sekä sosiaalisissa verkostoissa. Uuden journalismin tuottajat käyttävät hyödykseen uuden median verkossa tarjoamia mahdollisuuksia. Sitä voivat tuottaa ei-ammattimaiset toimittajat eli kansalaisjournalistit, natiivit verkkolähtöisesti perustetut uutiskanavat, joissa työskentelee myös ammattijournalisteja sekä perinteiset paino- ja audio-visuaaliseen viestintään perustuvat mediatalot. (Mandiberg 2012).

Turun Yliopiston ja Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen tutkimuksessa (Heinonen & Ruotsalainen 2014, 49-51, 60, 62) on etsitty vastauksia uuden journalismin käsitteeseen. Asiaa on tutkinut myös Kellie Riordan (2014, 4). Olen koonnut seuraavaan tekijöitä, joilla uutta journalismia voidaan mielestäni kuvata. Tärkeimpiä piirteitä ovat

- ilmiöiden ja tapahtumien selittäminen uutisoinnissa
- hyperlinkittyneisyys (uutisen taustatiedot ja lähteet voidaan lukea linkkien taakaa)
- objektiivisen asiatyylin sijaan toimittajan persoonallinen ilmaisu
- kuratointi
- vuorovaikutus lukijoiden kanssa, lukijat asiantuntijoina
- glokaalius (jossa yksittäiset toimittajat kytkeytyvät globaaliin tasoon)
- yhtenäisestä massamediasta siirrytään erikoistuneeseen niche-mediaan (long-tail)
- toimittajan työstä tulee vaativampaa ja kekseliäämpää
- kilpailu uutisjulkaisujen laadusta (korkeasta laadusta tulee normi)
- ideoiden ja näkökulmien suurempi kirjo

Uudella journalismilla tarkoitetaan sitä kaikkea uutistoimintaa, jossa hyödynnetään verkkoa julkaisualustana. Edelliseen luetteloon viitaten tutkimuksissa on saatu tuloksia, kuinka verkossa voidaan julkaista uutisia hyvin paljon monimuotoisemmin verrattuna perinteisiin medioihin. Ilmiöitä ja tapahtumia voidaan selittää tarkemmin, ja luotettavuutta voidaan lisätä linkittämällä lähdeaineistot uutistekstiin hyperlinkeillä, jotka ovat kaikkien tarkastettavissa. Asiallisen uutistekstin sijaan journalistit voivat ilmaista itseään vapaammin, jolloin persoonallisuudesta tulee kilpailuvaltti. Tästä voi seurata haaste tehdä aina vain erikoisempaa ja toisistaan poikkeavaa sisältöä, joka vaatii kekseliäisyyttä sekä kasvattaa uutisaiheiden ja toteutustapojen kirjoa. Sisältö voi olla myös tiettyyn aihepiiriin erikoistunutta, jolloin glokaalius voi tuottaa pienellekin yleisryhmälle suunnatuilla uutisilla runsaasti mainostuloja internetin käyttäjien suuren määrän ja verkon helpon tavoitettavuuden avulla. Kuratoinnilla voidaan kerätä, ”raportoida” ja analysoida sosiaalisen median viestien virtaa, jossa niiden osasista voidaan löytää kokonaisuuksia ja päätellä mistä ”pöhinässä” on kyse. Kuratoinnista on Yleisradiossa jo kokemusta etenkin kansaa yhdistävien tapahtumien, kuten Linnan juhlien tai Euroviisujen aikana, jolloin niistä liikkuu valtavasti viestejä sosiaalisessa mediassa.

Olen Ylessä työskennellessäni huomannut, kuinka valveutuneita katsojat ovat lukiesaan verkkouutisia. Pienikin virhe voi saada aikaan palauteryöpyn, mikä vaatii toimittajilta tarkkaavaisuutta ja nöyryyttä korjata ne pikaisesti. Verkkopalautteen antamisen helppous ja anonymiteetti alentavat kynnystä lähettää palautetta verrattuna aikaan ennen

internetiä ja sähköpostia. Näin katsojat toimivat vuorovaikutuksessa uutistoimituksen kanssa ja toimivat jopa uutistekstien oikolukijoina ja asiantuntijoina. Korkealaatuiseen kuvamateriaaliin perustuvia viraalisisältöjä voi kuka tahansa katsella verkosta ja sosiaalisesta mediasta tälläkin hetkellä. Tästä seuraa, ettei huonosti toteutettua sisältöä edes kannata julkaista, koska se menettää uskottavuutensa valveutuneessa yleisössä.

Uusi media vaikuttaa jo tällä hetkellä olevan osa nykyistä mediaa, mutta myös tulevaisuuteen liittyvä käsite. Jos viittaamme sillä nykyisiin digitalisoitumisen aikaansaamiin internetissä kehittyneisiin julkaisualustoihin sekä journalismin muutokseen, en usko nähneemme vielä kaikkea. On vaikeaa arvioida miten pitkään digitalisoituminen muuttaa perinteistä journalismia.

Uusi media ja uusi journalismi eivät ole vain verkkojulkaisuissa käytettyjä uusia tekemisen tapoja, vaan tarvitaan myös koko ajattelutavan muutosta (Franchi 2014). Ensinnäkin perinteiset mediat eivät voi toimia kuin verkkoa ei olisikaan. Nykyään verkossa näkyminen on mediataloille yhtä tärkeää kuin luottaminen perinteisiin mediakanaviin (tv, radio, painotuotteet). Mediatalot joutuvat sopeutumaan uuden journalismin tuomiin standardeihin ennemmin tai myöhemmin. Journalisti ja professori Francesco Franchin (2014) mukaan perinteisten lehtimediatalojen on välttämätöntä sopeutua muutokseen pysyäkseen hengissä.

Yksi nykyjournalismiin vaikuttava tekijä liittyy mahdollisuuteen toteuttaa sananvapautaan kirjoittamalla tekstejä verkkoon kaikkien nähtäville. Ramonetin (2012) näkökulman mukaan ammattitoimittajien identiteetti perustuu ”sosiaaliseen ylemmyyteen” suhteessa muihin kansalaisiin. Netinkäyttäjät voi ajatella olevansa samalla tasolla ammattijournalistin kanssa kyseenalaistaen hänen toimintansa. Ramonetin mukaan tämä on aiheuttanut journalisteille identiteettikriisin (Ramonet 2012, 13-17).

Median ammattilaiset pitävät siis kansalaisjournalismia uhkana journalismin uskottavuudelle. Verkossa kierrätetään samoja uutisia, joiden alkuperäisenä lähteenä ovat perinteiset mediatalot (Barnett 2010, 106-107). Tällainen ”varastaminen” on menetys niille, jotka ansaitsevat tulonsa uutisten kirjoittamisesta ja joilla on suuret työvoimakustannukset. Itse uskon toimittajien vähentyneen auktoriteetin suhteessa kansalaisiin olevan yksi syy siihen miksi katsojilla on tarve saada lukea taustoittavia uutisia, koska juuri korkealla koulutuksella voidaan taata journalismin luotettavuus ja puolueettomuus. Nä-

en myös ammattilaisten olemassaolon välttämättömänä riippumattoman uutisoinnin takaamiseksi. Toisaalta kansalaisjournalismi itsessään nostaa ammattilaisuuden merkitystä, koska uskon uutisten lukijoiden turvautuvan lopulta koulutettujen toimittajien tuottamaan uutisisältöön halutessaan luotettavinta uutispalvelua.

4 OHJELMATEORIA

Ohjelmateorian kontekstiin kuuluu kaikki se tietoperusta, jonka olen hankkinut tätä tutkielmaa varten. *Ohjelmateorian* periaate realistisessa evaluaatiossa on esittää perustelut ja taustat tuleville toimenpiteille (Anttila 2007, 92). Lisäksi laadin *mallinnuksen* ja *interventiosuunnitelman* tuotannon toteutusta varten. *Mallinnuksessa* suunnitelma käsitteellistetään (Anttila 2007, 74-82, 93), ja tähän tutkielmaan olen toteuttanut sen tekemällä graafisen mallinnuksen, jossa tuotannon eri vaiheet havainnollistetaan sykleinä sekä reflektio- ja interventiovaiheina. Ohjelmateorian osuudessa kysytään mikä toimii, miten ja missä kontekstissa.

Ennen mallinnuksen ja interventiosuunnitelman käsittelyä kerron, millä perusteella verkkofeaturea voidaan käyttää vastattaessa median muutoksen haasteisiin ja uusiin katselutapoihin. Perusteissa hyödynnän luvun 3. toimintaympäristön tietopohjaa. Tämä on mielestäni perusteltua, koska verkkofeature julkaisuformaattina on keino tarjota uutta journalismia yleisöille. Näiden perustelujen myötä teen ratkaisuja sisällön ja visuaalisen toteutuksen suhteen. Verkkofeature ja sen hyödyntämisen periaatteet liittyvät uuden journalismin kontekstiin tässä tutkielmassa.

4.1 Verkkofeatureilla vastaamaan median käytön muutokseen?

Luvussa 3.1 käsitteelin yleisön muuttuneita median käyttötapoja. Toimittaja ja tietokirjailija Johanna Vehkoo toteaaakin (Vehkoo 2011) journalismin joutuvan kilpailemaan olemassaolostaan internetissä tarjotun uutismateriaalin kanssa. Esimerkiksi älypuhelimella on helppo tilata viimeisimmät uutiset haluamistaan uutislähteistä, joita voidaan katsella milloin ja missä tahansa. Vehkoon mukaan vastaus muutokseen on panostaminen uutisten korkeaan laatuun ja luotettavuuteen, koska perinteiset mediatalot eivät voi enää kilpailla pelkällä tarjonnalla (Vehkoo 2011, 12). Kappaleessa 3.1 luetteloin nykyjournalismia kuvaavia piirteitä, joista yhtenä esiintyi tutkivan journalismin väheneminen. MTV3:n tekemän mediakyselyn tulosten mukaan kansalaiset haluavat journalismilta nimenomaan lisää tutkivaa journalismia (MTV3 mediakysely 2014).

Ylen Plus-deskin rooli on tuottaa juttuja, joilla taustoitetaan ajankohtaisia uutisia ja ilmiöitä, joka ei uutistoiminnassa yleensä ole mahdollista. Täytyy mennä pintaa syvem-

mälle ja tarkastella asioita laajemmin. Tuottaja Terhi Upolan (Upola 2015) mukaan yleisö kaipaa analyysia, tehokasta pureutumista uutisaiheisiin, jonkun ”pureskelevän” aiheen heidän puolestaan ja jakavan sen heille ymmärrettävässä muodossa. Taustoittavaa uutisointia voidaan toteuttaa grafiikoilla, analyyseilla, infografiikoilla, joukkoistuksilla, testeillä, henkilökuvilla ja raporteilla tapahtumapaikoilta. Ylen Uutis- ja ajankohtaistoiminnan johtaja Atte Jääskeläisen mukaan jokaisesta jutusta halutaan erityinen, hyvin ajateltu ja hyvin tehty (Ylen Uutis- ja ajankohtaistoiminta uudistui 2015). Lisäksi uusilla tekemisen tavoilla halutaan sisältöjen toimivan paremmin yhdessä, kun niitä julkaistaan televisiossa, radiossa sekä verkossa.

Upolan mukaan tarvetta uudentyyppisille sisällöille voidaan tarkastella siitakin näkökulmasta, kuinka kuka tahansa voi täyttää uutistarpeensa löytämällä tiedon mistä tahansa suomalaiselta tai ulkomaiselta uutissivustolta. Tällöin uskotaan yleisön arvostavan ja tarvitsevan sitä mediaa, joka heidän puolestaan tarjoaa kiinnostavista aiheista taustoitettua analyysia. Ihmiset haluavat informaatiotulvasta seulottua oleellista tietoa, josta heille on hyötyä (Upola 2015).

Narratiivista kirjoittamisen tyyliä ei nähty tulkintani mukaan Plus-deskissä erityisen merkityksellisenä seikkana. Esimerkiksi kirjoittamalla tehtyä pitkää verkkoreportaasia pidetään aikakaus- ja sanomalehtimäisenä sekä vanhanaikaisena, joka mielellään tehtäisiin toisella tavalla (Upola 2015). Ylipäätään feature-kirjoittamista pidetään hyvänä asiana, mutta sen käyttö on myös resurssikysymys, koska tarinalliseen kirjoittamiseen tarvitaan aikaa. Tuottaja Upolan (2015) mukaan Ylessä pitäisi kokeilla enemmän erilaisia toteutustapoja. Sisältöjen tekijät voisivat pysähtyä kiireestä huolimatta pohtimaan, miksi tekeillä olevaa juttua ollaan tekemässä verkkoon vanhalla totutulla tavalla. Narratiivinen journalismi yhdistettynä uuden median verkkoalustaan oli mielenkiintoinen lähtökohta *He valvovat rajojamme* -julkaisussa.

Tutkielman toimintaympäristön kuvauksen, ja siihen hankkimani tietoperustan (luku 3) pohjalta verkkofeature vaikuttaa olevan perusteltu julkaisuformaatti tarjota syvällisempää ja analyyttisempää aineistoa ajankohtaisista uutisista ja ilmiöistä. Taustoittavilla feature-jutuilla voidaan herättää kiinnostusta käyttäjissä, jotka etsivät muunkin tarvitsemansa sisällön internetistä ja ovat tottuneet tähän tapaan. Estetisoituminen ja verkkouutissivuilla käytetyt julkaisemisen konventiot yhtenäistävät verkossa julkaisemisen tapoja ja trendejä. Tämän vuoksi katsojalle tuttu ja totuttu esitystapa on sellainen tekijä,

mikä meidän täytyi ottaa huomioon verkkofeature-tuotannossa. Halusimme antaa katsojille kuvan myös Yleisradion aluetoimituksen omaksuneen uuden journalismin periaatteet uutistuotannossaan. Nousiainen kiteyttää, kuinka verkossa kuka tahansa voi kopioida uutisjutun tarkistamatta lähdetietoja, mutta harva voi kopioida hyvin kirjoitetun featuren lukukokemuksen (Nousiainen 2013, 44).

4.2 Mallinnuksen kuvaus ja interventiosuunnitelma

Ohjelmateorian mallinnuksessa (KUVA 8, s. 43) nähdään suunnitellun verkkofeaturen tuotannon rakenne. Siinä on sovellettu Anttilan (2007) realistisen evaluaation teoriaa omaan tuotantoomme. Tuotanto koostuu useista eri vaiheista, joita kuvataan sykleillä. Niiden aikana tehdyillä havainnoilla toimintaa ohjataan *interventioilla*. Ne ovat toimenpiteitä, joiden tarkoitus on ohjata tuotantoa suuntaan, jolla halutut tulokset pyritään saavuttamaan (Anttila 2007, 70, 74-75). Interventiot ovat etukäteen mietittyjä toimenpiteitä, joihin liitetään syklien aikana opittu tieto. Näillä halutaan saada aikaan parempia tuloksia tulevissa sykleissä ja parantaa lopputulosta. Niiden suunnittelu etukäteen oli vaikeaa, koska tulevan syklin kokemuksia ei voinut ennustaa luovassa työssä eikä kuvauspaikoilla. Toimivuutta pohditaan jälkepäin *reflektoidulla* ryhmässä, jotka ottivat osaa syklin työprosessiin. Käytän *itsereflektiota* pohtiessani omaa suoritustani, koska olin syklien alullepanija. Reflektiotilanteet oli tarkoitus pitää sovituissa palavereissa, joissa toimenpiteet eli interventiot suunniteltiin yhdessä.

Tuotannon suunnitteluvaiheessa kävi ilmi, ettei interventioita pystynyt suunnittelemaan täysin Anttilan kuvaaman syklittäisen mallinnuksen mukaan (ks. Anttila 2007, 137), koska emme voineet kenttätuotanto- ja jälkituotantotilanteissa toistaa tilanteita uudelleen. Esimerkiksi haastattelut tehdään vain yhden kerran, eikä niitä interventioiden jälkeen voi kokeilla uudelleen. Tämä on yleistä uutistyössä. Jälkituotannossa emme voineet tehdä teksteistä, grafiikoista ja valmiista verkkofeaturesta uusia versioita, koska kyseessä ei ollut harjoitustilanne vaan oikea työympäristö. Versiointi ei uutistyössä ole käytännön kannalta mahdollista ajan puutteen vuoksi. Tästä ei mielestäni muodostunut ongelmaa, koska tarkoitukseni olikin soveltaa realistista evaluaatiota luovassa työssä oikeassa työympäristössä. Lisäksi kuvauspaikalla käytiin useamman kerran, joka mahdollisti interventiot ja reflektoinnin syklien väleissä. Yksi menetelmän valinnan syistä olikin saada tietoa, kuinka voimme tehdä verkkofeaturen tehokkaasti kiireisessä uutis-

työssä, joissa uusintaottoihin ei juuri koskaan ole mahdollisuutta. Kerron lisää huomioita menetelmän soveltuvuudesta luvussa 6.

Kerron seuraavassa niistä tekijöistä joiden ajattelen interventioissa toimivan kohti toivottua tulosta. Suunnittelussa mallinnuksessa nähdään kuusi sykliä. Ensimmäiset kolme käsittävät materiaalin keräämisen vaiheet. Sykleissä 4, 5 ja 6 keskitytään verkkofeaturen koostamiseen. Neljännessä syklissä kirjoitetaan feature-tekstit. Viidennessä syklissä valokuvat käsitellään ja tehdään grafiikka kuvankäsittelyohjelmalla, editoidaan videot ja some-teaserit sekä suunnitellaan verkkototeutuksen layout. Layout on julkaisun visuaalinen malli, jonka tarkoituksena on kertoa graafikolle ja enkoodaajalle miltä lopputuloksen on ajateltu näyttävän. Kuudes sykli on jälkituotannon vaihe, jossa varsinainen näkyvä verkkofeature kootaan ja enkoodataan Pasilan Plus-deskissä. Oma osuuteni mallinnuksessa oli toimia kuvaajana, graafikkona, kuvien käsittelijänä, editorina sekä some-teasereiden suunnittelijana.

Syklissä 4 toimittajat kirjoittavat tekstit yhteistyössä toistensa kanssa. Interventiot toteutetaan kokouksilla tai pienemmillä nopeilla pop-up palavereilla. Tavoitteena on yhteinen tyyli ja kokonaisuus. Tähän päästäkseen on kokoustettava ja päätettävä interventiot yhdessä. Interventiot ovat keinoja muokata tekstejä, näkökulmia sekä tekstien ja visuaalisten elementtien yhteen sopivuutta uutisessa. Visuaalisen ulkoasun ja tekstien kohtaamisessa on tärkeää, etteivät ne jää toisistaan irrallisiksi vaan ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa nähden. Jo suunnitteluvaiheessa meillä oli ajatuksena kerätä yleisön kokemuksia rajan ylittämisestä Etelä-Karjalassa. Näitä tarinoita voisimme liittää verkkofeatureen ja antaa kansalaisten näkökulmaa muuten niin viranomaispainotteiseen aiheeseen. Joukoistamalla yleisö mukaan tuotantoon ajattelimme levittää ”huhuja” tuotannostamme.

Syklissä 5 suunnitellaan ja toteutetaan verkkofeaturen visuaalisen ulkoasun kokonaisuus. Koska julkaisualusta oli ennestään tuntematon, oli vaikea etukäteen ymmärtää niitä työtapoja ja graafisia pelisääntöjä, joilla Plus-deski grafiikoita yleensä tekee. Sen vuoksi interventiot on tarkoitus neuvotella puhelimitse sekä sähköpostin välityksellä. Tarpeen vaatiessa on mahdollisuus palaverata myös tekstien kirjoittajien kanssa, jos tulee tarvetta puhua tekstien ja visuaalisten elementtien yhteensovittamisesta.

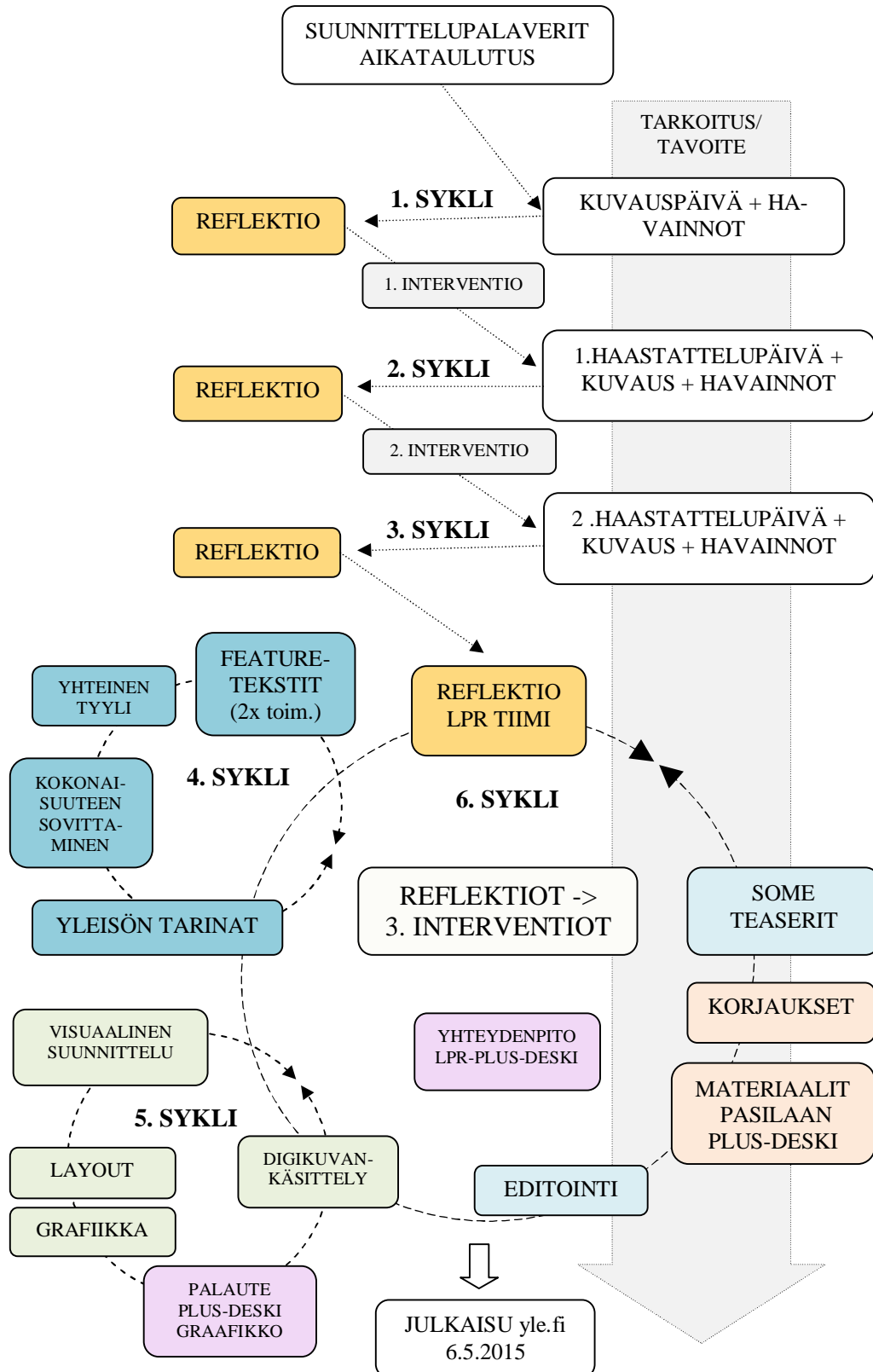
Syklin 6 muut vaiheet käsittävät niitä tuotannollisia prosesseja, joihin tässä mallinnuksessa ei etukäteen suunniteltu interventioita. Syynä oli, etten tiennyt miten verkkofeature-

ren koostaminen toteutuisi, koska itselläni ei ollut aikaisempaa kokemusta vastaavasta tuotannosta. Periaate oli tiedossa, mutta en keksinyt miten interventioilla tulosta olisi voinut parantaa. Tiesin, ettei Lappeenrannan ja Pasilan toimitusten kiireinen aikataulu anna mahdollisuuksia versioiden tekemiseen ja jatkokehittelyyn. Päätin antaa tilanteiden sanella mitä interventioita voisi kehkeytyä, kun tämän syklin aika olisi.

Kun kaikki graafinen, video- ja tekstimateriaali on saatu valmiiksi, se lähetettäisiin Plus-deskille enkoodattavaksi. Interventio on sijoitettu syklin keskelle siitä syystä, ettei useita ihmisiä eri paikkakunnilla työllistävää tuotantoa voida täydellisesti etukäteen suunnitella. Aina on mahdollisuus esimerkiksi aikataulujen muutoksiin, sairaustapauksiin tai tilanteisiin, jotka siirtävät tuotannon painopistettä ajankohtaisiin tärkeämpiin uutistapahtumiin.

Suunnitellut interventiot saattavat tuottaa muunlaisia tuloksia kuin mitä odotetaan. Tällaiset *tahattomat vaikutukset* voivat olla moninaisia ja ennustamattomia. Vaarana on kiireisessä yhteisössä toteutuksen muuttuvan kaaosmaiseksi, jolloin toteutusta tehdään käytettävän ajan perusteella eikä järjestelmällisesti, kuten on suunniteltu. Kiire vaikuttaa myös siihen, saadaanko sovittuihin palavereihin kaikki työryhmän jäsenet paikalle. Tämä korostuu etenkin sairastapauksissa ja yllättävissä uutistapahtumissa, jotka siirtävät työvoiman painopistettä toisaalle. Muun työn ohessa tekeminen saattaa tuottaa kiirettä ja painetta tekijöille, joka ilmenee sisäisinä ristiriitoina tai jopa luovuttamisena, koska tuotanto oli niin sanotusti ”ylimääräinen”. Ajankäytön puute saattaa heikentää koko lopputuloksen laatua.

4.3 Mallinnus

KUVA 8. Mallinnus

4.4 Näkyvyys sosiaalisessa mediassa ja katselu

Koska verkkofeaturesta oli tulossa suuritöinen projekti, halusimme sille myös näkyvyyttä. Päätimme herättää kiinnostusta sosiaalisessa mediassa. Yle Etelä-Karjala julkaisee uutisia ja sisältöjä Facebookissa, Twitterissä ja Instagramissa, joita käyttävät monet muutkin yleisradioyhtiöt. Vuoden 2014 aikana BBC alkoi julkaista BBC Shorts nimellä 15 sekuntia kestäviä uutisklippejä Facebook- ja Instagram-sivuillaan (BBC Shorts 2015). Tästä saimme Lappeenrannassa idean kokeilla samanlaisia featuren yhteydessä. Kutsuimme näitä nimellä *some-teaserit*, jotka ovat lyhyitä videopätkiä, joiden tarkoitus oli luoda mielenkiintoa ja niin sanottua ”pöhinää” sosiaalisen median kanavissa. Halusimme herättää yleisöissä odotuksia tuotannollemme ja saada keskustelua aikaan teasereiden ja valmiin featuren ympärille. Käytimme sosiaalisessa mediassa tunnistetta #ylerajalla, jolla viittasimme aiheeseemme.

Poikkeuksellisen toteutustavan vuoksi meillä oli mahdollisuus tutkia missä määrin feature kiinnostaa yleisöjä. Plus-deskin tuottajan mukaan (Upola 2015) mahdollisuuksia mitata yleisön käyttäytymistä verkkosivuilla on rajattomasti, koska nykyään voidaan verkkoliikennettä laskea tarkasti. Tähän ei ennen ollut mahdollisuutta samassa mitta-kaavassa. Siksi päätimme tarkastella verkkofeaturen katselu- ja jakomääriä, ja tästä käyttäjädatasta saada viitteitä onko aiheemme ja sisältömme kiinnostava. Mittarointi suunniteltiin toteutettavaksi Pasilan Plus-deskin järjestelmillä

4.5 Johtaminen ja haasteet

Verkkofeaturen tuotantoa johtivat tuottajat Lappeenrannassa ja Pasilassa. Yle Etelä-Karjalassa journalistinen vastuu oli tuottajilla sekä kirjoittavilla toimittajilla, Plus-deskissä kahdella tuottajalla. Minä vastasin visuaalisesta ulkoasusta yhdessä Plus-deskin graafikon kanssa, ja teknisestä ylöspanosta Plus-deskin enkoodaaja. Tuotannon alussa oli selvitetty verkkofeaturen julkaisemisen korkeimman päätäntävällän olevan Plus-deskillä. Lappeenrannan tuottajan kanssa sovittiin kokonaisuuden ylläpitämisen kuuluvan minulle, koska olin käytännössä tuotannon alkuunpanija. Tehtäviini kuului huolehtia suunniteltujen sisältöjen valmistumisesta ajoissa. Kerron lisää tuotannon johtamisen huomioista kappaleessa 6.3.

Plus-deskin tuottajan mukaan feature-tuotannoissa vaaditaan osallistujilta epävarmuuden sietämistä ja rohkeutta hyväksyä erilaisista tilanteista johtuen poikkeavan tai keskeneräisen sisällön julkaiseminen (Upola 2015). Tämä tarkoittaa hyvin yleisiä uutistyyön tilanteita, joissa toteutus ei suju suunnitelmien mukaan. Tähän on syynä myös uutistoitinnan luonne, jossa yllättävien tapahtumien vuoksi voidaan työn painopistettä siirtää ajankohtaisiin aiheisiin, joihin käytetään toimituksen omia työntekijöitä, eikä siksi ole tarvetta korvaaviin sijaisiin. Yksi tämän projektin johtamisen haasteista onkin ollut epä-tietoisuus tulevista tapahtumista. Kiire ja hektisyys ovatkin vastakohtana olosuhteille, joita tarvitaan pitkien feature-juttujen kirjoittamiseen. Lisäksi mahdollisuus joutua julkaisemaan keskeneräistä sisältöä toi epävarmuutta tavoitella laadukasta ja huolella tehtyä featurea.

He valvovat rajojamme –tuotannossa oli mukana kahdeksan työntekijää. Pulitzer-palkinnon voittaneessa featuressa heitä oli 25 (Franchi 2014, 179) eli saman verran kuin koko Yle Etelä-Karjalan toimituksessa yhteensä. Alkuvaiheessa heräsi pelko pystymekö tekemään kaiken suunnitellun omalla työryhmällämme ja näkyisikö käytetty aika ja huolellisuus lopputuloksessa? Kiire ja uudenlainen tekeminen saattaisivat aiheuttaa tuotannon muuttumisen kaaosmaiseksi suorittamiseksi, jolloin luova työ kirjoittamisessa kärsisi, eikä kokonaisuutta pystyisi pitämään hallinnassa. Mietin myös kiinnostaako katsojia rajanylityspaikan työntekijät ja sen toiminta. Venäjän ulkopoliittisen tilanteen heijastaminen rajavartijoiden tarinoiden kautta tuntui myös haastavalta ja aikaa vievältä.

Ehkä suurimpana haasteena oli oma roolini sisällöntuottajana ja tuotannon koordinaattorina, josta minulla ei ollut aiempaa kokemusta tässä mittakaavassa. Multimediatautannolla täytyisi olla projektinmanageri, joka pitää ohjat käsissään, pitää yhteyttä tiimin jäseniin, on ajan tasalla työvaiheista ja huolehtii aikataulusta (George-Palilonis 2013, 31). Oli mahdollista, että kaikista suunnitelmista huolimatta feature saattaisi kutistua ennalta arvaamattomista olosuhteista johtuen niin, ettemme saakaan tehtyä sitä yhtä laajaksi kuin olimme suunnitelleet. Siitä jäisi jäljelle vain perusuutinen rajavartijoiden työpäivästä Nuijamaalla, jolloin kaikki aika ja vaiva olisi turhaa. Toisaalta se olisi sellainen tulos, mitä ei voisi sivuuttaa tutkimatta asiaa perusteellisesti. Haasteita tuntui tuottavan myös palaverien, kuvausten, haastatteluiden ja työvuorojen suunnittelu. Mielenkiintoista tuotannossa oli nähdä tuleeko kokonaisuudesta se mitä suunniteltiin.

5 INTERVENTIOIDEN VAIKUTUKSET

Tässä luvussa kerron kuinka syklit interventioineen onnistuivat käytännössä. Pohdin myös niiden toimivuutta ja tuloksellisuutta. Ennen syklien toteutumisen kuvausta kerron esisuunnittelun vaiheista, koska sillä on merkitystä myöhemmin yhteistyön toteutumisen tutkimisessa.

5.1 Esisuunnittelu

Plus-deskin (Rissanen & Tebest 2015) mukaan hyvä verkkofeature koskettaa ja on lähellä katsojaa. Se vastaa kysymykseen, miksi tämä aihe on katsojalle tärkeä. Lukukokemuksen on vedottava perustunteisiin. Plus-deskin tuottajan (Upola 2015) mukaan tärkeää julkaisussa on sen kiinnostavuus ja sen sisällöllinen sanoma. Julkaisua tehdessä on tärkeää tietää kirkkaasti mitä sillä halutaan sanoa ja mikä on sen punainen lanka. Tuottajan mukaan perinteisen feature-kirjoittamisen lisäksi julkaisuun tulisi saada jotain uutta perinteisestä poikkeavaa. Sellaisia ovat esimerkiksi katsojia osallistavat testit tai joukkoistukset. Tämä oli tärkeä tieto suunnitteluvaiheessa, koska se antoi pohdittavaa toteutustavalle. Juttuun täytyi saada jokin uuden journalismin mahdollistava asia, jonka mukaan se ylipäättään kannattaa tehdä. Jutussa pitää olla aineksia, joiden vuoksi mediaa uudella tavalla seuraavat ihmiset näkevät sen tarpeelliseksi lukea.

Haastattelin Plus-deskin tuottajaa tätä tutkielmaa varten esittäen samalla ideamme. Kerroin haluavamme tehdä analyysin Nuijamaan raja-asemasta ja kuvata sen toimintaa. Näkökulmiksi Lappeenrannan tuottaja oli ehdottanut, miten Suomen ja Venäjän välinen raja on poliittinen, taloudellinen ja elintasollinen raja. Haastattelussa tuottaja tähdensi verkkofeaturen julkaisemisen perusteiksi tarvittavan uudenlaista lähestymistapaa pelkkien kuvien ja sanomalehtimäisen uutistekstin sijaan (Upola 2015). Hän ehdotti voisiko feature käsitellä rajan toiminnan tai kulttuurien muutosta, jos sellaista on viime aikoina tapahtunut? Olisiko aihetta kuvata rajan kautta Venäjän sen hetkistä tilannetta?

Myöhemmin istuimme Lappeenrannan tuottajan kesken keskustellen verkkofeaturen sisällöstä ja toteutustavoista. Oma ideani oli tehdä henkilökuvat rajavartijoista narratiivisen kirjoittamisen tyyllillä, kertoa heidän työstään henkilöhahmojen kautta sekä esittää valokuvilla ja grafiikoilla rajan toimintaan liittyviä asioita. Mietimme teknisiä mallin-

nuksia rajaan liittyvistä yksityiskohdista tarkemmin, mitä yleensä Yle Etelä-Karjalan uutisissa käytetään. Laadukkailla valokuvilla ja grafiikoilla vastattaisiin verkkosisältöjen estetisöitymiseen ajatellen muuttuneita tapoja katsella uutisia. Emme kuitenkaan halunneet visuaalisuuden olevan julkaisun lähtökohtana vaan myös henkilökuvat ja analyttisyys. Tasokas kuvamateriaali ja journalismi olivat lähtökohtanamme ajatellen myös Ylen arvoja sekä strategisia tavoitteita, joissa tähdennetään alan parasta osaamista Ylessä (Ylen toimintasuunnitelma 2015, 4). Suunnittelimme tekevämme rajavartijoihin liittyvän testin: Sopisitko sinä rajavartijaksi? Tällä saisimme luotua interaktiivisuutta katsojien kanssa pelkän katselun ja tekstin lukemisen lisäksi. Testi ajateltiin sijoitettavan verkkofeaturen sisältöön.

Saimme Lappeenrannassa ajatuksen kerätä yleisön kokemuksia rajanylittämisestä Etelä-Karjalassa. Näitä tarinoita voisimme liittää verkkofeatureen tarjoten kansalaisten näkökulmaa aiheeseen. Joukkoistamalla yleisö mukaan sisällöntuotantoon, ajattelimme nostaa kansalaisia lähemmäksi journalistien tasoa antamalla heille mahdollisuuden päästä ääneen. Halusimme ennakkoon levittää tietoa suunnitelmistamme ja saada lisää katsojia.

Kokoonnuimme huhtikuun lopussa Lappeenrannan ja Plus-deskin ryhmien kesken tuotantopalaveriin, jossa keskusteltiin verkkofeaturen sisällöstä. Tätä ennen kuun alussa olimme suunnitellusti käyneet hankkimassa kuva- ja haastattelumateriaalit rajalta. Kokous toteutettiin puhelimitse.

Toteutuneet tuotantopalaverit:

- 2.3.2015 Ideointipalaveri Lappeenrannan tuottajan kanssa
- 4.3. Tutustuminen Plus-deskiin, graafikon ja enkoodaajan haastattelu
- 9.3. Puhelinhaastattelu Plus-deskin tuottajalle, idean esittely ja ehdotuksia toteutukseen.
- 19.3. Tuotannon aloituspalaveri Lappeenrannan tuottajan kanssa, rajavartijatesti, kerätään kansalaisten kokemuksia rajan ylittämisestä.
- 30.3. Palaveri Lappeenrannan päällikön ja tuottajan kanssa. Sovittiin tekijät ja keskusteltiin sisällöstä. Päätettiin tehdä henkilökuvat.
- 1.4. Alettiin kerätä tarinoita kansalaisilta nettisivuilla
- viikko 16 Materiaalin haku Nuijamaalta

- 27.4. Puhelinpalaveri Plus-deskin ja Lappeenrannan kesken. Molemmat tiimit paikalla. Plus-deski mukaan käytännön sisällöntuotantoon. Rajavartijatesti hyllytetään liittyen havaintoihin Nuijamaalla, tilalle testi rajanylittämiseen liittyen. Yleisön tarinoita ei hyödynnetä niiden vähäisen määrän vuoksi. (ks. sivu 53).
- 6.5 Verkkofeaturen julkaisupäivä
- 20.5. Loppupalaveri, jossa paikalla Plus-deski ja Lappeenranta puhelimen välityksellä. Analysoimme tuotannon onnistumisen, käyttäjätiedon ja yhteistyön onnistumisen. Reflektoimme projektin kokemuksia.

Tuotannon aikana kävi ilmi, etteivät kaikki vaiheet toteutuneetkaan, kuten ohjelmateorian mallinnuksessa (KUVA 8, sivu 43). Siksi olen kertonut interventioiden vaikutukset toteutuneen mallinnuksen (KUVA 12, sivu 59) mukaisella tavalla.

5.2 Sykli 1

Suunnitteluvaiheessa ensimmäisen syklin tavoite oli tutustua Nuijamaalla kuvauspaikkaan ja kerätä kuvamateriaalia (KUVA 8, sivu 43). Ennakoajatuksena oli siirtää materiaalista kerätyt havainnot seuraaviin sykleihin 2 ja 3, joissa haastattelut tehtäisiin. Havaintojen perusteella interventio suuntautuu toimittajiin, jotka voisivat pohtia kysymyksiään sekä ymmärtää todenmukaisemmin päähenkilöiden työympäristöä. Interventioiden avulla toimittajat voisivat miettiä myös journalistista lähestymistapaa aiheeseen sekä miten henkilöhahmot kokonaisuuteen sovittautuvat. Kuvaajana voisin suunnitella verkkofeaturen graafista ulkoasua. Kuvauspäivän jälkeen reflektoidaan ryhmässä toimittajien ja Lappeenrannan tuottajan kesken. Tässä palaverissa pohditaan Nuijamaalta saatuja havaintoja, joilla pyritään auttamaan toimittajia kysymysten miettimisessä, jotka toteutetaan toisessa interventiossa.

Sykli 1 toteutui näin. Nuijamaalla tein havaintoja ympäristöstä ja kuvasin kohteita, joita käytettiin verkkofeaturen aihekuvituksena. Juttelin kahden rajavartijan kanssa, jotka olivat kiinnostuneita kameralaitteistostani. Ensimmäinen vartijoista paljastui innokkaaksi lintubongariksi, ja toinen rajavartija kertoi käyttävänsä pieniä action-kameroita harrastuksissaan.

Kuvauspäivän jälkeen kerroin havaintoni kahdelle toimittajalle ja tuottajalle. Erillistä palaveria ei pidetty kiireiden vuoksi ja reflektointi suoritettiin pop-up palaverina päivätyön lomassa. Palaverin nopean aikataulun ja pitkän kuvauspäivän vuoksi olen hankkinut reflektointiaineiston jälkeensä tehdyillä haastatteluilla. Ennen ensimmäistä kuvauspäivää toimittajat olivat keskenään neuvotelleet haastattelujen sisällöistä. He tiesivät tarkoituksen kirjoittaa henkilökuvat narratiivisella ja kuvailevalla tyylillä, poiketen perinteisestä uutistekstistä. Ensimmäisenä haastattelupäivänä keikalle lähdetään avoimin mielin katsellen mitä rajavartijoiden työtilanteita tulee vastaan. Kysymykset tehtäisiin tilanteen mukaan.

Kuvamateriaalin hakupäivänä tehdyistä havainnoista en osannut interventoida omaa toimintaani ajatellen ensimmäistä haastattelupäivää. Olin jonkin verran saanut kuvausideoita seurattuani rajavartioiden työtä. Autojen tarkastuksien näkeminen auttoi miettimään kuvauskohteita ja kuvakulmia. Ensimmäisen kuvauspäivän toimittajalle oli yllättäen eniten hyötyä tekemästäni taustatyötä koskien Nuijamaan raja-asemaa, featuren näkökulmaa ja toteutustapaa. Tietoa olin hankkinut kevään aikana. Tämä säästi toimittajalta aikaa keskittyä kysymyksiin (Haastattelu 3). Tätä en osannut etukäteen ottaa huomioon, mutta osoitti interventioita tapahtuneen kevään esisuunnittelun aikana ilman niiden suunnittelua. Reflektiotilanne taas olisi pitänyt tehdä ajan kanssa yhdessä kirjoittajien ja Lappeenrannan tuottajan kesken miettien kuvauspaikan merkitystä kysymyksiin.

Kerroin toimittajille keskusteluista rajavartijoiden kanssa. Toivoin saada toimittajat tietoisiksi päähenkilöiden ”arkisista” harrastuksista tutustuakseen heihin helpommin. Tapahtumapaikan ihmisiin tutustumalla voidaan saada uutta, jopa yllättävää näkökulmaa päähenkilöiden persooniin. Päiväkohtaisten uutisten teossa haastateltavien tunteminen jää vähäiseksi, koska seurusteluun ei ole aikaa. Varsinkin viranomaiset ovat usein lyhytsanaisia ja varautuneita, koska haastatteluiden antamiseen tarvitaan yleensä lupa korkeammalta taholta. Narratiivisessa journalismissa on tärkeää luoda päähenkilöiden ja toimittajan välille luottamus, jota kautta haastateltavan syvimmat ajatukset ja tunteet voidaan saada esiin (ks. Silfverberg 2014). Juttuideoiden ”kalastelu” on toimittajille tuttua, mutta itselleni se antoi perspektiiviä rajavartijoiden persoonallisuutta ajatellen. Henkilökuvia tehdessä kannattaa tutustua myös muihin samassa ammatissa työskenteleviin, josta voi olla apua kysymyksiä ja näkökulmaa miettiessä.

5.3 Sykli 2

Olimme päättäneet jutussamme kokeilla narratiivista journalismia. Toimittaja Anu Nousiainen mukaan hyvän feature-jutun piirteitä ovat tapahtumien kronologinen järjestys, taustatietojen saumaton liittäminen narratioon, luotettava tapahtumien ja ympäristön kuvaaminen, laadukas kirjoitustapa, henkilöhahmojen ymmärrettävyys ja heidän välinen dialogi, lähelle meneminen sekä lukijan kokema immersio (Nousiainen 2013, 10). Narratiivisen journalismin ammattilaisen Mark Kramerin mukaan tapahtumapaikan ympäristön kuvaamisessa tulisi välttää sellaisten asioiden kuvailemista, joilla ei ole merkitystä tarinan kanssa (Silfverberg 2014, 15). Kirjoittajilla oli sama käsitys millaista kirjoitusasua sisältöön halutaan. Molemmilla toimittajilla oli ymmärrys tyyliin ja he tiesivät mitä olimme tekemässä.

Suunnitteluvaiheessa syklien 2 ja 3 aikana (KUVA 8, sivu 43) oli tarkoituksena tutustua rajavartioiden työhön Nuijamaalla sekä tehdä päähenkilöiden haastattelut. Syklin 2 kokemusten perusteella interventio kohdistuu seuraavan syklin toimittajaan ja kuvaajaan. Tämän intervention tarkoitus on auttaa syklin 3 toimittajaa ymmärtämään ensimmäisen haastattelupäivän tapahtumia ja kokemuksia. Näin hän voi sisällyttää kysymyksiinsä kuvauspäivänä kerätyt havainnot. Itseäni tämä interventio auttoi kehittämään kuvamateriaalin laatua. Intervention perusteella voin tarkentaa tai muuttaa kuvien ottamisessa käytettyä näkökulmaa yhdessä toimittajien kanssa. Ensimmäisen haastattelupäivän kokemukset ja havainnot reflektoidaan yhdessä. Toimittajan kanssa mietitään, kuinka kysymyksissä ja näkökulmissa edetään toisena haastattelupäivänä.

Intervention tavoitteena oli kertoa havainnot seuraavana päivänä haastattelevalle toimittajalle. Voidaan miettiä mitä näkökulmia haastatteluissa painotetaan ja mihin asioihin keskitytään, jotta kokonaisuudesta tulisi yhtenäinen. Rajavartijoihin tutustumisen perusteella voidaan keskittyä heidän eri luonteenpiirteisiinsä. Eri asioihin keskittymällä saadaan lopputuloksesta monipuolinen katsaus rajavartijan työhön.

Sykli 2 alkoi lähtemällä toimittajan kanssa 14.4. aamuvarhain Nuijamaan rajanylityspaikalle, jossa tapasimme haastateltavamme. Olimme esimiestehtävissä työskentelevän rajavartijan seurassa hänen työvuoronsa ajan pääasiassa sisätiloissa. Toimittaja haastatteli ja minä kuvasin. Haastattelupäivän aikana selvisi seuraavan haastateltavan olevan sairastunut.

Palasimme työpaikalle ja väsyneenä refleктоimme nopeasti päivän kokemuksista yhdessä molempien toimittajien kanssa. Kävi ilmi, että toimittajat olivat palattuamme jo keskustelleet keskenään. Saimme ensimmäiset keinot, joilla interventoimme toista haastattelupäivää. Koska olimme olleet sisätiloissa lähes koko päivän, sopivat toimittajat keskenään työn seuraamisesta ulkosalla seuraavana haastattelupäivänä (Haastattelu 3). Toimittaja kertoi millaisiin asioihin hän oli keskittynyt ja he yhdessä tähdensivät päällekkäisten kysymysten välttämisen tärkeyttä. Seuraavaa rajavartijaa seuratessa toimittaja voi painottaa toisia asioita ja keskittyä eri näkökulmiin havaintojensa mukaan. Kävi ilmi, että sairastuneen rajavartijan tilalle tullut vartija on ulkovuorossa seuraavana haastattelupäivänä. Tämän vuoksi pääsimme seuraamaan ”ulkomiehen” työtä kentällä, koska sairastunut rajavartija olisi ollut sisävuorossa.

Lähdimme 15.4. aamulla varhain takaisin Nuijamaalle. Seurasimme ulkomiehen mukana hänen vuoronsa ajan. Kuvasin vastaantulevia tilanteita toimittajan tarkkaillessa ja haastatellessa. Palasimme vuoron jälkeen työpaikalle, mutta aikatauluista johtuen emme voineet reflektoida päivän kokemuksia. Interventioon kuitenkin saatiin materiaalia päivän kokemuksista. Ulkomiestä haastatelleen toimittajan mukaan toinen interventio antoi suuntaa hänen kysymyksilleen, muttei kuitenkaan vaikuttanut niiden uudelleen ajatteluun. Toisen toimittajan mukaan paikan päällä käyminen antoi hänelle eniten apua ja näkökulmaa kysymyksiin (Haastattelu 3). Vaikutti siltä, ettei reflektiopalaverit olleet kovinkaan merkityksellisiä toimittajille tässä tuotannossa, koska haastattelumateriaalia hankittiin kaksi kokonaista päivää. Materiaalia tuli toisen toimittajan mukaan liikaakin ja siitä oli helppoa tehdä kokonaisuus ja välttää päällekkäisyyksiä. Jos aikaa olisi ollut esimerkiksi vain pari tuntia, olisi reflektointia pidetty tärkeämpänä materiaalin hankintaan käytettävän vähäisemmän ajan vuoksi. Silloin kysymykset olisi pitänyt sopia etukäteen. (Haastattelu 3).

Reflektiutilanteet jäivät aikataulujen ja työn väsyttävyyden vuoksi kapea-alaisiksi ja interventioista oli vähemmän hyötyä mitä odotin. Toisaalta niiden merkitystä vähensi materiaalin runsaus, josta toimittajat saattoivat valita haluamansa sisällöt. Selkein havaintoni oli toimittajien oma-aloitteisuus haastattelupäivien välissä, jolloin edellisen päivän kokemuksia pohdittiin yhdessä. Interventiot toteutettiin oma-aloitteisesti eikä reflektiutilanteiden perusteella. Jälkeenpäin ajatellen ne olisi pitänyt sovittaa myöhemminä päivinä pidettäväksi, mikä kiireisten uutistoimittajien työssä olisi ollut hankalaa. Intervention vaikutus kuitenkin on nähtävillä henkilökuvassa, jossa esimestä haastatel-

lut toimittaja onnistui kuvaamaan tämän persoonaa. Ulkomiestä haastatellut toimittaja painotti työtilanteita ja Nuijamaalla vastaan tulleita tehtäviä. Näin päällekkäisyyksiä vältettiin. Sykli 3 ei toteutunut ohjelmateorian mallinnuksen mukaan, joten olen jättänyt sen pois kuvauspäivien osalta. Siksi toteutuneessa mallinnuksessa on yksi sykli vähemmän verrattuna ohjelmateorian sykliin (KUVA 12, sivu 59).

Reflektointipalaverien pitämistä haittasi myös keväällä tuotannon aikaan alkanut Ylen toimintatapauudistus, joka sekoitti koko Lappeenrannan toimituksen työtehtäviä sekä rutiineja lisäten kiirettä koko työyhteisössä.

5.4 Sykli 3

Kolmas sykli (KUVA 8) oli materiaalin hankinnan jälkeinen sisällöntuotantovaihe. Interventio kohdistui toimittajien ja kuvaajan yhteistyöhön, jossa kuvien ja tekstien yhteensovittamisella oli tarkoitus saada laadukas kokonaisuus. Toimittajat olivat saaneet yhden päivän aikaa kirjoittamiseen. Sovimme interventiot pikaisesti katsellen ottamiani kuvia haastattelupäiviltä. Kerroin toivomukseni mitä niistä voisimme käyttää. Toimittajat esittivät mitä aiheita he painottaisivat. Syklin aikana kokosin kuvankäsittelyohjelmalla leiskaa (layout), johon olin valinnut käytettävät kuvat. Toimittajat kävivät sitä silloin tällöin katsomassa, ja juttelimme lyhyesti niiden sekä tekstin yhteensovittamisesta. Erillisiä reflektiovaiheita ei voitu järjestää ajan puutteen ja kirjoittamisvaiheen sekavuuden vuoksi. Koska kuvankäsittely muodostui olennaiseksi osaksi tekstien kirjoitusvaihetta, olen sijoittanut sen toteutuneessa mallinnuksessa (KUVA 12, s. 59) koskemaan molempia syklejä 3 ja 4.

Mielestäni yhteistyö ei tässä syklissä onnistunut täysin. Toimittajat kirjoittivat keskenään onnistuneesti, mutta he olisivat kaivanneet enemmän aikaa kuvien katselemiseen (Haastattelu 3). Tämä olisi voinut olla tehokas interventiosuunnitelma ja sillä olisi säästännyt toistuvaa työpisteiden välillä kulkemista. En ymmärtänyt mikä merkitys kuvien tutkimisella oli toimittajille. Yhden kerran toimittaja oli ymmärtänyt väärin mitä kuvaa olin ajatellut käytettävän tekstin kanssa.

Toimittajien mukaan kirjoittamisvaihe oli sekavaa aikaa. Selvisi, ettei yksi päivä riittänyt kummallekaan. He joutuivat kirjoittamaan jälkeinpäin lisää muun työn lomassa.

Toinen toimittaja kertoi sen olevan hänellä tapana, sillä on hyvä nukkua yön yli ja jatkaa seuraavana päivänä. Molempien mielestä tekstien viimeistely sekoitti muuta päivätyötä (Haastattelu 3). Verkkofeature-tuotanto on haasteellinen silloin kun sen tekijät joutuvat tekemään samaan aikaan perustyötään. Tilanne voisi helpottua, jos kirjoittaminen jaetaan pidemmälle ajalle, mutta silloin haastattelupäivinä tehdyt havainnot saattavat jo unohtua.

Tässä syklissä oli yllättävää, kuinka aktiivisesti Plus-deski oli kiinnostunut tekstin sisällöstä. He lukivat tekstejä, antoivat palautetta ja kiinnittivät huomioita yksityiskohtiin. Tämä mietitytti aluksi toimittajia, koska se on epätyypillistä Lappeenrannan toimituksessa. Yleensä toimittajat vastaavat itse teksteistään, eivätkä muut editoi niitä.

Kun saimme tekstit valmiiksi, pidimme tuotantopalaverin yhdessä Plus-deskin kanssa, jossa sovimme verkkofeaturen teknisestä toteutuksesta. Heille tuli yllätyksenä, ettei tarinoissa oltu otettu Venäjän poliittista tilannetta huomioon. Tätä ihmeteltiin puolin ja toisin. Olimme Lappeenrannan tuottajan kanssa keskustelleet asiasta jo ennen haastattelujen tekemistä, mutta tieto ei kulkenut Plus-deskille. Toimittajien kanssa olimme puhuneet feature-henkilökuvien teosta, eikä enää ollut mahdollista muuttaa tekstiä, koska tiedonhankinta olisi vaatinut aikaa. Minun olisi pitänyt sopia asiasta tarkemmin Plus-deskin kanssa. Toimittajat olisivat mielellään ottaneet politiikan mukaan sisältöön, jos he olisivat tienneet siitä aiemmin (Haastattelu 3).

Samassa palaverissa päätettiin hyllyttää rajavartija-testi, koska Nuijamaalla haastattelupäivinä vieraillessamme paljastui, ettei testin teko onnistu. Tämä tuotti pettymyksen Plus-deskiläisille. Päätettiin kuitenkin tehdä erilainen testi, jonka toteuttaminen jäisi minulle (Kokousmuistio 1). Ennen haastattelujen tekemistä olimme alkaneet kerätä yleisön tarinoita rajan ylittämisen kokemuksista. Niitä lähetettiin meille vähän, eivätkä ne olleet tarpeeksi kiinnostavia. Siksi ne jätettiin pois sisällöstä.

5.5 Syklit 4 ja 5

Sykleissä 4 ja 5 (KUVA 12, sivu 59) suunniteltiin visuaalinen osuus ja toteutus. Päätin tehdä layout-suunnitelman, jolla esittelin Plus-deskin graafikolle ja enkoodaajalle, miltä verkkofeature tulisi näyttää graafisesti ja rakenteellisesti. Visuaaliseen ilmeeseen otin

mallia The Guardianin julkaisemasta Firestorm multimedia-jutusta, jossa käytetään suuria koko ruudun peittäviä kuvia (KUVA 9), joiden päällä tekstiä vieritetään (The Guardian 2013). Tämä suunnitelma sopi Plus-deskille. Korkealaatuisilla kuvilla halusin vastata uuden median estetisoitumiseen (luku 3.4, sivu 33) herättää kiinnostusta verkon jatkuvaan kuvavirtaan tottuneissa käyttäjissä.

KUVA 9. (Lähde: yle.fi)

Toivoin kuvilla saada aikaan immersion tunnetta katsojissa. Tällä tarkoitetaan reaktiota, jossa ajan ja paikan ymmärrys hämärtyvät lukijan uppoutuessa tarinan maailmaan. Tämä on tyypillistä tietokonepelejä pelattaessa, elokuvia katsottaessa tai kirjaa lukiessa, mutta omien kokemuksieni mukaan harvoin uutissivuja lukiessa. Epäilen tähän olevan syynä perinteisten uutisten nopean vaihtuvuuden ja yksipuolisen sisällön, joiden vuoksi lukijalla ei ole mahdollisuutta tai edes tarvetta syvällisesti omaksua sisältöjä. Immersion tunne oli vahva lukiessani esimerkiksi *The Snowfall* –julkaisua (The New York Times 2012), ja toivoin kuvillani *He valvovat rajojamme* –tuotannossa aikaansaavani vastaanvanlaista. Hallitsevien kuvien tavoitteena oli tukea tekstisisältöä ja tuottaa immersiiivinen kokemus rajavartijan työstä sekä tapahtumien ympäristöstä, ja siten uppoutua heidän jokapäiväiseen työhönsä.

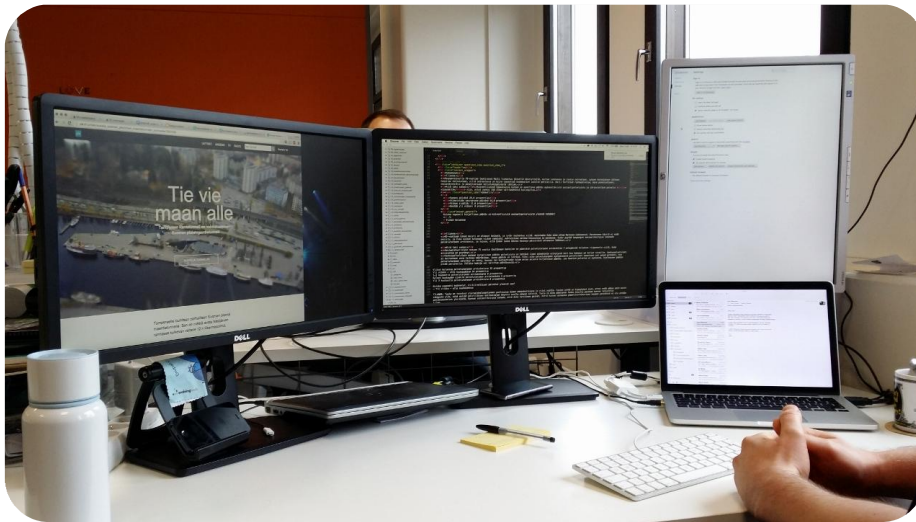
Muissa yhteyksissä immersion käsitettä käytetään puhuttaessa esimerkiksi virtuaalitoellisuudesta (VR). Tässä tutkielmassa immersiiivisyyttä ei tutkittu, koska tulokset olisi pitänyt hankkia loppukäyttäjii eli katsojia haastattelemalla. Mielestäni käsite täytyy

kuitenkin ottaa huomioon verkkofeaturea suunnitella, koska sillä voi olla vaikutusta siihen, miten kauan lukija viettää aikaansa verkkosivua lukiessaan ja omaksuuko hän ”kookuttavalla” tavalla toteutetun taustoitettavan uutisen.

Julkaisuissa Firestorm ja The Snowfall minua kiinnosti käytetty tarkka analyttisyys asioiden yksityiskohtien kuvaamisessa tekstissä ja grafiikassa. Halusin saada tuotantomme samaa, ja kerroinkin infografiikoilla rajavartijan käyttämästä varustuksesta ja rajan ylityksen eri vaiheista (Yle Etelä-Karjala 2015). Verkkofeaturen suunnittelussa otettiin huomioon luvussa 3.5 esitettyjä uuden journalismin piirteitä. Tässä sisällöntuotannossa korostuivat tekstien suunnittelun ja visuaalisen toteutuksen lisäksi seuraavat piirteet:

- ilmiöiden ja tapahtumien selittäminen
- toimittajan työstä tulee vaativampaa ja kekseliäämpää
- kilpailu uutisjulkaisujen laadusta (korkeasta laadusta tulee normi)
- faktoihin perustuva analyysi
- ideoiden ja näkökulmien suurempi kirjo
- faktoihin perustuvat jaettavat viraaლისაშლტ (Riordan 2014, 4; Heinonen & Ruotsalainen 2014, 49-51, 60, 62)

Interventioita ei neljännessä syklissä juurikaan voitu asettaa ja hyödyntää. Minä ja Plus-deskin graafikko teimme molemmat työtä itsenäisesti, eikä meillä juurikaan ollut tarvetta keskustella muuten kuin sähköpostitse muutamasta graafisesta yksityiskohdasta. Pääasiassa ehdotukseni sopi Plus-deskille. Tämä vaihe yhteistyön kannalta toimi hyvin eikä ongelmia esiintynyt. Syklissä korostui graafisen työryhmän korkea ammattitaito sekä opittu itsenäinen työnkuva, jonka päättelen olevan syynä siihen miksi palaverreja tai toimenpiteitä ei tarvittu enempää.

KUVA 10. Plus-deski Pasilassa, enkoodaajan työpiste.

Tässä syklissä tuli huomioida verkkofeaturen toimivuus mobiililaitteissa. Tämä oli Plus-deskin tehtävä, jota en omassa työssäni joutunut miettimään. Vain yhtä grafiikan toteutusta tuli muuttaa, koska ei ollut mahdollista enkoodata sitä mobiililaitteiden ruudulla toimivaksi. Plus-deskillä oli omat kriteerinsä mikä sopii mobiililaitteiden ruuduille ja mikä ei. Ilmeisesti suunnittelemani layout sattui olemaan sellainen, joka sopii tähän tarkoitukseen eikä aiheuttanut enempää toimenpiteitä grafiikan työstössä. Valmis verkkofeature on mobiililaitteilla katsottuna lähes samanlainen kokemus kuin desktop-katselussa, vaikka tekstin sommittelussa on erilaisuuksia.

Syklissä 5 editoitiin video, tehtiin testi, editoitiin teaserit sosiaaliseen mediaan ja lähetettiin valmiit materiaalit koostettavaksi Plus-deskin enkooderille (KUVA 10). Editoin videon, jonka olin kuvannut haastattelupäivinä. Se sijoitettiin juttuun, koska halusin saada liikettä still-kuvien hallitsemaan visuaaliseen sisältöön ja tuoda kokonaisuuteen multimedian elementtejä. Editoinnin suoritin itsenäisesti, eikä siihen kohdistunut interventioita. Olimme keskustelleet videosta Lappeenrannan tuottajan kanssa jo esisuunnitteluvaiheessa ja hänestä se oli hyvä lisä. Feature-teksteihin ja grafiikkaan tuli muutamia korjauksia, jotka toteutettiin nopeasti tekijöiden toimesta. Tämä vaihe järjestyi ilman suunnittelua tai toimenpiteitä. Pidimme julkaisun jälkeen lähiviikkoina palautepalaverin Lappeenrannan ja Plus-deskin työryhmien kesken. Palautteessa refleктоitiin tuotannon kokemuksia ja tehtiin korjausehdotuksia jatkoa ajatellen.

Tein rajanylitykseen liittyvän testin Plus-deskin tuottajan avustuksella, joka oli tarkoitus liittää featuren sisälle. Esisuunnittelussa Plus-deski toivoi osallistavaa interaktiivista

sisältöä. Testissä käsitellään maahan tulijoiden tuontirajoituksia, jonka ajattelin lisäävän tietoa rajavartijoiden käytännön työstä rajatarkastusasemalla. Käytin tekemiseen useita päiviä ja yllätyin kun se päätettiin julkaista omana julkaisunaan Ylen verkkosivuilla päivää ennen verkkofeaturea. Uskon testin näyttäneen lukijoille omana kokonaisuutenaan ilman että sitä voisi pitää featuren ennakkomateriaalina. Testistä tämä ei tullut ilmi. Jälkeenpäin ajatellen en olisi tehnyt testiä lainkaan, jolloin olisin voinut siirtää siihen käyttämiäni resursseja muuhun tekemiseen.

5.6 Sosiaalinen media

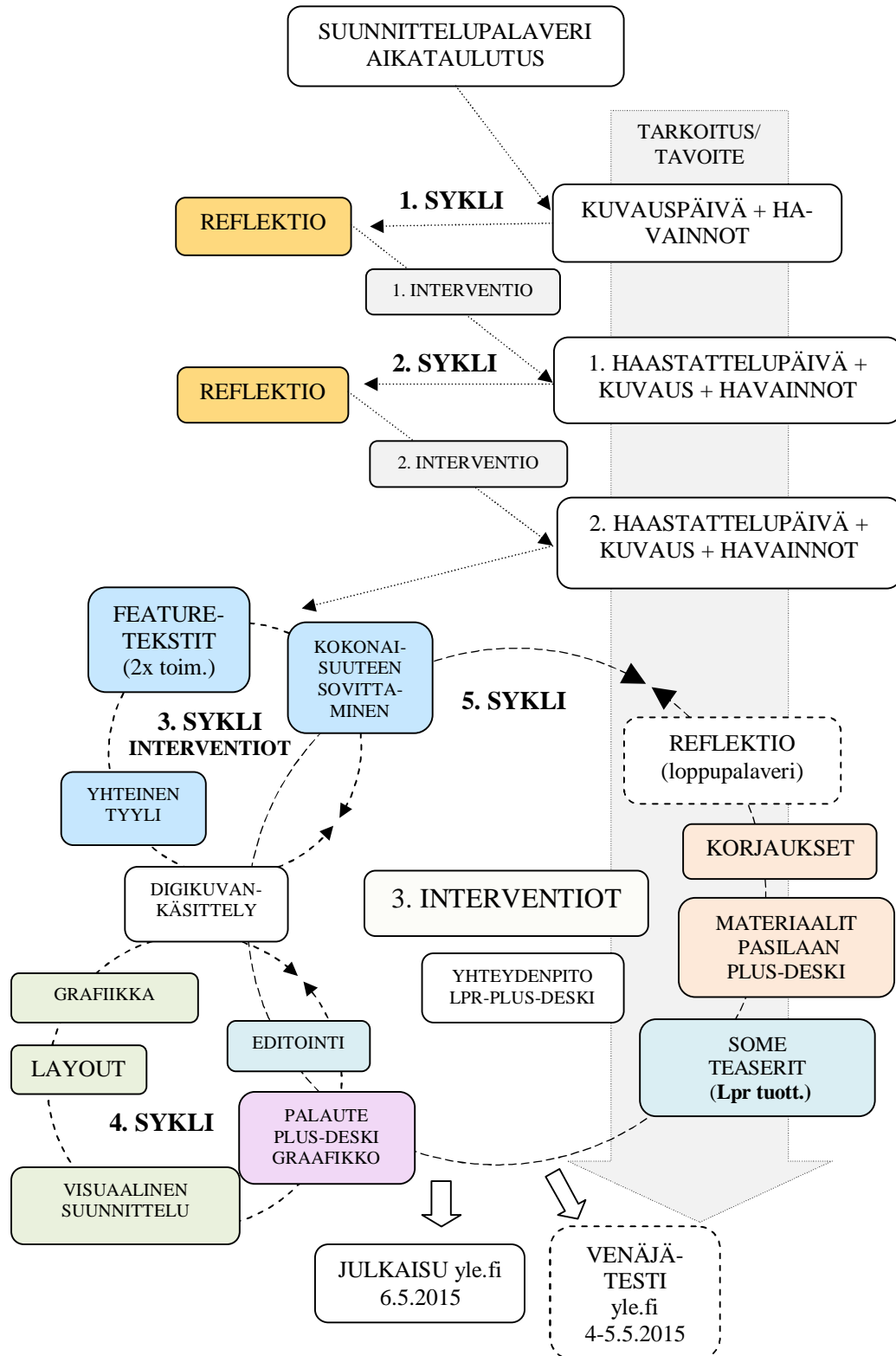
KUVAT 11. Teaservideot (vas.) ja -kuvat (Lähde: Yle)

BBC Shorts julkaisee sosiaalisen median sivuillaan lyhyitä 15 sekunnin mittaisia uutisvideoita ajankohtaisista aiheista (BBC Shorts 2015). Videosta voidaan klikata linkin kautta uutiseen, jossa aihetta käsitellään laajemmin. Halusimme samalla keinolla herätellä kiinnostusta Nuijamaa-aiheellemme Yle Etelä-Karjalan Facebook- ja Instagram-sivuilla. Viidennessä syklissä teaservideot ja -kuvat suunniteltiin julkaistavaksi viikkoa ennen verkkofeaturen julkaisupäivää.

Kiinnostusta heräteltiin sosiaalisissa medioissa julkaistuilla teasereilla. Tarkoituksena oli tehdä Avid-editointiohjelmalla 15 sekunnin video, joka koostuisi liikkuvasta kuvasta ja tekstistä. Käytäntö kuitenkin osoitti, ettei aluetelevisiolähetysten uutistuotannossa käytettävällä Avid-versiolla pystynyt sellaista tekemään nopeasti ja sujuvasti. Liikkuvan kuvan päälle sijoitettu liikkuva teksti oli työprosessina hidas ja näytti tökeröltä. Käytettävä editointitekniikka ei siis tukenut teasereiden tekemistä. Tämä olisi kuitenkin voinut onnistua Avid-ohjelman ja Photoshop -kuvankäsittelyohjelman yhteistyöllä, mutta tähän ei ollut aikaa editointipäivänä.

Aluetoimitukselta siis puuttui ohjelma, jolla tällaisen editoidun teaser-videon pystyisi helposti ja nopeasti tekemään. Kaikki teaserit toteutettiin lopulta Lappeenrannan tuottajan älypuhelimien applikaatiolla (KUVAT 11). Facebookiin julkaistiin neljä teaseria, kaksi videota sekä kaksi kuvajulkaisua. Instagramista luovuttiin, koska videomateriaalin siirtäminen älypuhelimeen osoittautui vaikeaksi. Näitä ongelmia ei osattu etukäteen odottaa, mikä osoittaa kuinka uusi mediakanava sosiaalinen media Ylen aluetoimituksille vielä on. Niillä tulisi olla käytössään ajankohtainen tekniikka ja sovellukset, joilla sisältöä pystyisi nopeasti editoimaan sosiaaliseen mediaan. Sen pitäisi olla perusedellytys uuden median sisällöntuotannossa. Puutteellinen tekniikka pilasi teasereiden tuotannon, eikä niitä toteutettu siinä muodossa kuin olin alun perin suunnitellut. Tätä tutkielmaa kirjoitettaessa ongelmat ovat helpottuneet, ja olemme löytäneet ratkaisun videoiden siirtämiseen. Kerron tuloksista luvussa 6.1.

5.7 Toteutuneet interventiot, mallinnus

KUVA 12. Toteutunut mallinnus.

6 POHDINTA

KUVA 13. *He valvovat rajojamme* –verkkofeaturen alkusivu, julkaistu 6.5.2015. (Lähde: yle.fi)

6.1 Sivuvaukset, sosiaalinen media ja palaute

Tavoitteenamme oli saada verkkofeaturelle 50 000 sivuvausta. Uutiskokonaisuus julkaistiin 6.5.2015 ja viikon kuluttua se oli saanut 25 562 sivuvausta. Syyskuun 2015 puoliväliin mennessä sivua oli käyty katsomassa 26 745 kertaa. Jäimme siis tavoitteesta reilusti. Facebookissa verkkofeaturea jaettiin 1302 kertaa, mikä on melko suuri yksittäisen uutisjutun jakomäärä, varsinkin kun kyseessä ei ollut kohua tai suuria tunteita herättävä uutinen. Twitterissä sitä jaettiin 75 kertaa. Molempiin medioihin jakaminen tehtiin julkaisussa olevien painikkeiden kautta, jonka vuoksi #ylerajalla tunniste ei tullut mukaan jakoihin. Tuotannon jälkeen pidetyn palaverin mukaan kyseessä ei ollut hitti, mutta kuitenkin laadukas lopputulos. Tulos oli Plus-deskin mukaan hyvin ”tyypillinen” tämän kaltaiselle featurelle. Mittaroinnin mukaan juttua oli katseltu usein alusta loppuun saakka, joten kyseessä oli ollut hyvä ”pito” (Kokousmuistio 2). Tästä päätellen sisältö oli kiinnostanut lukijoita. Tässä tutkielmassa ei tutkittu syitä siihen, minkä vuoksi verkkofeaturea jaetaan sosiaalisessa mediassa. Feature on herättänyt jollain tasolla kiinnostusta ja vaikuttavuutta yleisöissä, silloin kun katsoja ylipäätään näkee tarpeelliseksi jakaa sitä omilla nimissään.

Teaser-kuva 1

Teaser-kuva 2

Yle Etelä-Karjalalla on Facebookissa noin 3200 seuraajaa. Teaser-videot (sivu 62) saivat molemmat alle 30 tykkäystä, mikä ei ole merkittävä määrä. Jakamista ei eikä kommentointia tapahtunut. Ensimmäisenä jaettua (Teaser-kuva 1) on tykännyt 68 henkilöä ja jaettu 15 kertaa. Toiminnot ovat tapahtuneet julkaisu- ja sitä seuraavana päivänä. Tykkääjät ovat käyttäjiä ja jakajista yhtä lukuun ottamatta kaikki ovat Ylen toimittajia (KUVA 14).

Jotkut julkaisut eivät yksityisyysasetustensa vuoksi välttämättä näy tässä.

KUVA 14. Facebook-kommentti (Lähde: Yle Etelä-Karjala)

Henkilö on jakanut teaser-kuvan omalle Facebook-seinälleen ja kommentoi liittyen rajavartijoiden ammatteja huumorimielellä turvallisuuden näkökulmasta. Aiheesta on vinnut pienimuotoinen keskustelu, jossa viitataan kuvassa näkyvään rajavartijaan.

KUVA 15. Facebook-kommentti (Lähde: Yle Etelä-Karjala)

Toinen kuva (Teaser-kuva 2) julkaistiin pari päivää myöhemmin. Siitä on tykätty 69 ja jaettu 33 kertaa. Kyseessä ovat yksityishenkilöt, joilta on nähtävissä vain yksi kommentti (KUVA 15). Keskustelua on voitu käydä enemmänkin, koska sivusto ilmoittaa käyttäjien yksityisasetuksien voivan piilottaa niistä osan, kuten kuvan 13 alalaidasta on luettavissa. Kommentissa kysytään huumorimielellä henkilön esiintymisestä featurissa, josta voi päätellä jakajan ehkä olevan työssä Nuijamaalla. Keskustelua syntyi siis vähän, vaikka osa voikin olla näkymättömissä. Jakamista tapahtui useita kymmeniä. Kommenttien perusteella yksi kiinnostuksen syy voi olla jakajien uteliaisuus siitä, esiintyykö heidän tuntemiaan henkilöitä tuotannossa, joten featuren sisältö henkilöityy päähenkilön näkymiseen teaserissa. Tällöin jakamisen syynä voi olla aiheen kokeminen läheiseksi, ja sen tulkitseminen tapahtuu sosiaalisessa kontekstissa tuntemien henkilöiden kautta, johon tutkimuksetkin viittasivat luvussa 3.4.

Jakajien mielenkiinto näyttää seuranneen kuvissa näkyviä henkilöitä. Kuvista oli tykätty ja niitä jaettu paljon enemmän kuin videoita, joissa ei näkynyt päähenkilöitä vaan nopeutettua kuvaa rajalta. Tämä tulos on mielenkiintoinen ja ymmärrettävä. Katsojalle voi olla helpompi kiinnostua aiheesta, kun kuvassa on ihminen johon voidaan samaistua.

KUVA 16. Twitter-viesti

Käytimme sosiaalisen median teasereissa tunnistetta #ylerajalla, jolla viittasimme tuotantomme. Tunnisteen perusteella löytyy Twitteristä 23 viestiä, joista vain neljä on muun kuin Ylen toimittajan lähettämiä. Instagramista löytyy yhdeksän viestiä, jotka toimittajat ovat lähettäneet Nuijamaalta kuvausten aikana. Emme siis saaneet tunnisteen ympärille keskustelua aikaiseksi. Kansalaisten neljä twiittiä ovat kehuja (KUVA 16), joiden synä vaikuttaa olevan laadukkaan feature-jutun jakaminen myös muiden nähtäväksi. Kielteisiä viestejä ei esiinny tunnisteen ympärillä, joka kertoo siitäkin, ettei aiheemme näytä herättäneen voimakkaita tunteita katsojissa. Kysymys esimerkiksi Suomen rajan toiminnasta tai turvallisuudesta olisi voinut lisätä keskustelua. Venäjän poliittisen tilanteen mukaan ottaminen sisältöön olisi voinut saada tämän aikaan.

Syy saattaa olla sekin, etteivät nämä muutamat twiitit tavoittaneet sopivia ”some-julkikkia” tai mielipidevaikuttajia. Silloin tunniste olisi voinut lähteä ”lentoon” sosiaalisessa mediassa, ja saada aikaan satoja, jopa tuhansia kommentteja. Viestimäärän myötä kasvaa myös sen yhteiskunnallinen merkitys katsojalle, jolloin julkiset voivat ajatella tämän aiheen olevan juuri silloin kuuma puheenaihe, joka taas saa yhä useamman ottamaan osaa keskusteluun. Uskon, etteivät katsojat ajatelleet teasereiden sekä tuotannon aikana julkaistujen kuvien ja viestien olevan heille tärkeitä tai heitä koskettavia (ks. sivu 50).

Teaser-julkaisuja toteutettiin neljä. Näyttää siltä, ettei tekemiemme kaltaisia videoita kannata julkaista. BBC Shorts –videot saavat havaintojeni mukaan Facebookissa ja Twitterissä jopa vähemmän jakoja ja tykkäyksiä kuin Yle Etelä-Karjalan julkaisemat teaserit. Vain harvassa Facebook- videossa luvut voivat ylittää satoihin, mutta se on satunnaista. BBC:n Instagram-tilillä kaikki näyttävät saavan tuhansia tykkäyksiä ja jopa satoja kommentteja. Vaikuttaa siltä, että olisimme voineet saada parempia tuloksia aikaan Instagramissa, jos materiaalin siirto olisi onnistunut. Facebook toimii enemmän ihmisten yhteydenpitovälineenä, kun taas Instagram keskittyy kuvien ja videoiden julkaisemiseen keskustelumahdollisuuden ollessa rajoitetumpaa. Myös seuraajien hankkiminen Instagramissa ja Twitterissä vaikuttaa olevan tärkeämpää kuin FB:ssa, jolloin julkaisuille voidaan saada enemmän tykkääjiä. Seuraajien saamiseksi täytyy alustoilla julkaista säännöllisesti korkealuokkaista ja muista poikkeavaa oivaltavaa sisältöä. Featuretuotantoa kuvaavat arvot näyttävät tukevan myös teasereiden julkaisemista Instagramissa.

Tekstit saivat hyvää sisäistä palautetta Ylen Pasilasta ja Lappeenrannan aluetoimituksen sähköpostiin tuli kolme viestiä, joissa julkaisua keuhuttiin (Liite 2). Tämä osoittaa featuren tehneen vaikutuksen katsojiin, koska kokemuksieni mukaan on harvinaista, että yhdestä uutisesta saadaan useampi positiivinen palaute toimitukseen. Tähän viittaa myös mittauksessa saatu tulos hyvästä ”pidosta”. Viesteissä tekijöitä kiiteltiin ja toivottiin lisää vastaavanlaisia tuotantoja sekä laadukasta samankaltaista journalismia. Negatiivista palautetta ei tullut katsojilta. Kirjoittajat olivat saaneet hyvää palautetta teksteistään myös kollegoiltaan sekä lähipiiristään.

6.2 Arviointikriteerien toteutuminen

Tutkielman tarkoituksena oli kehittää Yle Etelä-Karjalan aluetoimituksen uuden journalismin osaamista ja parantaa työntekijöiden välistä yhteistyötä, jonka kautta laadukas verkkouutistuotanto saavutetaan. Löydetyillä ratkaisuilla tavoiteltiin työläiden featurejuttujen työprosessien keventämistä sekä kerrytettiin yleistä kokemusta tulevia tuotantoja varten. Itseäni tutkielman tekemiseen ajoi halu oppia uuden median ilmiöitä uutistoimituksen näkökulmasta ja soveltaa niitä verkkofeaturen tuotannossa. Halusin myös auttaa Yle Etelä-Karjalan työyhteisöä ottamaan uuden journalismin keinot käyttöön ja sitä kautta tehdä katsojillemme vaikuttavaa taustoittavaa uutisjournalismia, tuottaen samalla

laatua Yle-veron maksajille, joka on viime aikoina ollut Suomessa yhteiskunnallisen keskustelun aiheena.

Toteutuiko tarkoitus? Olen tämän tutkielman luvussa 3 kuvannut uuden median ja journalismin piirteitä. Näitä huomioita käytettiin mahdollisuuksien mukaan verkkofeaturesamme. Luvussa 5.5 sivulla 55 kuvasin sisällön syntyyn vaikuttaneita uuden journalismin piirteitä. Pohdin seuraavassa, mitkä niistä erityisesti toteutuivat tuotannossamme.

Käsiteltävän ilmiön ja tapahtumien selittäminen? Rajanylityspaikan todellisuus, kuten myös rajavartioiden työn kuvaus toteutuu mielestäni hyvin. Se tulee ilmi katsojapalautteesta (Liite 2) sekä Lappeenrannan päällikön yhtiön sisältä saamassaan palautteessa, jonka mukaan olimme onnistuneet käsittelemään aihettamme poikkeuksellisen monipuolisesti ja syvällisesti (Kokousmuistio 3). Korkeasta laadusta kertoo myös saamamme lukijapalautte, jossa toivotaan lisää vastaavanlaista hyvin tehtyä journalismia (Liite 2).

Toimittajan työstä tulee vaativampaa ja kekseliäämpää? Mielestäni featuren pääotsikko oli hyvä, mutta alaotsikossa viitattiin sisällön olevan arkista rajavartioiden työn seuraamista. Tällainen mielikuva ei ehkä nosta katsojissa suuria odotuksia mielenkiinnosta sisällöstä. Tähän viittaa myös Plus-deskin tuottajan mielipide, jonka mukaan verkkofeaturen suosiota olisi voinut yrittää parantaa käyttämällä otsikossa keräämästämme materiaalista löydettyä yllättävää tai omaperäistä yksityiskohtaa. Tämä olisi voinut herättää enemmän mielenkiintoa katsojassa (Kokousmuistio 2). Olen samaa mieltä siinä, ettei alaotsikko ollut hyvä. Otsikoiden ja ingressien ideoiminen kiinnostaviksi on tuttua verkkotoimittajille ja vaatii kekseliäisyyttä. Esimerkiksi jutussamme esiintyneet autoista löytyneet laittomat alkoholit, veitset tai muut yksityiskohtat, jotka kertovat rajavartioiden työssään kokemasta todellisuudesta, olisivat voineet olla parempia alaotsikon aiheita.

Moni nykytoimittaja tietää, kuinka kiinnostavalla otsikoinnilla voidaan oma artikkeli saada luetuimpien joukkoon. Tällainen ”klikkausjournalismi” ei ole ilmiönä lainkaan uusi, ja sitä voidaan nähdä suomalaisilla uutissivustoilla. Perinteisessä lehtimediassa iltapäivälehdet ovat aina houkutteleet lööpeillään lukijoita, mikä tuntuu nyt näkyvän myös luotettavina pidettyjen medioiden verkkouutisissa. Kilpailu lukijoista on saanut aikaan kilpailun houkuttelevista otsikoista. Koska tuotantoamme ei ole mahdollista julkaista uudelleen, emme voi tietää mitä erilainen otsikko olisi merkinnyt katsojamäärille.

Tässä featuressa poikkeavan käsittelytavan kokeileminen vaati Lappeenrannan työryhmältä niin sanottua ”heittäytymistä” ja uskallusta, joka taas teki työstä vaativaa uudenaikaisen sisällön ja toteutustavan vuoksi.

Kilpailu uutisjulkaisujen laadusta? Tutkimusten mukaan tutkivan journalismin vähentyminen on yksi nykytiedotusvälineitä kuvaava piirre. Tässä tuotannossa sisällöntuotantoon käytettiin paljon enemmän aikaa verrattuna uutisten tekoon yleensä aluetoimituksissa. Vietimme kuvauspaikoilla yhteensä kaksi kokonaista päivää, johon ei yleensä ole mahdollisuutta. Tutkivaa journalismia olisi voinut käyttää enemmänkin, jos olisimme hyödyntäneet Venäjän poliittista tilannetta teksteissä. Tästä huolimatta featuren materiaalin ja tiedon hakemiseen sekä toteuttamiseen käytetty aika on huomattava kun katsellaan verkkofeaturen kokonaisuutta. Ideasta valmiiseen tulokseen vei noin kaksi kuukautta.

KUVA 17. (Lähde: yle.fi)

Faktoihin perustuva analyysi, ideoiden ja näkökulmien suurempi kirjo? Featuressa analyttisyys toteutuu infografiikoilla, jotka kertovat rajanylitysten kehityksestä, vartijoiden työvarusteista sekä ohjeistavat rajan ylittämisessä (KUVA 17). Venäjän tilanteen näkyminen rajavartijoiden työssä olisi laajentanut näkökulmaa liikaa. Featuren aihe kannattaa pitää yksinkertaisena ja selkeänä - yksi asia per verkkofeature, ”keep it simple” (Rissanen & Tebest 2015). Katsoja viedään rajavartijoiden todellisuuteen henkilökuvien kautta, joka on melko perinteinen näkökulma, eikä siksi tuo kovinkaan yllätyk-

sellistä näkökulmaa aiheen käsittelyyn. Yllätyksellisyyttä taas on mielestäni syvälinen ja monipuolinen aiheen käsittely, jota taas nykyjournalismilta halutaan.

Uuden median ja journalismin osaamisen kehittäminen? Plus-deskin työryhmä on erikoistunut tekemään feature-juttuja työkseen, joten tuotanto antoi heille enemmänkin uutta tietoa yhteistyöstä aluetoimituksen kanssa (Kokousmuistio 2). Lappeenrannan kirjoittajat saivat kokemusta narratiivisesta kirjoittamisesta. Etelä-Karjalan päällikön mukaan feature kehitti työryhmän kokemusta verkkofeatureiden tekemisestä, mutta ei koko työyhteisön tasolla. Tuotannon onnistuminen tuo kuitenkin rohkeutta siihen, että voimme alkaa suunnittelemaan uusia ja erikokoisia feature-tuotantoja kun on nähty tällaisten tuotantojen olevan mahdollisia Yle Etelä-Karjalassa (Kokousmuistio 3).

Jos mietitään Lappeenrannan toimituksen sisäisiä arvoja, voi tämän tuotannon onnistuminen rohkaista niitä työntekijöitä, jotka eivät tavallisesti ole motivoituneita ”ylimääräiseen” työhön. Työmotivaation korkealla pitämisellä on merkitystä positiivisen ilmapiirin ja onnistumisen tunteiden ylläpitämisessä. Uutisen sisällön esittäminen kiinnostavalla tavalla on tarpeellista jos haluamme tavoittaa yleisömmä. Olen huomannut myös oman näkökulmani uutisiin muuttuneen tätä tutkielmaa kirjoittaessani. Suurin muutos on sosiaalisen median tärkeyden ymmärtäminen nykyisessä uutistyössä ja parantunut käsitys uudesta mediasta, joka antaa verkkouutisia suunniteltaessa paljon mahdollisuuksia. Ihmiset eivät halua uutisilta pelkkää viihdettä vaan sivistävää ja syvälinistä yhteiskunnallisesti merkittävien aiheiden käsittelyä. Näiden johtopäätösten perusteella voin sanoa osaamisen kehittyneen ainakin omassa roolissani. Kirjoittajille juttu antoi kokemusta narratiivisesta kirjoittamisesta sekä realistisen käsityksen siitä, mitä näin suuri tuotanto käytännössä vaatii (Kokousmuistio 3). Mitä useampi työyhteisön jäsen pääsee osallistumaan tuotantoihin jatkossa, sitä enemmän kehittyy tietämys feature-juttujen koostamisesta ja uuden median kontekstista Lappeenrannan työyhteisössä. Feature-juttujen toteutuksia päätettiin ehdottomasti jatkaa tulevaisuudessa. (Kokousmuistio 3).

Interventiot? Toimenpiteistä oli odotuksiani vähemmän hyötyä. Selkeimmät tulokset saimme kolmessa ensimmäisessä syklissä, joissa materiaalia haettiin ja tekstejä kirjoitettiin. Haastattelupäivien aikana saatiin vältettyä päällekkäisten kysymysten tekemistä. Mielestäni tutkielman yksi tärkeimmistä havainnoista on yhteisen suunnittelun puuttuminen tekstien ja kuvien yhteensovittamisen vaiheessa. Valitsin käytettävät kuvat pääasiassa sen perusteella, mitä asioita kirjoittajat teksteissään käsitelivät. Tästä oli seura-

uksena muutaman mielestäni puhuttelevan kuvan pois jääminen toteutuneesta features-ta. Asia huomattiin vasta tekstien ollessa lähes valmiit, jolloin kuvia ei enää saanut liitettyä, koska se olisi vaatinut niiden uudelleen kirjoittamista. Tämän olisi voinut korjata varaamalla reilusti aikaa kuvien katseluun ja miettimällä yhdessä työryhmässä mitkä niistä valitaan. Tarkoituksena oli kertoa kuvallisesti samoista tapahtumista ja tunteista, joita tekstissä käsitellään. Interventioiden tahattomia vaikutuksia ei esiintynyt.

Kirjoittavat toimittajat tekivät keskenään oma-aloitteisesti päätöksiä siitä, kuinka haastatteluissa edettiin. Heille oli suunniteltu yksi päivä aikaa kirjoittamiseen, mikä ei riittänyt. Molemmat joutuivat viimeistelemään tekstiään muun työn ohessa myöhemmin. Uudeksi toimintatavaksi paljastui Plus-deskin aktiivinen rooli tekstien editoimisessa, mikä mielestäni on vierasta Yleisradiossa. Kirjoittajien mielestä se oli hyvä asia, koska se paransi lopputulosta. Omien kokemuksieni mukaan toimittajat eivät yleensä pidä siitä, että joku muu muokkaa heidän tekstiään, mutta ainakaan toisella kirjoittajalla ei ollut sellaista kokemusta, että se olisi häntä haitannut (Kokousmuistio 3). Tein itsekkin ehdotuksia teksteihin, mikä osoittautui heidän mielestään hyödylliseksi. Yhteisellä editoinnilla päädyttiin laadukkaaseen tekstiin, joka keräsi hyvää palautetta.

Voidaanko tarinallisuutta käyttää jatkossa, jos suunniteltu aika ei riitä kirjoittamiseen? Kirjoittaminen voi pelkistyä tyyliltään perinteiseksi asiatekstiksi, jolloin narratiivinen journalismi jäisi tähän yhteen tuotantoon. Toimittajat sanoivat, että teksti pitää saada heti kirjoitettua, kun se on vielä tuoreeltaan muistissa, joten sen jättämistä myöhemmäksi tulisi välttää. Nämä havainnot ovat arvokkaita, kun mietitään kirjoittamiselle suunniteltua aikaa työvuoroihin. Aikatauluista voidaan sopia henkilökohtaisesti ja työaikaa pidentää kunhan vastaavan ajan voisi pitää vapaana myöhemmin.

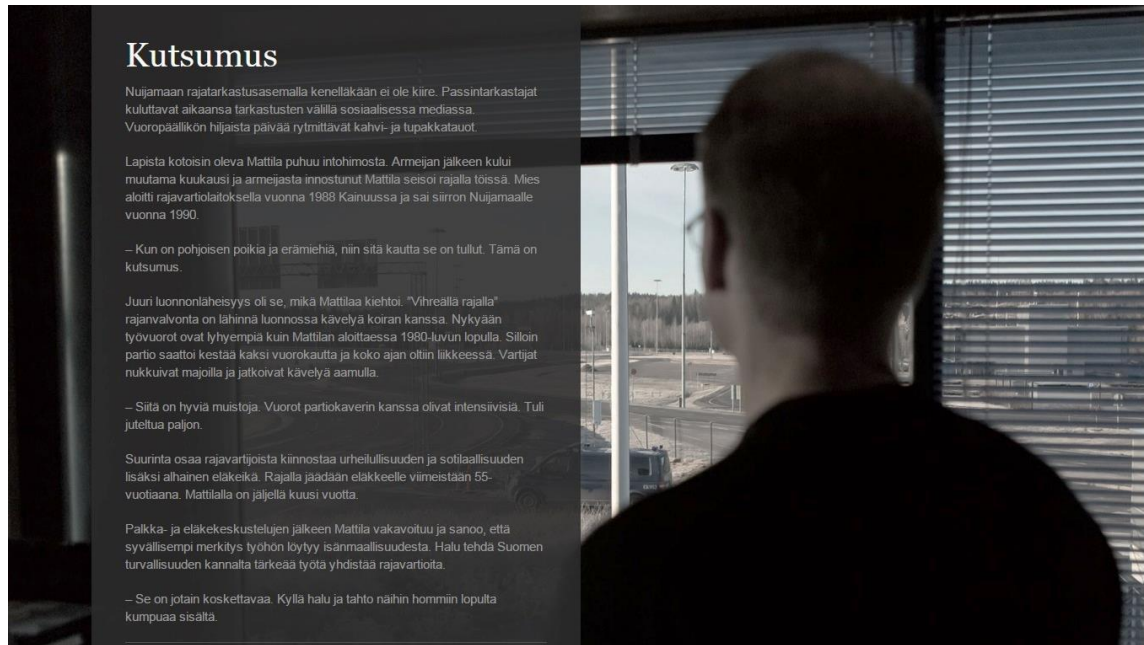
”Itsensä johtaminen” on työn hallintaa kuvaava termi työpaikoilla myös Yle Etelä-Karjalassa. Työn ohjauksella on merkitystä tilanteissa, joissa joudutaan hallitsemaan päällekkäisiin töihin käytettävää aikaa (Kokousmuistio 3). Sitä tarvitaan kun täytyy ajoittaa työt sopimaan määrättyyn aikatauluun. Tuottaja Upolan mukaan toimittajilta vaaditaan kykyä sietää keskeneräisen työn julkaiseminen tarpeen vaatiessa (Upola 2015). Tämä voi toimia perustekstissä, mutta ei mielestäni narratiivisessa kirjoittamisessa. Varsinkin tuotannoissa, joissa tarinallisesta kirjoittamisesta haetaan kokemusta, olisi hyvä järjestää sille aikaa.

Työn kuormittavuuden helpottaminen? Tuottajan ja päällikön mukaan tuotannon kokemuksilla pystytään keventämään työprosesseja ja tuotannon sekä perustyön välistä päällekkäisyyttä ottamalla kokemukset huomioon aikataulutuksessa. Tuotannon vaiheet voitaisiin jakaa pidemmälle ajalle, jolloin työn intensiivinen jakso keventyisi (Kokousmuistio 3). On vaikea ennustaa käytetäänkö näin paljon aikaa vievää narratiivista kirjoittamista jatkossa. Mielestäni sitä voidaan käyttää aluetoimitusten verkkofeatureiden toteutuksessa, vaikka onkin vieraampaa Yleisradiossa verrattuna sanomalehdistöön. Kirjoittajien mielestä sen käyttäminen oli oikea ratkaisu (Kokousmuistio 3). Tyylin kannattavuutta tukee katsojilta saatu palaute mukaansa tempaavuudesta ja laadusta, kuten myös Yleisradion kollegoilta saadut kehut.

Feature-kirjoittamisen ammatillisuutta ei voida väheksyä uutistuotannossa. Maailmalla tekijät ovat usein palkittuja ja arvostettuja journalisteja. Hyväksi kirjoittajaksi tulee vain kovalla työllä ja kokemuksella, joten harjoittelemisen voi olla haastavaa uutistyön ohessa. Siksi mielestäni pelkällä ”Haluanpa nyt kokeilla tällaista uutta...” -ajatuksella ei kannattaisi lähteä kokeilemaan, jos ei ole ennestään kokemusta tarinallisesta kirjoittamisesta. Tyyliin tutustuminen osoittaa sen olevan monimutkainen ja dramaturgian taitoja vaativa laji. En usko pelkän perinteisen asiatekstin tarinallisessa featuressa herättävän kiinnostusta lukijoissa. *He valvovat rajojamme* – jutussa se onnistui hyvin, kiitos siitä kunnianhimoisille ja rohkeille toimittajille. Tulevaisuudessa työtä voidaan helpottaa tuotannosta saaduilla kokemuksilla ja harjoittelulla. Kaikista virheistä ja puutteellisesta yhteistyöstä saatu tieto voidaan siirtää seuraavan verkkofeaturen tekemiseen Ylen aluetoimituksissa. Plus-deskin mukaan he oppivat paljon yhdessä tekemisestä aluetoimituksen kanssa (Kokousmuistio 2).

Tutkielmassa oli tavoitteena tutkia median muuttunutta käyttöä ja narratiivisen kirjoittamisen soveltuvuutta sisällöntuotantoon. Hankin tietoa median muuttuneesta käytöstä kirjallisuudesta, tutkimuksista ja verkkodokumenteista. Sain kerättyä kattavan katsauksen nyky-mediaan. Feature-tekstin sisältö sekä tarinallisuus perustuvat faktoihin ja tutkivaan journalismiin, joka mielestäni toteutuu tutkielmassa. Rajavartioston taholta ei tullut pyyntöjä korjata sisältöjä. Asioiden ja ympäristön kuvailua on mielestäni sopivasti, joka tukee tapahtumapaikan ymmärtämistä katsojan näkökulmasta. Narratiivinen tyyli on poikkeuksellinen journalismin muoto, koska sen tapana on kertoa uutinen kokijan näkökulmasta. Jutussa kokijat ovat rajavartijoita, joiden työtä ja ympäristöä toimittaja tutkii, tulkitsee ja kuvailee. Tällainen tuo erilaisuutta ja raikkautta perinteiseen uutis-

virtaan, jossa kaivataan uudentyypistä ja oivaltavaa sisältöä. Narratiivisuuden kokeileminen onnistui tuottaen hyvää palautetta ja tehden sisällöstä helposti lähestyttävän. Aiheensa puolesta raja ei ehkä houkuttele kaikkia katsojia, mutta toteutustavan vuoksi sisällöstä muotoutui kiinnostava (Kokousmuistio 3).

KUVA 18. (Lähde: yle.fi)

Narratiivisessa journalismissa yleensä esiintyvä dramaattisuus ja tunteiden läsnäolo jäivät vähäiseksi, joka johtui osaltaan tavastamme seurata rajavartijoiden arkista työpäivää. Eräs katsoja piti uutisen toteutustapaa poikkeuksellisena, mutta silti mielenkiintoisena (Liite 2). Yritin ladata tarinan tilanteisiin tunnetta kuvien kautta. Muutamassa kuvassa se mielestäni toteutuu, kuten luvuissa Kutsumus (KUVA 18), Hälytys, Jarruton pakettiauto ja Epäily. Muut taas jäivät melko tavallisiksi aihekuviksi.

Miten realistisen evaluaation havainnot liittyvät uuteen journalismiin? Tarkoituksena oli tutkia verkkofeaturen rakennetta, jolla voisin perustella visuaalisuudessa ja julkaisun rakenteessa käytettyjä ratkaisuja. Sen vuoksi tutkielman alkuosassa on runsaasti median murrokseen ja uuden median/journalismin selittämiseen liittyvää aineistoa. Tarkoitukseni on kertoa tilastojen ja tutkimusten valossa, mitä näillä ilmiöillä tarkoitetaan. Uuden median mahdollistamat erilaiset uutistyyppit ovat tulevaisuutta, ja siksi toimittajien on joka tapauksessa tiedostettava niiden mahdollisuudet ja merkitykset. Julkaisujen vaihtoehtojen lisääntyessä kasvaa uuden oppimisen tarve toimituksissa, jota voidaan helpottaa sujuvalla yhteistyöllä, joka puolestaan parantaa uusien konventioiden omak-

sumista. Yle Etelä-Karjalan päällikön mukaan tuottamamme verkkofeature on yksi osa siinä median muutoksessa, joka näyttäytyy jatkuvina eri suunnista tulevina syötteinä (Kokousmuistio 3).

Luvussa 3.4 selitin lähdekirjallisuuden perusteella, miksi ihmiset haluavat seurata mediaa. Sivulla 34 luetteloin uutisten seuraamiseen liittyviä tekijöitä. Mielestäni tässä tuotannossa toteutuvat erityisesti kohdat:

- luonnollinen uteliaisuus lajitovereihin
- ympäröivän todellisuuden ymmärtäminen
- halu nähdä selkeitä ja ”kauniita” visuaalisia uutisia (esteettisyyden trendi)
- mediasisältöjen tarkastelu sosiaalisessa kontekstissa

Kaikki tekijät eivät toteutuneet featurissa. Julkisoille voidaan tarjota aiheita, joista on jo yhteiskunnallista keskustelua käynnissä. Näitä ovat esimerkiksi politiikkaan, terveydenhuoltoon tai lakimuutoksiin liittyvät asiat. Olisiko Venäjän politiikan tuominen sisältöön lisännyt keskustelua ja ruokkinut julkisoiden aktiivisuutta? Featurea katsellessa siitä ei löydy sellaista provosoivaa tai kiistanalaista näkökulmaa, joka voisi herättää keskustelua aiheen ympärillä ja kasvattaa avausmääriä ja jakamista sosiaalisessa mediassa. Tässä korostuu jälleen aiheiden valinnoissa ja käsittelyssä vaadittava kekseliäisyys sekä kiinnostavan näkökulman valinta.

Rajavartijoiden työ sekä Nuijamaa tapahtumapaikkana olivat sellaisia aiheita, joiden kanssa ihmiset harvoin joutuvat tekemisiin. Uskon, että moni katsoja oli kiinnostunut kurkistamaan tähän ympäristöön sekä näkemään millaisia persoonia rajavartijat ovat. Katsojien sosiaalista kontekstia on hankala arvioida, koska emme tiedä minkälaiset ihmiset sisältöä lukivat. Facebookissa uutista oli jaettu 1302 kertaa, joka osoitti katsojien olevan kiinnostuneita tämän kaltaisista toteutuksista ja haluavan muidenkin tutustua niihin. Ehkä osa heistä teki työtään Rajavartiostossa tai maanpuolustuksen parissa, mikä teki aiheen heille tärkeäksi. Osa saattoi jakaa sivua haluten viestiä seuraajilleen minkälainen journalismi ja sisältö heitä kiinnostaa. Tämä vaatisi tarkempaa katsojatutkimusta.

6.3 Yhteistyö ja johtaminen

Yhtenä tutkielman tarkoituksena oli parantaa Plus-deskin ja aluetoimitusten välistä yhteistyötä sekä Lappeenrannan toimituksen työryhmän keskinäistä tiimityötä. Yhteistyötä kehitettiin ja havaintoja tehtiin interventioilla. Ensimmäisessä ja toisessa syklissä kahden kirjoittajan välinen yhteistyö osoittautui toimivaksi. Interventioilla saatiin vaikuttaa molempien kysymyksien rajaamiseksi päällekkäisyyksien välttämiseksi. Kuvaajan roolillani oli merkitystä haastattelupäivinä, jonka ansiosta toimittaja pystyi miettimään kysymyksiä ja narratiivisuutta kuvattavien kohteiden ja tapahtumien perusteella.

Kolmannessa syklissä yhteistyö oli puutteellista. Sitä olisi voinut parantaa yhteisellä kuvien katselulla ja sisällönsuunnittelulla. Tämä johtui kokemuksen puutteesta ja vaatisi korjausta seuraavaa tuotantoa ajatellen. Olisi tärkeää pitää yhteisiä tuumaustaukoja ja miettiä visuaalisuuden ja tekstien yhteismerkitystä. Näin lopputuloksesta voinut tulla erilainen ja parempi. Sisällöstä olisi voinut nostaa otsikkoon ja sisältöön jotain yllättävää tai erikoista (Kokousmuistio 2). Mielestäni ”yllättävää” aiheessamme oli kurkistus rajanylityspaikan työntekijöiden maailmaan, johon yleisöllä ei ole vapaata pääsyä, eivätkä viranomaiset yleensä ole kovin halukkaita esittelemään toimintaa, johon liittyy Suomen turvallisuuteen liittyviä näkökulmia. Mielestäni oli saavutus ylipäättään saada lupa Rajavartiostolta tuotantomme.

Yhteistyön suurimmat puutteet löytyivät itsereflektiolla. Plus-deskin välillä käymäni keskusteluyhteys oli puutteellista. Palautepalaverissa (Kokousmuistio 2) selvisi, kuinka monet sisällölliset asiat olivat epäselviä, kuten yleisölle suunnatun testin irrottaminen erilliseksi julkaisuksi päivää ennen verkkofeaturea. Tietysti tuottajien tehtävänä on päättää julkaisemiseen liittyvistä asioista, mutta niistä olisi hyvä kertoa tekijöille aikaisessa vaiheessa. Testin tarkoitus oli muuttunut seuraavana päivänä julkaistavan verkkofeaturen puffaamiseksi (Kokousmuistio 3). Ilmeisesti syynä oli myös se, että sitä olisi ollut vaikea enkoodata featuren sisään. Tekninen syy on ymmärrettävä, mutta testin julkaiseminen irrallisena ilman viittausta pääuutiseen oli virhe. Tuotantomme kokoisen featuren onnistuminen on tärkeää siihen käytetyn ajan ja vaivan vuoksi. Jos olisin tiennyt, ettei testiä sijoiteta featuren sisältöön, olisin jättänyt sen tekemättä ja käyttänyt voimavarat muihin tuotannon vaiheisiin. Toisaalta sain henkilökohtaista kokemusta katsojaa osallistavan testin suunnittelemisesta. Niiden tarve saattaa lisääntyä tulevaisuudessa aluetoimituksissa.

Yhtenä ongelmana oli, etten tiennyt tarkkaan ”vastuullista” rooliani tuotannossa, koska minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta näin laajan tuotannon hallinnoimisesta. Aikataulutus, julkaiseminen sekä paikkakuntien välinen yhteydenpito pitäisi keskittää mielestäni tuottajille. Tekijät voisivat keskittyä sisällön tekemiseen ja keskinäiseen yhteydenpitoonsa. Pelkästään omien tehtävien tietäminen ei riitä, vaan kaikkien pitäisi myös ymmärtää kokonaiskuva siitä mitä ollaan tekemässä ja mitä sisällöllä halutaan sanoa yleisöille. Muuten on vaarana eri elementtien päätyminen irrallisiksi sisältöön nähden. Plus-deskin tuottajan mukaan tällaisessa tuotannossa täytyy laatia ”mustaa valkoiselle” siitä mitä ollaan tekemässä ja mikä on sisällön punainen lanka (Upola, T. 2015). Tästä voisi johtaa seuraavanlaisen ohjesäännön verkkofeaturen tekemiseen: Kirjaa ylös mitä sisällöllä halutaan sanoa, mikä siinä kiinnostaa ja yllättää, kenelle tehdään ja mistä näkökulmasta? *He valvovat rajojamme* –verkkofeature on mielestäni eheä ja selkeä kokonaisuus, jossa elementit tukevat toisiaan eikä mikään osa-alue ole kokonaisuudesta irrallinen.

Sisällöntuotannon suunnittelusta löytyi korjattavaa paikkakuntien välisessä yhteistyössä. Minun olisi pitänyt aktiivisemmin ajaa Venäjän politiikkaa eikä keskittyä vain rajavartioiden henkilökuviin. Kirjoittavan toimittajan mukaan hän olisi ollut valmis tekemään taustatyötä asian suhteen, mutta se olisi vaatinut ainakin päivän perehtymisen ollen pois muusta päivätyöstä. Paikkakunnilla oli pääsääntöisesti samat käsitykset siitä minkälaista sisällön tulee olla, mutta osa suunnitelmista oli muuttunut tuotannon edetessä eikä tieto ollut kulkenut Plus-deskiin. En tehnyt ajoissa tilanpäivitystä Venäjän politiikan poistamisesta, enkä rajavartija-testin muuttumisesta. Toisaalta sieltäkään ei oltu aktiivisesti yhteydessä sisältöjen suhteen tuotannon aikana. Tässä korostuu suunnitelmallisuuden ja sovittujen asioiden merkitys, joka tulisi olla kaikkien tuotannon jäsenten tiedossa. Tässä tapauksessa tuottajilla olisi mielestäni pitänyt olla parempi kokonaiskuva siitä mitä Lappeenrannassa ollaan tekemässä.

Tunsin välillä toimineeni vain tiedonvälittäjänä, joka ei mielestäni kuulu sisällöntuottajalle. Iso yllätys oli sekin, että Plus-deski oli ymmärtänyt minun ottavan osaa kirjoittamiseen. En siis ollut tuonut tätä tarpeeksi selväksi esisuunnittelussa. Työroolit tulisi olla kaikkien tiedossa. Oma roolini visuaalisuuteen keskittyneenä myös vaikeutti journalistisen sisällön hahmottamista, joka osoittaa, kuinka haastavaa useiden kokonaisuuksien

hallinnoiminen on. Pienilläkin tuotannon yksityiskohdilla on merkitystä, kun yhteistyötä tehdään kahden paikkakunnan välillä.

Näitä edellä mainittuja havaintoja korjaamalla on aluetoimituksissa mielestäni paremmat edellytykset systemaattisempaan suunnitteluun verkkofeature-tuotannoissa. Tässä tutkielmassa löydettyistä huomioilla voi helpottaa tuotantojen esisuunnittelua, toimintasuunnitelman tekemistä sekä itse sisällöntuotantoa. Säästetään aikaa, kun tieto kulkee sujuvasti kahden paikkakunnan välillä. Sisällöntekijöiden puutteellinen kokonaiskuva saattaa aiheuttaa turhaa työtä, siitä johtuvaa kiirettä sekä turhautumista, josta voi seurata motivaation laskeminen. Kiireisessä työssä motivaation säilyttäminen on tärkeää varsinkin jos tuotantoa tehdään varsinaisen päivätyön rinnalla, josta ei erikseen makseta korvausta. Tulokset osoittavat tuotannon vaativan kokonaisuutta hallitsevia vastuuhenkilöitä.

Jos feature-tuotannot lisääntyvät tulevaisuudessa, työn jakautuminen voi laajeta koskemaan useampia toimittajia aluetoimituksissa. Kun katsoo sivun 48 listaa toteutuneista palavereista, tuntuu oudolta jos nämäkään eivät riittäneet pitämään tilannekuvaa yllä molemmissa toimituksissa. Määrällä ei ole merkitystä vaan niiden sisällöillä. Huomionarvoista on sekin, kuinka vaikeaa on suunnitella palaveria, jossa kaikki tuotannon kysymykset ratkeisivat. Kunnollinen suunnittelu on aikaa vievää, ja onkin helpompi pitää kokous kullekin ongelmalle, jolloin niiden määrä kasvaa. Jälkeenpäin huomasin, ettei niissä sovittu kaikkea mitä oli tarkoitus. On haastavaa suunnitella ja toteuttaa tehokkaita palavereja muun työn ohessa. Pitäisikö kokoukset silloin suunnitella työnjohdosta käsin, eikä sisällöntuottajien näkökulmasta? Johto voisi rakentaa tarkan aikataulun, koota tärkeimmät aiheet ja ohjeistaa jokaisen sisällöntuottajan miettimään omassa roolissaan, mitä he haluavat tuotannosta tietää.

6.4 Validiteetti, reliabiliteetti ja hyödynnettävyys

Anttilan mukaan realistisen evaluaation arvioinnissa korostuu tutkimuksen validiteetti eli sen luotettavuus. Reliabiliteettia voidaan arvioida kun käsitellään tulosten saamiseksi käytettyjä mittareita, ja hyödynnettävyydellä voidaan osoittaa tutkimuksen tuoma merkitys omaan tai ulkopuoliseen työympäristöön. (Anttila 2007, 145-147). Tässä tutkielmassa tuloksia haettiin käyttämällä realistisen evaluaation tutkimusotetta ja monimene-

telmällistä evaluointitapaa. Tutkimusmenetelmiä olivat asiantuntijahaastattelut, osallistuva observointi sekä reflektointiaineistot. Evaluoinnissa käytettiin hyödyksi kirjallisuudesta ja tutkimuksista haettua tietoperustaa.

Mielestäni tulokset yhteistyön kehittämiseksi korostuvat yhteistyössä todettujen puutteiden kautta. Verkkofeaturen sisällöntuotannon onnistuminen vastaamaan uuden median ja journalismin konventioita jäi mielestäni vähemmän merkitykselliseksi, mutta kuitenkin hyödylliseksi. Sisällön toteuttamisen tarkempi tutkiminen ei ollut tässä tutkielmassa tärkeässä keskiössä. Sisältöä olisi siinä tapauksessa pitänyt evaluoida vertaamalla tuotantoamme muihin verkosta löytyviin featureihin katsojien mielipiteitä kuullen, joka olisi ollut oma tutkielman aiheensa. Saamamme palautteet sekä reflektioaineistosta tehdyt johtopäätökset osoittavat, että onnistuimme tekemään korkelaatuisen ja monipuolisen featuren, joka oli tarkoituskin. Yhteistyön puutteiden havaitseminen antaa selviä korjaustoimenpiteitä, jotka otetaan huomioon seuraavassa tuotannossa.

Oliko realistinen evaluaatio oikea tutkimusote tähän tutkielmaan? Ohjelmateorian mallinnuksen tekeminen oli helppoa, koska minulla oli ennestään kokemusta uutistuotantojen prosesseista. Olin yllättynyt siitä, kuinka vaikeaa syklien toteuttaminen oli suunnitelman mukaisesti. Reflektointitilanteet olivat usein lyhyitä ja vähäsanaisia, joka johtui osaltaan tuotannon vaiheiden työmäärästä ja väsymyksestä työpäivien jälkeen. Tämä taas teki interventioiden tekemisestä haasteellista.

Saimme kuitenkin toteutettua interventioita etenkin sykleissä 1-3. Sykleissä 4 ja 5 ne jäivät vähäisiksi, koska ne osoittautuivat pääasiassa itsenäiseksi työksi, vaikka etukäteen olin ajatellut niissäkin tehtävän enemmän yhteistyötä muiden kanssa. Lisäksi selkeitä interventioita haattasi, ettei vaiheita voinut versioida, jolloin syklien tulosta olisi voinut vähitellen kehittää. Tämä ei mielestäni vähennä validiteettia, koska sain sykleistä tehtyä selkeitä yhteistyön laatuun liittyviä tärkeitä johtopäätöksiä ja korjattavaa seuraavaa tuotantoa varten. Realistinen evaluaatio siis toi tässä tuotannossa tuloksia, vaikka tutkittavia ilmiöitä oli useampia. Mielestäni se sopii käytettäväksi uutistoimituksen kehittämiseen, jos halutaan tutkia työntekijöiden keskinäistä yhteistyötä. Varsinaisen ”uutistuotteen” kehittämiseen se ei ehkä käy versioinnin puutteen vuoksi. Tällöin kehitys tapahtuu vasta tulevissa tuotannoissa yhteistyön kehittymisen kautta. Kehittäjän rooli tulisi olla sellaisella henkilöllä, joka ei olisi liian sitoutettu sisällön tekemiseen ja jolla olisi aikaa interventioiden suunnitteluun.

Haastatteluissa käytetyt henkilöt ovat kaikki Yleisradion työntekijöitä. Mietin tähän tutkielmaan myös ulkopuolista asiantuntijahaastattelua, mutta en uskonut siitä olevan hyötyä käytännön prosesseja ajatellen. Uuden median ja journalismin tutkimuksessa käytin tietolähteinä suomalaisia ja kansainvälisiä asiantuntijoita, kirjallisuutta ja tutkimuksia. Kehittämissympäristönä oli aito työympäristö. Valmis tuotanto on kaikille näkyvillä Ylen sivuilla osoitteessa:

http://yle.fi/uutiset/he_valvovat_rajojamme_tervetuloa_tyovuoroon_itarajalle/7971896

Reliabiliteetti liittyy tässä tutkielmassa käytettyjen mittarointityökalujen luotettavuuteen. Verkkofeaturen katselumäärät saatiin Yleisradion omalla mittarointityökalulla. Sosiaalisessa mediassa jakamisen määrää pystyy kuka tahansa seuraamaan julkaistun verkkofeaturen viimeiseltä sivulta sekä Facebookin ja Twitterin julkaisuista. Näiden perusteella voin sanoa tutkielman menetelmien olevan valideja sekä verkkofeaturen katselu- ja jakomäärien luotettavia.

Toteutunutta mallinnusta voi Lappeenrannan työnjohdon mukaan hyödyntää tukirakennelmana, johon voidaan tarvittaessa nojata tuotantoa suunnitellessa ja tehtäessä (Kokousmuistio 3). Toisaalta luovaa työtä ei voi sijoittaa liian tiukkoihin raameihin, koska tuotannot ovat sisällöltään eri laajuisia vaihtuvine työntekijöineen. Mallinnus voi toimia myös muistilistana tuottajille varsinkin silloin kun verkkofeature-tuotantoon liittyy useita työntekijöitä ja paljon sisällöllisiä elementtejä. Koska uutistoimitukset ovat poikkeuksellinen työympäristö sen kiireisen työtahdin ja tuotantojen kirjavuuden vuoksi verrattuna vaikkapa graafisen suunnittelun alaan tai mainostoimistoihin, on vaikeaa kytkeä tutkielman hyödynnettävyyttä suoraan muihin aloihin. Uutistoimituksissa työtahdi on nopea ja deadlinet tulevat vastaan päivän sykleissä, radiouutisissa jopa tunnin välein. Siksi realistinen evaluaatio voisi toimia paremmin esimerkiksi projektityötä tekevillä luovilla työaloilla, joissa versiointiin ja työtapojen kokeiluun on enemmän aikaa verrattuna uutistyyöhön.

Tämän tutkielman tuloksia yhteistyön parantamisesta ja verkkofeature-formaatin hyödynnettävyydestä voidaan soveltaa uutistoimituksissa sekä aluetoimituksissa. Tulosten perusteella voidaan miettiä keinoja, kuinka tehdä työtä tehokkaasti pienessä uutistoimituksessa kuormittamatta liikaa työntekijöitä, kun käsitellään laajoja sisältökokonaisuuksia.

LÄHTEET

Anttila, P. 2007. Realistinen evaluaatio ja tuloksellinen kehittämistyö. Hamina: Akatiami Oy

Aro, K. 2014. Snowfalling. Multimodaalinen kerronta digitaalisessa journalismissa. Graafisen suunnittelun koulutusohjelma, Median laitos, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Aalto-yliopisto. Maisterin opinnäyte.

Barnett, S. 2010 teoksessa Leppänen, A., Heino T-E. & Mäntymäki, E. 2010. Yleisradio median murroksessa. Tampere: Vastapaino

Couldry, N., Livingstone, S. & Markham, T. 2007. Media Consumption and Public Engagement. Palgrave Macmillan

Duy Linh Tu, 2015. Feature and Narrative Storytelling for Multimedia Journalists. Focal Press

Fenton, N. 2010. New Media, Old News. SAGE Publications Ltd.

Franchi, F. 2013. Designing News – Changing the World of Editorial Design and Information Graphics. 2. painos 2014. Berlin: Gestalten

Freedman, D. Teoksessa Fenton, N. 2010. New Media, Old News. SAGE Publications Ltd.

Garrison, B. 2010. Professional Feature Writing. 5. painos. Routledge.

George-Palilonis, J. 2013. The Multimedia Journalist. Storytelling For Today's Media Landscape. New York: Oxford University Press

Heikkilä, H., Ahva, L., Siljamäki, J. & Valtonen, S. 2011. Syytä huoleen – Sosiaaliset verkostot median ja maailman tulkitsijoina. (Teoksessa: Kangaspunta, S. 2011. Yksilöllinen yhteisöllisyys, 167-196).

Heikkilä, H., Ahva, L., Siljamäki, J. & Valtonen, S. 2012. Kelluva kiinnostavuus. Tampere: Vastapaino

Hiltunen, A. 1999. Aristoteles Hollywoodissa: menestystarinan anatomia. Helsinki: Gaudeamus.

Hoffmann, Christian R. 2010. Narrative Revisited : Telling a Story in the Age of New Media. Philadelphia: John Benjamins Publishing Company

Jaakkola, M. 2013. Hyvä journalismi. Vantaa: Kansanvalistusseura.

Kangaspunta, S. 2011. Yksilöllinen yhteisöllisyys. Tampere: Tampere University Press

Kivikuru, U. 2012. teoksessa Nordengstren, K. & Wiio, O. 2012. Suomen mediamaisema. 3. uudistettu laitos. Tampere: Vastapaino

- Lee-Wright, P. teoksessa Fenton, N. 2010. *New Media, Old News*. SAGE Publications Ltd.
- Lee-Wright, P., Phillips, A. & Witschge, T. 2012. *Changing Journalism*. Routledge.
- Leppänen, A., Heino T-E. & Mäntymäki, E. 2010. *Yleisradio median murroksessa*. Tampere: Vastapaino
- Mandiberg, M. 2012. *Social Media Reader*. New York University Press.
- Matikainen, J. 2012. teoksessa Nordengstren, K. & Wiio, O. *Suomen mediamaisema*. 3. uudistettu laitos. Tampere: Vastapaino
- Nordengstren, K. & Wiio, O. 2012. *Suomen mediamaisema*. 3. uudistettu laitos. Tampere: Vastapaino
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2009. 1.-2. painos. *Kehittämistyön menetelmät*. Helsinki: WSOYpro Oy
- Pietilä, V. 2010. *Julkiset, yleiset ja media*. Tampere: Tampere University Press
- Pietilä, V. & Ridell, S. 1998. Julkea ehdotus. *Tiedotustutkimus-lehti* 21/1
- Pawson, R. & Tilley, N. 1997. *Realistic evaluation*. London: SAGE Publications
- Ramonet, I. 2012. *Mediaräjähdyks – Journalismi hajonneen viestinnän aikakaudella*. Suom. Yli-Tepsa, H. Helsinki: Into Kustannus. Alkuperäinen teos 2011
- Ridell, S. 2011. *Elämää Facebookin ihmemaassa*. Tampere: Tampereen yliopisto, CMT
- Silfverberg, A. 2014. *Tarinankertoja*. *Journalisti* 90, 10/2014, 15-17.
- Vehkoo, J. 2011. *Painokoneet seis! Kertomuksia uuden journalismin ajasta*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos.
- Witt, L. 1991. *The Complete Book of Feature Writing: From Great American Feature Writers, Editors, and Teachers*. *Writer's Digest Books*.

Verkkodokumentit:

Ericsson 2014. *TV and Media 2014 –tutkimus, syyskuu 2014*. Tulostettu 27.3.2015.
<http://www.ericsson.com/res/docs/2014/consumerlab/tv-media-2014-ericsson-consumerlab.pdf>

BBC Shorts 2015, Facebook- ja Instagram-sivut.
<https://www.facebook.com/bbcshorts>
<https://instagram.com/bbcnews/>

Farber-Ball, D. 2014. Blogi: Center for Media And Social Impact. What's the Story with Immersive Storytelling? 30.10.2014. Tulostettu 11.6.2015.

<http://www.cmsimpact.org/blog/media-impact/whats-story-immersive-storytelling>

Greenfield, R. 2012. The Wire, What the New York Times's 'Snow Fall' Means to Online Journalism's Future. 20.12.2012. Tulostettu 12.6.2015.

<http://www.thewire.com/technology/2012/12/new-york-times-snow-fall-feature/60219/>

Heinonen, S. & Ruotsalainen, J. 2014. Uusi journalismi? MEDEIA-hankkeen Tulevaisuusklonikka II. Tulevaisuuden Tutkimuskeskus, Turun Yliopisto. Tutu e-julkaisu 16/2014. Tulostettu 15.6.2015.

https://www.utu.fi/fi/yksikot/ffrc/julkaisut/e-tutu/Documents/eTutu_16-2014.pdf

Helmore, E. 2015. Guardian 11.3.2015. 'Godmother of VR' sees journalism as the future of virtual reality. Tulostettu 24.6.2015.

<http://www.theguardian.com/technology/2015/mar/11/godmother-vr-news-reporting-virtual-reality>

Helsingin Sanomat, päivitetty 11.6.2014. Syvällä. Luettu 30.7.2015.

<http://dynamic.hs.fi/2014/syvalla/>

Helsingin Sanomat 13.9.2015. Miksi Syyrian miehet eivät ole puolustamassa maataan? Katsotaanpa tästä.. Luettu 17.10.2015.

<http://nyt.fi/a1305985043417>

Helsingin Sanomat 2014. Estonia. Luettu 4.11.2015.

<http://dynamic.hs.fi/2014/estonia/>

Hitaan journalismin yhdistyksen www-sivut. Luettu/tulostettu 11.3.2015.

<http://hidasjournalismi.fi/>

Huet, E. 2015. 'Inspire People To Care': Using Virtual Reality To Create Immersive Journalism. 29.5.2015. Luettu 2.9.2015.

<http://www.forbes.com/sites/ellenhuet/2015/05/29/using-virtual-reality-to-create-immersive-journalism/>

Journalistiliitto 2015. Ainakin 179 journalistia irtisanottiin vuonna 2014, 6.2.2015. Tulostettu 30.3.2015.

<http://www.journalistiliitto.fi/uutiset/ainakin-179-journalistia-irtisanottiin-vuonna-2014/>

Jurgensen, J. 2012. The Wall Street Journal. Binge Viewing: TV's Lost Weekends. Päivitetty 13.7.2012. Luettu 31.5.2015.

<http://www.wsj.com/articles/SB10001424052702303740704577521300806686174>

Kansallinen mediatutkimus. Viestinnän keskusliitto 2015. Aikakauslehtien ja sanomalehtien yhteinen viikkotavoittavuus eri lukuvälineillä 2011–2014. Tulostettu 31.8.2015.

http://www.vkl.fi/tietoa_media-alasta/ala_numeroin/tavoittavuus

Khalaf, S. 2014. Flurry 1.4.2014. Apps Solidify Leadership Six Years into the Mobile Revolution. Luettu/tulostettu 11.3.2015.

<http://www.flurry.com/bid/109749/Apps-Solidify-Leadership-Six-Years-into-the-Mobile-Revolution#.VP78W-Eppcw>

Liikenne- ja viestintäministeriö 2014. Liikenne ja viestintä digitaalisessa Suomessa 2020 - tulevaisuuskatsauksen tausta-aineisto. Tulostettu 6.3.2015.

http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=3082174&name=DLFE-24336.pdf&title=Julkaisu%2015-2014%20Tulevaisuuskatsauksen%20tausta-aineisto

Long Playn www-sivut. Luettu/tulostettu 11.3.2015.

<http://longplay.fi/>

Matikainen, J. & Villi, M. 2013. Mobiilit mediasisällöt - Sisältöjen tuottaminen, jakelu ja kulutus sosiaalisessa mediassa. Viestinnän tutkimusraportteja 3/2013. Helsingin yliopisto, Viestinnän tutkimuskeskus CRC. Tulostettu 6.4.2015.

http://blogs.helsinki.fi/crc-centre/files/2013/12/Mobiilit_mediasisallot_web.pdf

MTV3 mediakysely 2014. Mediakysely: yleisö haluaa tutkivaa journalismia, mediapäätäjät uskovat someen, muokattu 16.7.2014. Tulostettu 27.3.2015.

<http://www.mtv.fi/yritys/medialle/index.shtml/149875>

MOT-sanakirja 2015. Tamk-intra. Luettu 11.3.2015.

<https://intra.tamk.fi/fi/group/tamk-intra/mot-sanakirja>

Nousiainen, A. 2013. A Bunch of Distractive Writing. Reuters Institute for the Study of Journalism, University of Oxford

<http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/A%20Bunch%20of%20Distractive%20Writing.pdf>

Pulizer-palkinnon hakuohjeet vuodelle 2015. Tulostettu 19.5.2015.

<http://www.pulitzer.org/files/entryforms/2015journalismguidelines2.pdf>

Reuters Institute Digital News Report 2015. Suomen maaraportti, Viestinnän keskusliitto. Tulostettu 31.8.2015.

<http://www.vkl.fi/files/3147/DNR2015-Suomi-finalb.pdf>

Riordan, K. 2014. Accuracy, Independence And Impartiality: How legacy media and digital natives approach standards in the digital age. University of Oxford, Reuters Institute for the Study of Journalism. Tulostettu 28.7.2015.

<http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/Accuracy%20independence%20impartiality-%20Look%20at%20legacy%20and%20digital%20natives.pdf>

Soneran lehdistötiedote 30.11.2014. Tutkimus: osa nuorista lopettanut perinteisen tv:n katselun – uutis- ja ajankohtaisohjelmat eivät kiinnosta. Tulostettu 26.3.2015.

<http://uutishuone.sonera.fi/media/2014/11/29/tutkimus-osa-nuorista-lopettanut-perinteisen-tvn-katselun-uutis--ja-ajankohtaisohjelmat-eivt-kiinnosta/35599e42-4c74-4feb-8d68-a624dbecac31>

Sundqvist, J. 2012. Yle Uutiset, "Toimittajia on vähennetty paperitehtaan verran" Päivitetty 5.11.2012. Tulostettu 30.3.2015.

http://yle.fi/uutiset/toimittajia_on_vahennetty_paperitehtaan_verran/6364111

Taloustutkimus Oy, syyskuu 2014. TeliaSonera. Koti & TV – tutkimus. Tulostettu 26.3.2015.

<http://mb.cision.com/Public/145/9670165/855b330141855e90.pdf>

The Guardian 2013. Firestorm 23.5.2013. Luettu 13.9.2015.

<http://www.theguardian.com/world/interactive/2013/may/26/firestorm-bushfire-dunalley-holmes-family>

The New York Times 2012. The Snowfall – Avalanche at Tunnel Creek. 20.12.2015. Luettu 13.9.2015.

<http://www.nytimes.com/projects/2012/snow-fall/>

Tilastokeskus 2014. Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö 2014. Korjattu 25.11.2014. Tulostettu 24.3.2015.

http://www.stat.fi/til/sutivi/2014/sutivi_2014_2014-11-06_fi.pdf

Upola, T 2015. Ylen toimittaja. Selitetty: selittävä journalismi 22.2.2015. Blogi-teksti. Luettu 17.10.2015

<https://terhiupola.wordpress.com/2015/02/22/selitetty-selittava-journalismi/>

Westhorp, G. 2014. Realist Impact Evaluation An Introduction

<http://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/9138.pdf>

Yle Etelä-Karjala 2015. He valvovat rajojamme –verkkofeature. 6.5.2015. Luettu 13.9.2015.

http://yle.fi/uutiset/he_valvovat_rajojamme_tervetuloa_tyovuoroon_itarajalle/7971896

Yle Kuopio 12.12.2014. Työtehtävänä kolme kuollutta. Luettu 7.3.2015.

http://yle.fi/uutiset/tyotehtavana_nelja_kuollutta/7680436

Ylen toimintasuunnitelma 2015. 10.12.2014. Luettu 28.10.2015.

<http://yle.fi/aihe/yleisradio/vuosikertomukset>

Yle Plus –verkkosivut. Luettu 2.9.2015.

<http://yle.fi/uutiset/plus/>

Yle Tampere 1.12.2014, Tie vie maan alle. Luettu 28. 2.2015.

http://yle.fi/uutiset/sukella_suomen_pisimman_maantietunnelin_tyomaalle/7657536

Yle Uutiset 28.9.2014. Kolahdus, keulaportti ja kallistuma – näin Estonia upposi 55 minuutissa. Luettu 30.7.2015.

http://yle.fi/uutiset/kolahdus_keulaportti_ja_kallistuma_nain_estonia_upposi_55_minuutissa/7492202

Ylen Uutis- ja ajankohtaistoiminta uudistui 2015. Yleisradion www-sivut. Päivitetty 05.03.2015. Luettu 3.6.2015.

<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/02/02/ylen-utis-ja-ajankohtaistoiminta-uudistui>

Haastattelut ja kokousmuistiot:

Rissanen, J. graafikko & Tebest. T. enkooderi 2015. Haastattelun muistiinpanot 4.3.2015. Haastattelija Parkkinen, T. Yle, Pasila. Helsinki.

Upola, T. tuottaja 2015. Äänitallennettu puhelinhaastattelu 9.3.2015. Litteroitu. Haastattelija Parkkinen, T. Lappeenranta.

Kokousmuistio 1. Parkkinen, T., Rauhalampi, I., Rissanen, J., Salminen, J., Upola, T. & Winberg, V. 2015. Tuotantopalaveri puhelimella, muistiinpanot 27.4.2015. Järjestäjä Parkkinen, T. Yle, Lappeenranta.

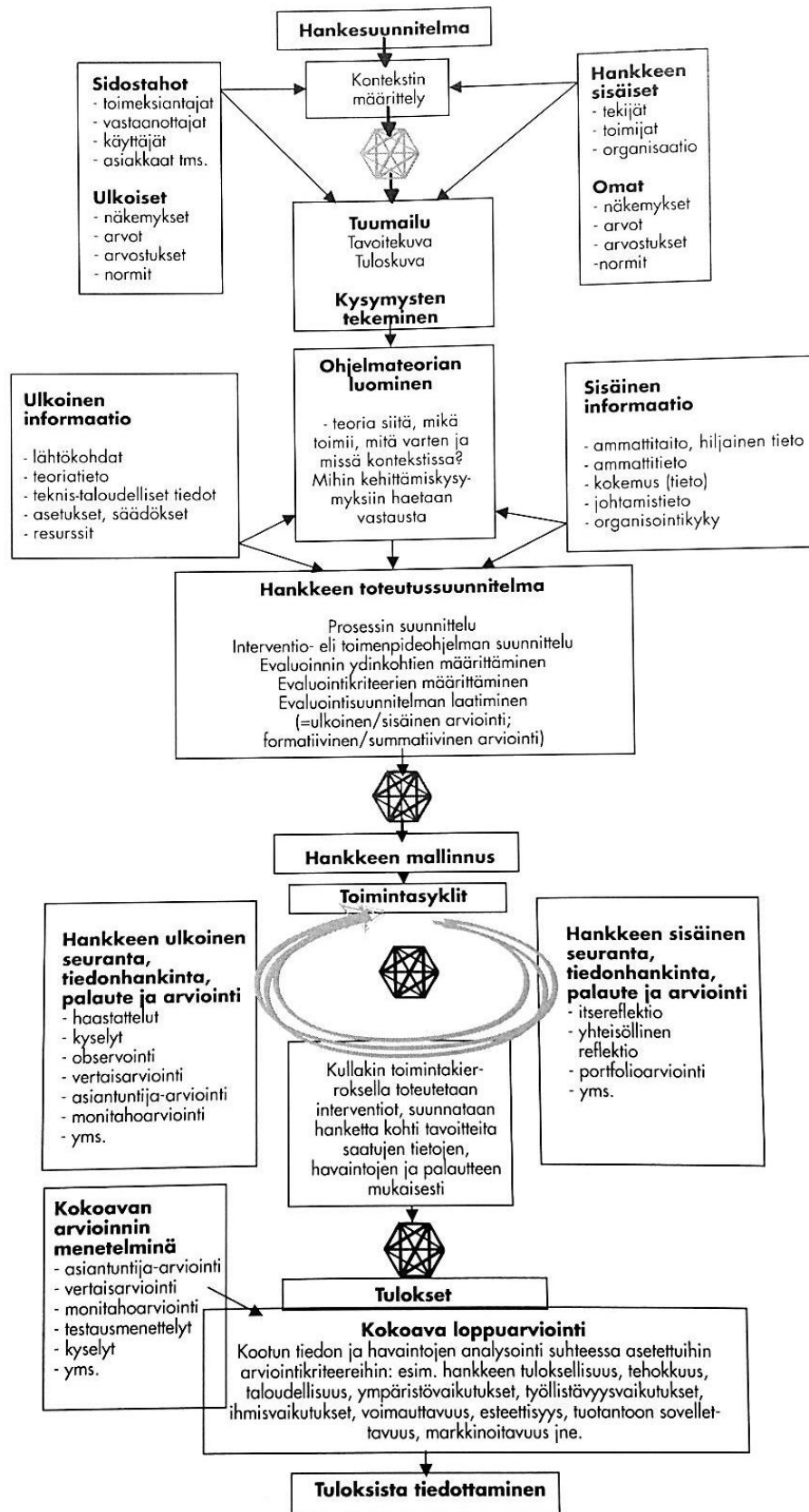
Kokousmuistio 2. Parkkinen, T., Rauhalampi, I., Rissanen, J., Salminen, J., Silvander, L., Tebest, T., Upola, T. & Winberg, V. 2015. Äänitallennettu palautepalaveri puhelimella. Järjestäjä Parkkinen, T. 20.5.2015. Litteroitu. Yle, Lappeenranta.

Haastattelu 3. Rauhalampi, I. & Silvander, L. 2015. Haastattelun muistiinpanot 28.8.2015. Haastattelija Parkkinen, T. Yle, Lappeenranta.

Kokousmuistio 3. Lehtinen, S., Parkkinen, T., Rauhalampi, I., Silvander, L. & Winberg, V. 2015. Äänitallennettu palautepalaveri. Järjestäjä Parkkinen, T. 25.9.2015. Litteroitu. Yle, Lappeenranta.

LIITTEET

Liite 1. Realistisen evaluaation prosessi (Anttila, P 2007, 158)

Liite 2. Katsojien palautteita

To: yle.uutiset@yle.fi,
Date: 06.05.2015 12:41
Subject: Viesti sivulta Lähetä palautetta

Kiitos Nuijamaan raja-asemasta kertovasta jutusta. Hyvin tehtyä journalismia ja hienosti toteutettu, lisää tällaista!

Nimesi:
xxxx Vasama

To: yle.uutiset@yle.fi,
Date: 06.05.2015 17:29
Subject: Viesti sivulta Lähetä palautetta

ns. Feature juttunne kuten nyt rajavartiostosta ja aikaisemmin mm. keski-suomen onnettomuudesta jne. ovat loistavia. Tätä lisää, tämä on oikeaa journalismia, eikä pinnallista tiedottamista. Toki tiedottamistakin tarvitaan, mutta näiden kautta tapahtuu ymmärtämistä eikä vain kuulemistakin.

Nimesi:
xxxx Korhonen

To: yle.uutiset@yle.fi,
Date: 06.05.2015 14:47
Subject: Viesti sivulta Lähetä palautetta

Artikkeli "He valvovat rajojamme"; Nuijamaan rajavartiosto oli erittäin näyttävä ja poikkeuksellisesta toteutuksestaan huolimatta mieluista lukea ja selata. Juttu oli erittäin mukaansatempaava, tällaista soisi näkevänsä useammin; tekijöille ja toteuttajille hatunnosto!

Nimesi:
xxxx Pasanen